

صفحه

ماهنامه ارتش
جمهوری اسلامی ایران

سال صدودوم - شماره ۵۵ مسلسل - ۱۳۴۴ - مرداد ۱۴۰۲ - ۸۴ صفحه - ۱۸۰۰۰ تومان

ISSN 128372231907

نمایی از یازدهمین رزمایش اقتدار هوایی مدافعان حریم ولایت

فراخوان

تا پایان شهریور تمدید شد
ارسال آثار

هشتمین همایش اندیشه و قلم ارتش

با هدف شناسایی فرهیختگان و اهل قلم ارتش، تقدیر از نویسندگان متعدد و شایسته در داخل و خارج از ارتش برای تألیف و ترجمه آثار مربوط به ارتش، حمایت از نویسندگان برتر و پشتیبانی از نشر آثار آنان و نیز فراهم کردن زمینه تقویت فعالیت‌های فرهنگی، ادبی و پیشبرد فرهنگ تولید و نشر علم در ارتش و جامعه؛ هشتمین همایش اندیشه و قلم ارتش توسط سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران در ۲۴ آبان ۱۴۰۲ برگزار می‌شود... آثار و موضوع‌های قابل ارائه به همایش شامل تالیف، تدوین و ترجمه کتاب است که در چند بخش ذیل مورد داوری قرار می‌گیرد.

بخش اول: ویژه کارکنان شاغل و وابستگان ارتش

۱) تبیین اندیشه‌های دفاعی فرماندهی معظم کل قوا (۲) ولایت فقیه و ضرورت حمایت و تبعیت از ولایت (۳) ارتش و دوران دفاع مقدس (تاریخ شفاهی، رمان، داستان، شعر و...) (۴) ارتش و مردم یاری (۵) آموزش و مدیریت فرماندهی، دانش و فناوری نظامی (۶) علوم انسانی و اجتماعی (سیاسی، تاریخی، حقوقی و اجتماعی) (۷) معارف اسلامی و علوم دینی (۸) علوم پزشکی و ورزشی (۹) فنی و مهندسی (۱۰) ترجمه.

توجه: آثار با موضوع ناوگروه ۷۵، ناوگروه ۸۶، پایگاه عقاب ۴۴ و پایگاه راهکنشی ۳۱۳ بصورت ویژه بررسی و مورد تقدیر قرار خواهند گرفت.

بخش دوم: ویژه نویسندگان غیر ارتشی

موضوع‌های مختلف با محوریت ارتش

در این بخش شرکت‌کنندگان می‌توانند کتب خود را بدون محدودیت موضوع ارسال نمایند.

بخش سوم: ویژه همسران و فرزندان کارکنان ارتش

بخش چهارم: ویژه ناشران ارتشی و غیر ارتشی

۱. ناشران ارتشی که بیشترین آثار را در طول دوسال گذشته منتشر کرده‌اند.
۲. ناشران غیر ارتشی که بیشترین آثار مربوط به ارتش را چاپ و روانه بازار نشر کرده‌اند.

انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران آمادگی دارد کتب نویسندگان علاقه‌مند به موضوع‌های دفاع مقدس، نشر فرهنگ ایثار و شهادت و معرفی الگوهای شاخص ارتش را دریافت و پس از کارشناسی نسبت به چاپ و انتشار آن اقدام کند.

شرایط شرکت در همایش:

- ۱- آثار چاپ شده ارسالی می‌بایست از بهار ۱۴۰۰ به بعد باشد.
- ۲- نویسندگانی که آثارشان در همایش‌های قبلی اندیشه و قلم ارتش شرکت داده نشده، بدون محدودیت سال نشر می‌توانند در این همایش شرکت نمایند.
- ۳- آثار ارسالی باید دارای مجوز رسمی چاپ و انتشار از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد.
- ۴- آثار چاپ شده ارسالی نباید از ۴۸ صفحه کمتر باشند.
- ۵- محدودیتی از نظر تعداد کتاب تألیف شده برای هر شرکت‌کننده وجود ندارد.
- ۶- شرکت‌کنندگان محترم می‌توانند ضمن مراجعه به پایگاه اطلاع‌رسانی ارتش به نشانی: WWW.AJA.IR (صفحه همایش اندیشه و قلم) یا چاپ برگه اطلاعات شرکت در همایش، آن را تنظیم و همراه با دو نسخه از کتب چاپی را تا ۱۵ مرداد ۱۴۰۲ از دو طریق: پست (اصندوق پستی ۲۳۷۶-۱۶۷۶۵) و با مراجعه حضوری به آدرس دبیرخانه همایش اندیشه و قلم ارتش، واقع در تهران، میدان سلیمان - خیابان شهید قدوسی - خیابان چابخانه ارتش - حوزه مرکزی سازمان عقیدتی سیاسی آجا - دبیرخانه همایش اندیشه و قلم آجا (مرکز اسناد) تحویل نمایند.
- ۷- شماره تلفن ۸۸۲۰۰۹۸۶ و یا ۸۱۹۵۹۲۰۲ دبیرخانه همایش در ساعات اداری آماده پاسخگویی به سوالات اهل قلم است.

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
معاونت فرهنگی و روابط عمومی - اداره فرهنگی و انتشارات

WWW.AJA.IR

برای آگاهی از شرایط شرکت در همایش
به پایگاه اطلاع‌رسانی ارتش مراجعه شود

ماهنامه ارتش جمهوری اسلامی ایران

سال صدودوم، شماره ۵۰۰، مسلسل ۱۲۴۴ مرداد ۱۴۰۲

صاحب امتیاز: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش
مدیر مسئول: سرتیپ دوم ستاد شاهین تقی خانی
جانشین مدیرمسئول: سرهنگ ستاد سیدحسن ابوترابی
رئیس اداره فرهنگی و انتشارات: سرهنگ عباس جعفرزاده
مدیر انتشارات: کارمند رتبه ۱۷ کورش بوستانی
سر دبیر: علی حسین احمدی
طراحی، صفحه آرایی و ناظر چاپ: محمدناصر بیاتی
ویراستار: مهدی رحمتی نیا

نویسندگان این شماره:

جعفر مسلمی خطیر، هاشم ناطقی، مجید کیوان فر، سعید موحدی نیا، حمید رضا اکبری، رضا کیانی، سید خلیل موسوی، عیسی کیانی، رضا جهانفر، نصیر پور علی، آریا بیرانوند، مجید ترابی، عزیزالله محمدی، محمد بیضی، جواد ابراهیمی راد، محمد حسین چراغی، مرضیه ممتاز، فائزه کیارستمی، امیر حسین محمدی، حسین گرماهدری، عاطفه اسفندیاری.

عکس: مسعود نظری (عکس جلد)، علیرضا غفاری، امین کریمی، سیدسلیمان رفیعی، موسی تقوی نمین.

با تشکر از: مرکز اسناد سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، ادارات عقیدتی سیاسی نیروی زمینی، نیروی پدافند هوایی،

نیروی هوایی، نیروی دریایی و ستاد ارتش

تلفن و دورنگار تحریریه: ۰۲۱-۸۸۴۴۱۰۸۶

امور مشترکین: ۰۲۱-۸۸۴۳۷۰۳۵

توزیع: ۰۲۱-۲۲۹۳۹۱۲۴ (معاد ملکی)

نشانی مجله: تهران صندوق پستی ۳۳۷۶-۱۶۷۶۵

معاونت فرهنگی و روابط عمومی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش (اداره فرهنگی و انتشارات)

لیتوگرافی و چاپ: چاپخانه ارتش

نشانی وبگاه ارتش: www.aja.ir رایانامه: saff@aja.ir سامانه پیام کوتاه مجله: ۱۰۰۰۰۵۹۴۳

پیام رسان سروش: [@ajanews_ir](https://t.me/ajanews_ir) پیام رسان ایستا: [@ajanews_ir](https://t.me/ajanews_ir)

☑ به منظور بهبود روند انتشار، کیفیت مطالب و توزیع مجله، پیشنهادها، انتقادات و زمان دریافت مجله را به سامانه پیام کوتاه مجله ارسال کنید.

لطفاً جهت ارسال آثار به نکات زیر توجه کنید:

- انتخاب موضوع بر اساس یکی از زمینه‌های اصلی مجله
- ذکر منابع و مأخذ و ارجاع درون متنی در مقالات تحقیقی
- ارسال روگرفت از متن اصلی در مقالات ترجمه‌ای
- درج نشانی کامل، شماره حساب بانک سپه و شماره تلفن
- پرهیز از ارسال مطالب منتشر شده در سایر نشریات کاغذی یا مجازی
- ارسال مطالب فقط در قالب word به نشانی الکترونیکی مجله صف saff@aja.ir یا در لوح فشرده به نشانی تحریریه دیدگاه‌های نویسندگان مقاله‌ها و محتوای مصاحبه‌ها الزاماً بیانگر نظریات سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نیست.

۲۳	اقتدار هوایی؛ ره آورد دانش و تخصص کارکنان نیروی هوایی ارتش
۲۲	
۲۱	
۲۰	تمام تلاش‌های ما به خاطر این است که قدر تمند باشیم
۱۹	
۱۸	نیروی انسانی باکیفیت، زمینه‌ساز رشد و تعالی سازمان
۱۷	
۱۶	
۱۵	
۱۴	فرماندهی از ستاد تا سرپنجه
۱۳	
۱۲	
۱۱	فرمانده
۱۰	
۹	
۸	بیانات رهبری
۷	
۶	سرمقاله
۵	
۴	
۳	
۲	
۱	

مصباح ۸

۵۵	
۵۴	
۵۳	
۵۲	
۵۱	
۵۰	
۴۹	
۴۸	دلایل و چرایی حمله پلیس آلبانی به مقر منافقین
۴۷	
۴۶	هم‌تازی (پرواز گروهی) پهپادها
۴۵	
۴۴	
۴۳	
۴۲	
۴۱	
۴۰	
۳۹	
۳۸	
۳۷	
۳۶	
۳۵	
۳۴	تبیین دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب
۳۳	

پوستر

۱۲	
۱۱	
۱۰	
۹	
۸	جا بگاه کرامت انسانی در حقوق بشر اسلامی
۷	
۶	
۵	
۴	
۳	
۲	پیش از هفتاد عنوان قهرمانی دارم خانواده صف
۱	

بعد از آن همه سختی...

روز «خبرنگار»، روزی از جنس حرمت و عشق به قلم

بدون شک بیان تصویری روشن و شفاف از کشور و ایجاد فضای پرنشاط اجتماعی و امید به آینده در میان مردم، مرهون عزم جدی و تلاش جهادی و ایثارگرانه فعالان عرصه رسانه‌ای کشور است. کسانی که وظیفه آگاهی‌بخشی و خبرنگاری را به‌عنوان حرفه شغلی خود برگزیده و آن را سعادت و افتخاری بزرگ می‌دانند.

در تقویم ملی کشورمان، هفدهم مردادماه، «روز خبرنگار» و یادآور شهادت بزرگ‌مردی از عرصه اطلاع‌رسانی و خبرنگاری، شهید «محمود صارمی» است. روزی از جنس حرمت و عشق به قلم؛ روز تجلیل از پیشگامان فرایند اطلاع‌رسانی و روز پاسداشت تلاش‌های صادقانه و تجلی هنر در تبلور آثار ملی و مذهبی، روز صاحبان و راویان فکر و اندیشه. درود خدا بر این شهید بزرگوار و همه خبرنگاران شهید که قلم را سلاح خویش و رسانه را سنگر دفاع از استقلال و آزادی و مقابله با زورمندان و زورمندان بریده از انسانیت و قدرت‌های سلطه‌گر جهانی قرار دادند و در این راه پرافتخار به لقای محبوب رسیدند.

خبرنگار، دبیر باشد یا سردبیر، عکاس باشد یا گزارشگر و... فرقی ندارد، در ذات خود یک خبرنگار همیشه زنده و چشم بینا و گوش شنوای مردم است. ورود به این حرفه یک انتخاب عاشقانه است و در واقع خبرنگاری بیش از یک حرفه، مهارت، شغل، فعالیت اجتماعی و فرهنگی بوده و به‌نوعی آموزشی، پیامبری و هدایتگری است. خبرنگار، هادی برای جامعه تشنه آگاهی، دانایی، امید، معرفت و یگانه‌ترین عنصر همیشه در این میدان است. خبرنگار می‌داند که در قبال حفاظت از ملت و کشور، باورها و اعتقادات مردم، منافع ملی، تجاوز فکری و اندیشه‌ای بیگانه به مرزهای فرهنگی، اخلاق جامعه و سایر ارزش‌های کشور و همچنین در قبال مبارزه با کژاندیشی و کژرفتاری‌های اداره‌کنندگان کشور، بدخواهان امور مختلف کشور و دشمنان ارزش‌ها و هویت ملت مسئول است.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در این خصوص می‌فرمایند: «اگر زحمات شما نباشد، این لحظه‌ها هرگز ماندگار نمی‌شود. شما آن را حفظ می‌کنید و در اختیار افکار مردم قرار می‌دهید. بدون این دوربین‌ها، قلم‌ها و دل‌سوزی‌های شما برای تهیه و تنظیم اخبار و مطالب، این کارهای ما مثل یک چیزهای تثبیت‌نشده است.» (۱۳۸۰/۸/۲۲)

خبرنگاران هر سال به لطف تقویم، در روز خبرنگار تکریم می‌شوند؛ با این وجود باید گفت که هر روز «روز خبرنگار» است. خبرنگاران باید در سایه این عنوان وزین و اهمیت ذاتی خود، هر روز خوب ببینند، خوب بشنوند، خوب بخوانند، خوب بپرسند، خوب بنویسند و خوب بسازند که هر روز، روز خبرنگار است. مجله ماندگار و دارای قدمت «صف» که در تاریخ معاصر این مرزوبوم همواره از قلم و عکس خبرنگاران متعدد نظامی و غیرنظامی استفاده کرده و صفحات آن مزین به عکس‌ها، گزارش‌ها و مطالب ارزشمند این عزیزان شده، روز بزرگداشت مقام خبرنگار و اصحاب رسانه را که روز احترام به حقوق ملت در دسترسی به اطلاعات صحیح، فوری و مناسب است را به همه خبرنگاران تبریک عرض می‌کند. سربلند و پایدار باشید.

۳۲ مدیریت
۳۱ و انواع سبک‌های
مدیریتی

همراه با رهروان عرصه دفاع مقدس

مرکز آموزش شهید وطن‌پور
بزرگ‌ترین مرکز آموزش
بالگردی در غرب آسیاست

۶۴ اینترنت ایشیا،
۶۳ هوش مصنوعی
۶۲ و جنگ‌های
۶۱ آینده

تاریخ موسیقی
نظامی ایران

منتقل کردن رفتار و منش
فرمانده نیرو به ذهن
فرماندهان رده میانی از
طریق آثار فرهنگی

کهن سرباز پدافند

۱۷
۱۶
۱۵
۱۴
۱۳

پسرت که بزرگ شد
این گردن‌بند را به گردنش
بینداز...

پنجره شکوفایی

مسابقه -
فرم اشتراک

یازدهمین رزمایش اقتدار هوایی فداییان کریم ولایت

پایگاه های هوایی شرکت کننده:

- شهید بابایی اصفهان
- شهید لشکری تهران
- شهید نوژه همدان
- شهید دوران شیراز
- شهید یاسینی بوشهر
- وحدتی دزفول
- عبدالکریمی بندرعباس
- شهید فکوری تبریز
- حسینی بیرجند
- شهید حبیبی زهام مشهد
- برادران شهید دلحامد چابهار

رمز رزمایش:

یا حسین(ع)

منطقه رزمایش:

انارک اصفهان

انواع هواپیماهای شرکت کننده:

تعداد هواپیماهای

رزمایش:

۹۲ فروند

شکاری، بمب افکن، ترابری سنگین و نیمه سنگین، سوخت رسان
شکاری رهگیر و شناسایی، گشت هوایی، هواپیماهای بدون سرنشین

مدل هواپیماهای شرکت کننده:

پهپادهای رزمایش:

بوئینگ ۷۰۷ سوخت رسان

جنگنده F۴

سوخو ۲۴

سی ۱۳۰

میگ ۲۹

پهپاد شناسایی
مهاجره و کمان ۱۲

پهپاد انهدامی آرش

پهپادهای بمب افکن
کرار با بمب های
۵۰۰ پوندی

عملیاتهای تمرینی رزمایش: جنگ الکترونیک-نقطه زنی و انهدام اهداف تعیین شده-بار ریزی و سوخت رسانی در انواع موقعیتهای روزانه و شبانه-رهگیری و انهدام اهداف دشمن (زمینی و هم هوایی)-رزم هوایی شبانه و روزانه

الحج عت

۲۵ و ۲۶

مصباح ۸: ترویج و اشاعه حکمت‌های نهج البلاغه در ارتش

حکمت ۲۵ نهج البلاغه:

ترس از نافرمانی خدا

وَقَالَ (عليه السلام): يَا ابْنَ آدَمَ، إِذَا رَأَيْتَ رَبَّكَ سُبْحَانَهُ يُتَابِعُ عَلَيْكَ نِعْمَهُ وَ أَنْتَ تَعْصِيهِ، فَأَحْذَرُهُ.

ترجمه

■ امام علی (علیه السلام) فرمودند: ای فرزند آدم! هنگامی که می بینی پروردگارت نعمت‌هایش را پی در پی بر تو می‌فرستد، در حالی که تو معصیت او را می‌کنی، از او بترس. (مبادا مجازات سنگینش در انتظار تو باشد)

شرح

گناه کاران سه دسته‌اند: گروهی آلودگی کمی دارند و یا اعمال نیک بسیار توأم با صفای دل. خداوند این گروه را در همین جهان گرفتار مجازات‌هایی می‌کند تا پاک شوند و پاک از جهان بروند. گروه دیگری گناهان سنگین‌تر و مجازات بیشتری دارند که خداوند به آنها فرمان توبه داده و اگر توبه نکنند در آخرت گرفتار هستند.

گروه سومی هستند که طغیان و سرکشی را به حد اعلی رسانده‌اند. خداوند آنها را در همین دنیا گرفتار عذاب استدراج می‌کند. منظور از عذاب استدراجی این است که لطف و رحمت خود را از آنها می‌گیرد و توفیق را از آنها سلب می‌کند، میدان را برای آنها باز می‌گذارد، بلکه هر روز نعمت بیشتری به آنها می‌دهد تا پشت آنها از بار گناه سنگین شود. ناگهان مجازات سنگین و دردناکی به سراغشان می‌آید و آنها را در هم می‌کوبد و به یقین مجازات در این حالت که در ناز و نعمت به سر می‌برند، بسیار دردناک‌تر است. این درست به آن می‌ماند که شخصی ساعت به ساعت از شاخه‌های درختی بالا برود و هنگامی که به انتهای آن برسد، ناگهان تعادل خود را از دست بدهد و فرو افتد و تمام استخوان‌هایش در هم بشکند.

لغت

يُتَابِعُ: سرازیر می‌کند، پی در پی می‌آورد - تَعْصِيهِ: نافرمانیش می‌کنی

حکمت ۲۶ نهج البلاغه:

رنگ رخساره خبر می‌دهد از سر درون

وَقَالَ (عليه السلام): مَا أَضْمَرَ أَحَدٌ شَيْئًا، إِلَّا ظَهَرَ فِي فَلَتَاتِ لِسَانِهِ وَ صَفَحَاتِ وَجْهِهِ.

ترجمه

■ امام علی (علیه السلام) فرمودند: هیچ کس چیزی را در دل پنهان نمی‌کند، مگر اینکه در سخنان بی‌اندیشه‌ای که از او صادر می‌شود و در صفحه صورتش، آشکار می‌شود.

شرح

این نکته مسلم است که اعمال انسان بازتاب نیت، خواسته‌ها و سجایای او است که به صورت طبیعی ظاهر می‌شود. بخشی از آن اختیاری است؛ مثل اینکه هنگام ترسیدن از چیزی تصمیم به فرار می‌گیرد و بخش دیگری غیر اختیاری است که مثلا در پریدن رنگ از صورت او احساس می‌شود یا به هنگام غضب صورتش بی‌اختیار برافروخته می‌شود و گاه اندامش می‌لرزد و نیز عکس‌العمل‌هایی در افعال و اعمال خود ظاهر می‌سازد.

اما گاه انسان چیزی در درون دارد که نمی‌خواهد آن را آشکار کند. در این صورت سعی می‌کند دوگانگی در میان سخن و کردار خود با آنچه در درون دارد ایجاد کند. این دوگانگی در آنجا که انسان هشیار و مراقب باشد، ممکن است ظاهر نشود، اما به‌هنگام غفلت و عدم توجه، آنچه در درون است خود را در عمل یا سخن‌های نیندیشیده ظاهر می‌کند. به‌علاوه؛ پنهان کردن بخش غیراختیاری مانند آثاری که در چهره انسان نمایان می‌شود، کار آسانی نیست.

لغت

مَا أَضْمَرَ: مخفی نکرد - فَلَتَاتِ: جهش‌ها، اشتباهات

رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی) در دیدار با دریادلان ناوگروه ۸۶ و خانواده‌هایشان:

کار شما یک افتخار بزرگ بود

♦ موفقیت‌های امروز، نتیجه اقدام‌های گذشتگان

«عزیزان من، اقدام‌های گذشتگان شما در دوران حوادث مهم انقلاب تا امروز، زمینه موفقیت امروز شما است؛ باید قدردان آنها باشید. ارتش و سپاه در دریا فداکاری‌های زیادی کردند و این فداکاری‌ها به ثمر نشست؛ شما گل‌دمیده از گیاه سرسبزی هستید که آنها به وجود آوردند، میوه شیرین از درختی هستید که آنها نشانند. امروز، ما در نقطه افتخار آمیزی ایستاده‌ایم. این نقطه، نقطه افتخار آمیزی است؛ این نقطه را ما به برکت تلاش‌ها و مجاهدت‌های قبلی داریم.»

♦ افتخاری بزرگ در تاریخ دریانوردی

«کار بزرگی که ناوگروه ۸۶ انجام دادند، یک افتخاری است که برای اولین بار در تاریخ دریانوردی کشور ما اتفاق افتاده. حالا [اگر] این سال‌های نکبت‌بار حاکمیت پهلوی‌ها و قاجاری‌ها را کنار بگذاریم، قبلاً ما دریانوردی داشته‌ایم، بد هم نبوده، لکن آن چیزی که قبلاً داشتیم با این کاری که شما کردید، فاصله‌اش خیلی زیاد است؛ این یک افتخار بزرگی بود که ناوگروه شما ایجاد کردند؛ یک مجموعه سیصدوپنجاه نفری، با یک فرمانده مجرب و کاردان، بتوانند ۶۵ هزار کیلومتر را طی کنند — یک دور دنیا است — مسیر آبی را بگذرانند و نزدیک هشت ماه روی آب بمانند، دقیقاً ۲۳۲ روز؛ اینها کارهای بزرگی است.»

♦ همت بلند، قدرت اراده و اعتماد به نفس؛ ویژگی‌های بارز نیروهای نظامی

«...این حرکت بزرگ حاکی است که در میان نیروهای نظامی ما، هم همت بلند هست، هم قدرت اراده هست، هم اعتماد به نفس هست؛ اینها خیلی [مهمند]. سه عامل مهم: همت گماشتن و اراده راسخ را پشت کار قرار دادن و بعد اعتماد به نفس، یعنی همان «ما می‌توانیم»؛ این یک طرف قضیه است؛ یک طرف دیگر قضیه، دانش نظامی است، قدرت طراحی است. این‌طور عملیات، یک بخش بسیار مهم‌ست

رهبر معزز انقلاب و فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در پانزدهم مردادماه، در دیدار فرماندهان نیروی دریایی ارتش و کارکنان ناوگروه ۸۶ و خانواده‌هایشان، مأموریت موفق و افتخار آمیز این ناوگروه پیرامون کره زمین را حاصل همت بلند، اراده راسخ، اعتماد به نفس، قدرت طراحی، دانش پیشرفته نظامی، مدیریت کارآمد و شجاعت و استقامت در مقابل سختی‌ها خواندند و افزودند: این حرکت بزرگ بار دیگر نشان داد موفقیت‌ها، پیشرفت‌ها و امیدهای برآورده شده، از دل حرکت و تلاش و سختی به وجود می‌آید.

طراحی است؛ اینکه بتواند یک مجموعه‌ای یک طراحی این جوری بکند، این خیلی مهم است و بعد دانش نظامی؛ بعد یک ضلع دیگر: شجاعت، استقامت، قدرت تحمل سختی‌ها»

◆ نقش مؤثر مدیریت توانا و کارآمد در موفقیت عملیات

«مدیریت کارآمد هم که همراه با مهارت است، نکته دیگری است. مدیریت توانا و کارآمد و ماهر هم خیلی مهم است. این در مجموعه خط مقدم عملیات، پشت صحنه، تشکیل همین قرارگاه راهبردی که من اشاره کردم و ارتباط مستمر فرمانده نیرو و مسئولین ارتش با مجموعه‌ای که در دریاها دارند حرکت می‌کنند، این هم یک بخش خیلی مهم از قضیه است. این یک بخش از اهمیت کار شما است. این کار باید تبیین بشود.»

◆ اقدام بزرگ خانواده‌ها

«یک مسئله دیگر، نقش خانواده‌ها است. این دل‌نگرانی‌ها [چیز کمی نیست]؛ عزیز شما روی آب، در دریا، هشت ماه! نگرانی، دلهره، دلواپسی، دلتنگی، جواب بچه‌ها را دادن؛ پدرها و مادرها یک‌جور، همسرها یک‌جور؛ اینها صبر کردند، تحمل کردند، احساس افتخار کردند. وقتی که ناوگروه آمدند، به ساحل ما رسیدند و وارد شدند، من فیلم تصویر خانواده‌ها را دیدم. آدم احساس می‌کند که خانم‌ها، همسران، پدرها، مادرها از اینکه جوانشان این کار بزرگ را انجام داده احساس افتخار می‌کنند؛ این احساس افتخار خیلی مهم است. این احساس افتخار است که انگیزه می‌دهد، هم به خود شما، هم به دیگران، که این کارهای بزرگ را انجام بدهند. بحمدالله خانواده‌هایتان امتحان خوبی دادند، صبر خوبی کردند، احساس افتخار کردند، این افتخار را نشان دادند.»

◆ زمینه‌ساز کارهای بزرگ‌تر

«چند نکته را در باب این اقدام بزرگ نیروی دریایی عرض می‌کنم. نکته اول این است که این کار شما مصداق آیه شریفه «وَاعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ» بود. آمادگی‌ها را افزایش دادید، توانایی‌ها را به رخ کشیدید. این اقدام شما، اگرچه محصول تلاش‌هایی بود که قبل از شما انجام شده بود، اما خود این یک قاعده‌ای شد، یک زمینه‌ای شد برای کارهای بزرگ‌تری که بعد از این انجام خواهد گرفت.»

◆ ترس دشمنان از آمادگی بالای نیروهای نظامی

«این کار شما اعتماد به نفس نیروهای ما را ارتقا داد، سطح توانایی‌های نظامی ما را بالا برد، «ما می‌توانیم» را که بن‌مایه پیشرفت است — پیشرفت متکی به اعتقاد به «ما می‌توانیم» است — در ذهن‌ها تقویت کرد. دشمن هم وقتی که این را می‌بیند، مجبور می‌شود دست و پایش را جمع کند؛ به‌طور طبیعی این‌جور است. یکی از چیزهایی که دشمنان را تشویق می‌کند به تهاجم و حمله، این است که احساس کنند طرف منفعلی است، دچار ضعف است، دچار تردید است؛ این، دشمن را تشویق می‌کند به اقدام؛ [اما] وقتی دیدند نه، شماها بیدارید، آماده‌اید، توانایی‌د، دانایی‌د، طبعاً حساب خودشان را می‌کنند.»

◆ تجربه‌های جدید در عرصه دریانوردی

«...نکته بعدی این است که این کار شما یک تجربه‌های ارزشمندی را در عرصه دریانوردی به نیروی دریایی و به نیروهای نظامی تقدیم کرد؛ یعنی یک تجربه‌های جدیدی به‌وجود آمد: عبور از عرض اقیانوس آرام؛ این کار تا حالا برای دریانوردی ما اتفاق نیفتاده بود. گذر از تنگه‌ها و آبراه‌های دشوار؛ گذر از بعضی از این تنگه‌ها، کار دشوار و فنی و محتاج مهارت است؛ این کار را شماها انجام دادید؛ بدون حادثه توانستید از این تنگه‌ها و راه‌های دشوار عبور کنید. مواجهه با عوارض دریایی در راه‌های دور؛ آنجایی که هزاران کیلومتر با خانه خودتان فاصله دارید، مسائل گوناگونی برایتان پیش آمد، مواجهه پیدا کردید و مقابله کردید. تجربه خودکفایی در سوخت، در برق، در امکانات بهداشتی و درمانی؛ یعنی شما در این سفر پُرماجرا، توانستید هم در سوخت خودکفا باشید، هم در برق و انرژی خودکفا باشید، هم در سلامت — چه بهداشت، چه درمان — خودکفا باشید، عمل جراحی بکنید؛ اینها تجربه‌های خیلی ارزشمندی است.»

◆ یک اقدام ارزشمند سیاسی

«...نکته دیگری که در این کار شما وجود دارد این است که این اقدام شما توانست وجهه بین‌المللی ایران را بالا ببرد و ارتقا ببخشد. من می‌خواهم این را بگویم: ارزش سیاسی کار شما از ارزش نظامی‌اش کمتر نبود، اگر نگوییم بیشتر هم بود.»

فرمانده

حرکت رو به جلوی نیروی دریایی ارتش باید با قدرت ادامه یابد

«امیر سرلشکر موسوی» فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مراسم تقدیر از کارکنان ناوگروه ۸۶، طی سخنان کوتاهی، ضمن خوش آمدگویی به آنان و خانواده‌هایشان، از همه آفرینندگان حماسه ۳۶۰، تقدیر و تشکر کرد و گفت:

لطف و عنایت ویژه فرمانده معظم کل قوا در دیدار با خانواده‌ها و کارکنان ناوگروه ۸۶ نیروی دریایی موجب ارتقای روحیه رزم آحاد ارتش شد؛ از خشنودی و ابراز لطف ویژه فرمانده معظم کل قوا بسیار مسروریم و تکلیفی سنگین تر را بر دوش خود احساس می‌کنیم. ملت بزرگ و قهرمان ایران اسلامی به وجودتان افتخار می‌کند. حضرت امام خامنه‌ای عزیز با این دیدار و بیانات راهگشا و امیدبخششان، بر تقویت حرکت رو به رشد نیروی دریایی، با عنایت به گذشته ارزشمند سال‌های پس از پیروزی انقلاب تا امروز پرافتخار، تأکید فرمودند. با سرلوحه قرار دادن رهنمودهای دوراندیشانه فرمانده معظم کل قوا، این حرکت رو به جلو باید توسط نیروی دریایی ارتش با قدرت ادامه یابد و امیدواریم این نیروی راهبردی به افتخارات بیشتری نیز دست پیدا کند. از آن روزی که ناوگروه ۸۶ حرکت کرد تا همین امروز، با هر یک از این عزیزان، از کودکان تا بانوان و مادران و پدرانی که چندین فرزند دارند مواجه می‌شوید، نگاهشان به این مأموریت، نگاهی غرور آمیز و افتخار آفرین است که خودشان را در این موفقیت بزرگ سهیم می‌دانند. یکی از معروف‌ترین سرمشق‌های زندگی که در جریان قیام عاشورا و نهضت حسینی (ع) شنیده شده، کلام مبارک حضرت زینب کبری (س) است که فرمودند: «ما رأیت الا جمیلاً»

شما عزیزان نیز از پایین‌ترین تا بالاترین درجات و خانواده‌های صبور و شریفان هر جا سخن گفتید، از اعماق وجودتان از زیبایی، نتیجه دلنشین و ماندگار صبر و استقامت خود و همسران، فرزندان و پدرانتان گفتید. ملت بزرگ و قهرمان ایران سربلند اسلامی با دیدن این روحیه متعالی، به وجودتان افتخار می‌کند و در دلشان امید به وجود چنین رزمندگانی تقویت می‌شود.

دشمنان و بدخواهان ایران اسلامی نیز وقتی با روحیه خستگی‌ناپذیر عزیزان مادر دریاها و اقیانوس‌ها و همراهی و همدلی صبورانه خانواده‌هایشان که هشت ماه دوری را با وجود مشکلات تحمل کردند، مواجه می‌شوند، چاره‌ای جز تغییر راهبرد در اجرای نقشه‌های شوم خود علیه ایران عزیز و این ملت قدرشناس و بصیر ندارند.»

۱۴۰۲/۰۴/۱۳

♦ افتتاح بیمارستان نبوت نیروی دریایی ارتش در کنارک، جلوه‌ای از هم‌افزایی ارتش و دولت در خدمت به مردم است

«امیر سرلشکر سید عبدالرحیم موسوی» فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران در بندر کنارک، ضمن تبریک دهه امامت و ولایت گفت: امروز، روز شکرگزاری در منطقه کنارک است؛ چرا که با کمک وزارت بهداشت موفق شدیم خواست و اراده قلبی فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) برای افتتاح و بهره‌برداری از بیمارستان در منطقه کنارک را محقق کنیم.

خدا را شاکریم که افتتاح این بیمارستان در یکی از مهم‌ترین مناطق راهبردی کشور اتفاق افتاده است. با نگاه ویژه فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) و انگیزه‌ای که در دولت سیزدهم وجود دارد، امیدواریم شاهد اقدام‌های مهم و تأثیرگذار بیشتری در این مناطق باشیم. افتتاح بیمارستان بین‌المللی ۹۶ تختخوابی نبوت نیروی دریایی ارتش در کنارک جلوه‌ای از هماهنگی و هم‌افزایی ارتش و دولت انقلابی سیزدهم در خدمت به مردم را به نمایش گذاشت که به بهترین نحو ممکن با کمک وزیر محترم بهداشت و عوامل این وزارت‌خانه به بهره‌برداری رسید.

۱۴۰۲/۰۴/۲۷

♦ با اشراف اطلاعاتی به تهدیدها، توان و آمادگی رزمی خود را ارتقا می‌دهیم

فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران در حاشیه بازدید رئیس ستاد کل نیروهای مسلح از یکان‌های مستقر در آذربایجان شرقی گفت: این برنامه یکی از بازدیدهای دوره‌ای ریاست ستاد کل است که معمولاً برای ارزیابی توان و آمادگی رزمی و نحوه تعامل نیروهای لشکری و کشوری به صورت دوره‌ای انجام می‌شود.

خوشبختانه در بازدید که از یکان‌های زمینی، پدافند و هوایی انجام دادند، انگیزه، روحیه و آمادگی رزمندگان ارتش موجب سربلندی شد. آمادگی و روحیه بالای هم‌زمان ما در این منطقه، شایسته شکر به درگاه خداوند و تشکر و قدردانی از همه این عزیزان و خانواده‌های محترم آنهاست. اگرچه آمادگی در بالاترین سطح ممکن است، اما چون دشمنان متوقف نیستند، ما نیز با رصد تهدیدها، اشراف اطلاعاتی و بهره‌گیری از فناوری‌های به‌روز و تجهیزات بومی، دائم آمادگی رزمی خود را ارتقا می‌دهیم. نیروهای مسلح در دفاع مقدس، دفاع از حرم و همه مأموریت‌های محوله توان و قدرت خود را نشان داده‌اند، اما باید به حدی از توان و آمادگی برسند که در مقابل هر تهدیدی از منافع ملی، تمامیت ارضی، نظام جمهوری اسلامی و آرمان‌های انقلاب اسلامی با قدرت دفاع کنند.

۱۴۰۲/۰۵/۰۲

♦ پیام رزمایش؛ صیانت از منافع ملت بزرگ ایران، تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و آتش خشم برای دشمنان جمهوری اسلامی ایران است

«امیر سرلشکر سید عبدالرحیم موسوی» در حاشیه برگزاری رزمایش اقتدار هوایی فداییان حریم ولایت نیروی هوایی ارتش، با تسلیت ایام عزاداری حضرت اباعبدالله الحسین (ع) گفت: خداوند بزرگ را شاکریم که تمام برنامه‌های روزانه و شبانه رزمایش اقتدار هوایی فداییان حریم ولایت در حوزه‌های مختلف با دقت و سرعت عمل خلبانان تیزپرواز و کارکنان فنی متعهد و متخصص نیروی هوایی ارتش، با هواپیماهای با سرنشین و پهپادها انجام شد. به لطف خداوند و همت فرمانده و خلبانان جوان و متبحر نیروی هوایی، مراحل مختلف این رزمایش دوره‌ای و سالیانه منطبق با برنامه‌های آموزشی و عملیاتی در حضور داوران و ارزیابان ستاد کل نیروهای مسلح و قرارگاه مرکزی حضرت خاتم الانبیا (ص) انجام شد.

پیام این رزمایش، پیام آمادگی و اقتدار برای پاسداری از استقلال، تمامیت ارضی و آرمان‌های مقدس انقلاب اسلامی و صیانت قاطع از منافع ملت بزرگ ایران، تقویت و ارتقای همکاری‌های منطقه‌ای و آتش خشم برای دشمنان جمهوری اسلامی ایران است.

فرماندهی از ستاد تا سرپنجه

گزارشی از هفدهمین همایش سراسری فرماندهان یکان‌های عمده نیروی زمینی ارتش

علی حسین احمدی

طی روزهای یازدهم تا سیزدهم تیرماه، در ستاد نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران شاهد صحنه‌های باشکوهی از تجمع فرماندهان باصلاحت و راست‌قامت یکان‌های عمده این نیرو در یک مکان و در یک زمان خاص بودیم. تجمعی که بسیار کم اتفاق می‌افتد؛ چرا که هر کدام از این دلیر مردان در طول روزها و ماه‌های سال، در یک نقطه از ایران اسلامی مشغول انجام خدمت و نگاهبانی و حراست از آرمان‌های کشورمان، با فرماندهی و مدیریت صحیح بر افراد مجموعه خود هستند و گاهی همانند دلیر مردان دوران دفاع مقدس کشورمان، حتی فرصت قرار گرفتن در جمع خانواده خود را ندارند. اما در اینجا با دیدن جمع آنان، در وجود احساس غرور و شرف و صف‌ناشدنی کردیم و با پخش سرود ملی کشورمان، به استقبال سخنان رهنمون‌بخش فرماندهان عالی‌رتبه ارتش و ستاد کل نیروهای مسلح در «هفدهمین همایش سراسری فرماندهان یکان‌های عمده نیروی زمینی ارتش» رفتیم. در این گزارش خبری به گزیده‌ای از مهم‌ترین نکات بیان شده توسط سخنرانان مدعو در همایش می‌پردازیم.

هدف؛ تبیین رهنامه جدید نیروی

زمینی ارتش برای فرماندهان

هفدهمین همایش سراسری فرماندهان یکان‌های عمده نیروی زمینی ارتش با اهداف اساسی و راهبردی خاصی برگزار شد که باتوجه به مجموع سخنان بیان‌شده توسط سخنرانان و مصاحبه‌های ما با تعدادی از فرماندهان حاضر در همایش، به مواردی از قبیل: بررسی اقدام‌های موفقیت‌آمیز این نیرو و احصای نقاط قوت و برخی کاستی‌ها؛ بررسی راه‌های تسری و تعمیم موفقیت‌ها از ستاد نیرو تا سرپنجه‌ها؛ نگاه معطوف به

یکان‌ها، متناسب با تهدیدها از طریق ابلاغ تدابیر و خط‌مشی‌های سلسله‌مراتب فرماندهی کل ارتش؛ حفظ و ارتقای نظام ارزشی و بصیرت‌افزایی در حوزه‌های شناختی و جهاد تبیین در حیطه مسئولیت فرماندهان یکان‌های عمده نیروی زمینی ارتش؛ می‌توان اشاره کرد.

«امیر سرلشکر سید عبدالرحیم موسوی»

فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران درباره اهداف این همایش گفت: «نیروی زمینی محوری نسبت به گذشته ارتقای قابل‌ملاحظه و ملموسی داشته و توانسته

آینده و سربلند بیرون آمدن در مقابل هر تهدید؛ تقویت نگاه هماهنگ، هم‌افزا، متوازن و متناسب میان فرماندهان؛ ابلاغ منویات و تدابیر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در حوزه ارتقای توان دفاعی نیروی زمینی ارتش از طریق اعلام نتایج حاصل از ارزیابی آمادگی رزمی یکان‌های تابعه نیروی زمینی ارتش؛ تقدیر از فرماندهان برگزیده؛ توسعه عملکرد فرماندهان یکان‌ها در حوزه راهبردی منطبق با منویات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در قالب طرح‌های «لیبک»؛ افزایش توان عملیاتی و راهکنشی

فرماندهان نیرو در کارگاه‌های تخصصی، در خصوص حوزه‌های مختلف تبادل نظر و بحث کنند، این همایش برگزار شده است.»

نیروی زمینی ارتش، سرنوشت نبردهای امروزی را رقم می‌زند

در جهان کنونی، باتوجه به تهدیدهای پیش رو، زمان و قدرت تهاجمی در نبردهای آتی اهمیت زیادی دارد. استفاده از تجهیزات روزآمد شده نیز در این نبردها کمک زیادی در شکست تهدیدها می‌کند. مطالعه و مشاهده نبردهای اخیر مانند جنگ روسیه با اوکراین نشان داد که با وجود تأثیرگذاری عرصه‌ها و سلاح‌های مختلف، آنچه سرنوشت جنگ را تعیین می‌کند، نیروی زمینی ارتش یک کشور است.

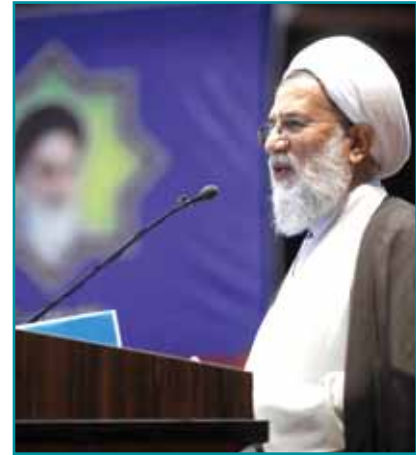
در این راستا نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، طی سالیان اخیر تحول عظیمی در ساختار خود ایجاد کرده و متناسب با این تحول، رهنامه دفاعی و تسلیحات نظامی خود را روزآمد کرده تا بتواند با حداکثر توان در عرصه‌های نبرد احتمالی آینده آماده باشد. «سردار سرلشکر پاسدار محمد باقری» رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در این همایش گفت: «نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران با سابقه درخشان در دفاع مقدس و پس از آن، در

درمجموع ارتش جمهوری اسلامی ایران بتواند حرکتی رو به جلو داشته باشد. هر یکان در سطوح عملیاتی و راهبردی خود باید بتواند در حرکت رو به جلوی ارتش تأثیرگذار باشد، به همین دلیل تا سطح نفر در یکان‌ها، وظایف کارکنان مشخص شده تا هر شخصی از نقش خود در تسریع اهداف آگاه و به آن ملتزم باشد.»

شاید بتوان همه اهداف همایش را در این جمله «امیر سرتیپ حیدری» فرمانده نیروی زمینی ارتش خلاصه کرد که گفت: «باتوجه به اینکه رهنامه جدید نیروی زمینی ارتش نیازمند ارائه و تشریح بوده و لازم است

است در تمام عرصه‌های مأموریتی خود سربلند باشد و افتخارآفرینی کند. از جمله اهداف مهم این همایش، بررسی اقدام‌های موفقیت‌آمیز و احصای نقاط قوت و برخی کاستی‌ها و راه‌های تسری و تعمیم موفقیت‌ها از ستاد تا سرپنجه‌هاست. همچنین نگاه معطوف به آینده تا بتوان در مقابل هر تهدیدی سربلند بیرون آمد و تقویت نگاه هماهنگ، هم‌افزا، متوازن و متناسب میان فرماندهان از دیگر اهداف مهم این رزمایش است. البته تمامی نیروهای ارتش نیز در سطح قرارگاه‌ها، یگان‌ها و مناطق خود، اهداف مدنظر را بررسی و مرور می‌کنند تا

من قدرت ترکیبی ارتش را در دوران دفاع مقدس مشاهده و درک کردم؛ ظرفیت‌های عظیم ساختاری، سازمانی و نظام آموزشی قوی ارتش، به‌خصوص نیروی زمینی و طرح‌های عملیاتی آفندی بی‌عیب و نقص آن وقتی با سپاه و نیروهای مردمی ترکیب می‌شد، هیچ قدرتی یارای ایستادن در مقابل نیروهای ارتش و سپاه را نداشت.»

«امیر سرتیپ حیدری» نیز در این خصوص گفت: «در حال حاضر تجهیزات و تسلیحات این نیرو، از جمله سلاح‌های پهلپادی و جنگال به‌روز شده‌اند؛ این تسلیحات شامل موشک‌های دورزن و دقیق‌زن، هوشمند، شبکه‌ای و... هستند. به‌جرت می‌گویم که وجود تسلیحات به‌روز نیروی زمینی ارتش در یکان‌های مرزی، عامل اساسی ارتقای توان رزمی و بازدارندگی کشورمان است.»

لزوم تعمیق و تعمیم سواد رسانه‌ای و بصیرت در میان کارکنان ارتش

توجه به الزامات یک ارتش آماده ظهور، تبدیل پادگان‌ها به دانشگاه، تقویت کانون‌های ارزیابی، نهادینه کردن یادگیری فردی و سازمانی، چند مهارت‌ه کردن کارکنان، توجه بیشتر به امر رسیدگی به خانواده‌های کارکنان و حوزه معنویت و بصیرت، ارتقای

اجرای دقیق منویات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) است. بهره‌برداری این نیرو از سامانه‌های مختلف، اجرای دقیق طرح‌های لیبیک و مصباح، نهضت ساخت خانه‌های سازمانی، افزایش تحرک و توان رزمی یکان‌ها و مردم‌یاری در زمان وقوع بحران‌ها؛ نشان‌دهنده هوشیاری و رصد لحظه به لحظه از مرزها و تهدیدهای نوین دشمنان و عملکرد مناسب و قابل تقدیر نیروی زمینی ارتش در جهت تعالی نیروهای مسلح از نگاه رهبری و مردم ایران اسلامی است.»

«سردار سرلشکر پاسدار غلامعلی رشید» فرمانده قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء(ص)، نیز در این همایش گفت: «حقیقتاً ظرفیت‌های عظیم ساختاری و سازمانی، نظام آموزشی قوی و فرماندهان و کارکنان متعهد در نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران این امکان را فراهم کرد که در بزنگاه تاریخی (دوران دفاع مقدس) که دشمن تهاجم سنگینی را به کشور عزیزمان آغاز کرده بود، زمینه‌های شکست ارتش متجاوز را فراهم کند و اکنون هم به‌جرت می‌توان گفت اگر دشمن از ظرفیت‌های عظیم ساختاری، سازمانی و نظام آموزشی نیروی زمینی ارتش اطلاع داشت، هرگز زمزمه حمله به ایران را هم نمی‌کرد.»

دفاع از مرزهای کشور، یک نیروی پرافتخار و سربلند است. مسلم است که نیروی زمینی دوران دفاع مقدس و پس از آن، اکنون با وقوع تغییرهای اساسی در تجهیزات و روش‌های نبرد، باید متحول شود و نیاز به نیروی زمینی جدید است. نیرویی که با تغییر زیرساخت‌ها، رویکردها، آموزش‌ها، تجهیزات، آمایش و هر آنچه که نیروی زمینی را تشکیل می‌دهد، برای اتفاقات امروز و آینده آماده باشد. طی سالیان اخیر تحولات چشم‌گیری را در نیروی زمینی ارتش شاهد بوده‌ایم. این نیرو توانسته با حداقل هزینه، صرفه‌جویی و استفاده بهینه از منابع خود، در مسیر تحول و روزآمدسازی قرار بگیرد. نیروی زمینی ارتش، سرنوشت نبردهای امروزی را رقم می‌زند و تأثیرگذاری قابل توجهی در حفظ تمامیت ارضی کشور دارد.»

«سردار سرتیپ بسیجی محمد شیرازی» رئیس دفتر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نیز با حضور در این همایش ضمن ابلاغ سلام مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به آحاد کارکنان نیروی زمینی ارتش گفت: «نیروی زمینی ارتش، نیروی پا به کار نظام اسلامی است و نشانه عملکرد و کارآمدی این نیرو،

از خصوصیات اصلی یک فرد انقلابی است. ولایت به معنای پذیرفتن رهبری پیشوای الهی و اعتقاد به اینکه امامان معصوم پس از پیامبر اکرم (ص) از سوی خداوند بر مردم ولایت دارند، است و چهار رکن اصلی آن شامل ولایت‌شناسی، ولایت‌باوری، ولایت‌دوستی و ولایت‌یاوری می‌شود. همچنین سنت‌های امتحان و ابتلا برای انسان‌ها، هدایتگر و راهگشا است. مهم‌ترین آزمون در دوران غیبت امام زمان (عج)، حوزه ولایت‌مداری است، چرا که در دوران غیبت، اولین کاری که باید در جامعه انجام شود، این است که ولایت‌مداری، فرهنگ دینی شود و فقط در ادبیات سیاسی مردم نباشد.

هوشیار بودن فرماندهان در شناسایی نقاط قوت و تلاش برای رفع نقاط ضعف باید مورد توجه قرار گیرد. عدم ترس از دشمنان و ارتباط آن با جهادگری اقتصادی، معنوی، فرهنگی، سیاسی و فرزندآوری؛ همه ریشه در شناسایی نقاط قوت و تلاش برای رفع نقاط ضعف دارند. دیدار چهره به چهره، ایجاد حلقه‌های معرفت، شبهه‌زدایی و تولید و بازنشر مطالب مفید از راه‌کارهای نتیجه حداکثری در جهاد تبیین هستند.»

بگویم که طرح‌های لیبیک و مصباح که به لحاظ محتوایی و اجرایی بسیار مطلوب و قابل توجه به شمار می‌روند، در کلیه سطوح یکان‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران در حال اجرا هستند و موجب افزایش تعالی معنوی و بصیرت‌افزایی کارکنان شده‌اند. طرح‌های لیبیک یا امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) با توجه حداکثری به نیازهای سطوح مختلف جامعه هدف خود، نیز توانسته است تأثیرگذاری مطلوبی داشته باشد و در نتیجه مردم به وجود، پایایی و پیشرفت ارتش در تمامی عرصه‌ها افتخار می‌کنند.»

«حجت‌الاسلام والمسلمین صالحی نسب»

رئیس اداره عقیدتی سیاسی نیروی زمینی ارتش نیز در این همایش گفت: «منشأ تحول در جامعه در حوزه‌های دانایی‌محوری، مهارت‌محوری و مهارت اجرایی خلاصه می‌شود که این حوزه‌ها در تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف، تربیت نسل طلایی و مقابله با تهدیدهای دشمنان نقش اساسی دارند. دعوت به حق، داشتن ثبات قدم در مقابل طوفان‌های روانی دشمنان، نترس بودن، توکل به خداوند و داشتن امید به آینده

روحیه رزم، توجه ویژه به حوزه نگهداری ارزش‌ها که مهم‌ترین آن نیروی انسانی مؤمن و فداکار است و همچنین نگهداری تجهیزات و اماکن، استفاده بهینه از ظرفیت‌های یکان‌ها و تقویت عوامل امیدآفرین، نقش مهمی در تقویت توان رزم یکان‌های ارتش دارد. یکی از مهم‌ترین حربه‌های دشمنان، ایجاد ناامیدی و یأس‌آفرینی در جامعه است که در این زمینه ایجاد تحول و ارتقای روحیه مثبت، نقش اساسی در بهره‌وری بیشتر و خنثی‌سازی نقشه‌های دشمنان دارد، بنابراین همواره باید با تبیین موفقیت‌ها و امیدبخشی، توطئه دشمنان را در القای یأس و ناتوانی، خنثی کرد.

«امیر سرلشکر سید عبدالرحیم موسوی» فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران در این همایش گفت: «امروز شاهد یک نیروی زمینی جدید، پویا، پوست‌اندازی شده، مجهز به فناوری روز و فرماندهان باتجربه و با دانش برای انجام مأموریت‌های محوله در این نیرو هستیم. در این میان لازم است فرماندهان و کارکنان ارتش به تعمیق و تعمیم سواد رسانه‌ای خود بپردازند. ارتقای تاب‌آوری در مقابل عملیات روانی دشمنان، با توجه به به‌روز شدن تهدیدها، از دلایل ضرورت توجه به ارتقای سواد رسانه‌ای در سطح یکان‌ها است.»

«حجت‌الاسلام والمسلمین عباس»

رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نیز در این خصوص گفت: «ویژگی‌های یک فرمانده موفق را می‌توان شامل اهتمام ویژه به آموزش کامل و دقیق کارکنان، تقویت ایمان و امید در زیرمجموعه خود، مسئولیت‌پذیری و برجسته‌سازی الگوهای جامعه یعنی شهدای والامقام دانست. ضمن تجلیل از زحمات تمامی فرماندهان و کارکنان ارتش در حوزه‌های فرهنگی باید

نیروی انسانی با کیفیت، زمینه ساز رشد و تعالی سازمان

گزارشی مختصر از پنجمین همایش «رسته حقوق ارتش»

هاشم ناطقی، کارشناسی ارشد روابط بین الملل

پنجمین همایش «رسته حقوق ارتش» با هدف ارتقای دانش حقوقی در پیشگیری از وقوع جرایم و تخلفها در ارتش، با حضور «امیر دریادار حبیب الله سیاری» معاون هماهنگ کننده ارتش، «امیر سر تیپ علیرضا صباحی فرد» فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش، «امیر سر تیپ دوم مسلم یعقوبی» معاون حقوقی، قوانین و امور مجلس ارتش، «حجت الاسلام محمد جعفر منتظری» دادستان کل کشور، «حجت الاسلام احمد رضا پور خاقان» رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح و معاونان حقوقی سازمان های نظامی ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، در دانشگاه پدافند هوایی خاتم الانبیا (ص) برگزار شد.

باید همه کارکنان رسته حقوقی در خصوص این موضوع اطلاع رسانی کافی را به هر طریقی انجام دهند؛ البته این کافی نیست و حتماً باید توسط فرماندهان نیز آگاهسازی انجام شود. ارتقای سطح دانش حقوقی همه کارکنان نیروی انسانی، به ویژه تصمیم سازان و تصمیم گیران بسیار مهم است و باید اطلاع رسانی و ارتقای سطح دانش حقوقی همه کارکنان در دستور کار باشد.

از زمان شکل گیری معاونت حقوقی در ارتش، اقدام های فراوان و خوبی انجام شده است که جای تشکر دارد. چاپ کتب حقوقی، گاهنامه های موضوعی، نشریه های تخصصی، کلاس های تخصصی، آگاهسازی و ایجاد دفاتر حقوقی در منازل سازمانی از اقدام های مهم انجام شده در معاونت حقوقی ارتش است. تعامل و هماهنگی بین بخش حقوقی ارتش و سازمان قضایی نیروهای مسلح نیز تأثیرگذار بوده و توانسته بسیاری از مشکل ها را حل کند.

به اهداف کمک کند.

ما برای آموزش و ارتقای نیروی انسانی در ارتش، برنامه های مختلفی در نظر گرفته ایم. باید به قدری توانمند شویم و توان دفاعی خود را به رخ دشمن بکشیم تا دشمن جرئت تجاوز به مرزها و منافع کشورمان نداشته باشد و این همان پیشگیری است. بنابراین تهدیدها را پیش بینی و بر مبنای آن برنامه های متعددی آماده می کنیم.

پیشگیری کاری بسیار مهم، عقلانی و مورد توجه همه سازمانهاست. بنابراین باید پیشگیری و پیش بینی لازم انجام شود و آینده را ببینیم تا بتوانیم از کار اصلی خود صیانت کنیم. این موضوع بسیار مهمی است تا سازمان سالم بماند و بتوانیم از نیروی انسانی صیانت کنیم، بنابراین پیشگیری و آینده نگری در ابعاد مختلف باید در دستور کار همه سلسله مراتب باشد.

باتوجه به اینکه اطلاع رسانی و آگاهسازی در پیشگیری حائز اهمیت و اثرگذار است،

پیشگیری، امری مهم، عقلانی و مورد توجه همه سازمانهاست

«امیر دریادار حبیب الله سیاری» معاون هماهنگ کننده ارتش جمهوری اسلامی ایران در این همایش با اشاره به نقش نیروی انسانی در ارتقای جایگاه سازمان ارتش، گفت: نیروی انسانی با کیفیت می تواند موجب رشد و تعالی سازمان شود. ایران اسلامی به همت نخبگان و جوانان غیرتمندش، با وجود فشارها و تحریمها، در همه زمینه ها رشد داشته و به دستاوردهای زیادی رسیده است. صیانت از نیروی انسانی و سازمان در ابعاد مختلف، به ویژه بُعد حقوقی می تواند ما را در رسیدن

است، گفت: ارتش یکی از قانونمندترین سازمان‌ها در سطح کشور است و همه ما در تلاش برای تحقق عدالت و یاور قضات کشور هستیم. کارشناسان حقوقی هیچ چشم‌داشتی به مشاوری‌های حقوقی ندارند، بلکه هدف معاونت حقوقی، تعالی ارتش جمهوری اسلامی ایران است.

آگاهی از مسائل قضایی منجر به کاهش جرایم می‌شود

«امیر سرتیپ علیرضا صباحی‌فرد» فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش دیگر سخنران این همایش بود. وی سالم‌سازی، پیشگیری و پاک‌سازی محیط‌های مختلف بشری را از اهداف پیامبران و اولیای الهی برشمرد که برای آن چاره‌اندیشی کرده‌اند و در قرآن اشاره‌های فراوانی به آن شده است. از طرفی، در جوامع امروزی شاهد این هستیم که تخلف‌ها و جرایم در بسترهای زیستی، فرهنگی و اجتماعی رخ داده که با ارزیابی درست از وضعیت اجتماعی می‌توان جرم و موارد کیفری را کاهش داد و یا به حداقل ممکن رساند.

نیروهای مسلح، به‌ویژه بسترهای حقوقی و قضایی در ارتش جمهوری اسلامی می‌توانند با آگاهی بخشی به نیروهای نظامی، به‌خصوص در حوزه‌های اقتصادی، جرایم انسانی را کاهش دهند. آشنایی با دانش و اندیشه‌های حقوقی جدید، به همراه ارائه آموزش‌های لازم در بسترهای کاری و اجرایی می‌تواند در حفظ تجهیزات، تقویت قوا و کاهش آسیب‌ها به‌ویژه در حوزه نیروی انسانی، مفید باشد.

نیروهای مسلح

در آموزش حقوقی پیشگام هستند

«حجت‌الاسلام والمسلمین احمدرضا پورخاقان» رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح در این همایش، با بیان اینکه نقش نیروهای مسلح در امنیت کشورمان بی‌بدیل است، گفت: نیروهای مسلح ما مکتبی، مؤمن و بااقتدار به وظایف خود به‌خوبی عمل می‌کنند. آموزش حرف اول را در موضوع حقوق می‌زند و جهل به قانون رافع مسئولیت نیست و همه باید به قانون مکلف باشیم و قانون به موضوع آموزش، به‌صراحت اشاره کرده است.

در سایه آموزش می‌توان نیروهای مسلح سالمی داشت و این نشان‌دهنده اهمیت این موضوع است. نیروهای مسلح در آموزش حقوقی پیشگام هستند و مسائل حقوقی باید در نیروهای مسلح همگانی شود. بسیاری از کلاهبرداری‌ها در جامعه مبتنی بر اسناد غیررسمی انجام می‌شود. اگر زوایای مختلف حقوقی در نیروهای مسلح ما به‌خوبی آموزش داده شود، قطعاً در نگارش هر نوع قراردادی تجدیدنظر می‌شود و این خود در پیشگیری از وقوع جرم مؤثر است.

ارتش یکی از قانونمندترین سازمان‌ها

در سطح کشور است

«امیر سرتیپ‌دوم مسلم یعقوبی» رئیس اداره قوانین، حقوقی و امور مجلس ارتش با بیان اینکه مهم‌ترین هدف برگزاری این همایش، صیانت از پاکدستی و قداست ارتش

پیشگیری مهم‌ترین مؤلفه‌ای است که فرماندهان باید مورد توجه قرار دهند

«حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر منتظری» دادستان کل کشور نیز در

این همایش گفت: ارتش امروز به‌مراتب انقلابی‌تر، پا به رکاب‌تر، تسلیم در برابر اوامر الهی و مطیع دستور رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) است. نیروهای ارتش دژ محکم مردم هستند و شما عزیزان در ارتش، برای رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) موجب زینت، سربلندی و افتخار هستید.

نیروهای مسلح در دوران جنگ تحمیلی توانستند از انقلاب و عزت کشور محافظت کنند و به قدرت بی‌بدیلی تبدیل شدند که پیشرفت‌های زیادی داشته‌اند. افتخارهای نیروهای مسلح در ابعاد مختلف برای انقلاب، کشور و نظام موجب عزت است و امنیت امروز جامعه، مرهون تلاش‌های نیروهای مسلح است. انضباط، نظم و رعایت حقوق یکی از مؤلفه‌های مؤثر در سلامت و از امتیازهای شاخص نیروهای مسلح است. پیشگیری یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌هایی است که باید فرماندهان نیروهای مسلح مورد توجه قرار دهند و بحمدالله با هماهنگی و هم‌افزایی نیروهای ارتش، تلاش‌های ارزشمندی در سازمان قضایی نیروهای مسلح و معاونت حقوقی ارتش برای پیشگیری انجام شده است. در این راستا، سازمان قضایی نیروهای مسلح می‌تواند با برنامه‌ریزی، تعامل، هم‌افزایی و همکاری، در پیشگیری و بالا بردن نظم و انضباط مؤثر باشد.

تمام تلاش‌های ما به خاطر این است که قدرتمند باشیم

گفت‌وگو با امیر سرتیپ خلبان حمید واحدی، فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

مهرداد نصرتی

«امیر سرتیپ خلبان حمید واحدی» فرمانده نیروی هوایی ارتش، پس از استخدام در ارتش و حضور در دانشکده خلبانی، پرواز با جنگنده‌های اف-۵ و سوخو-۲۴ را تجربه کرده و تجارب ارزشمندی از خدمت در سمت‌های مختلف اجرایی، فرماندهی در رده‌های پایگاهی، جانشینی نیروی هوایی و معاونت بازرسی ارتش کسب کرده است. بایشان در خصوص وضعیت تجهیزاتی، آمادگی دفاعی و معیشت کارکنان نیروی هوایی گفت‌وگوی کوتاهی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

■ آیا می‌توان گفت کدام‌یک از پایگاه‌های ما از دیگران مهم‌تر و راهبردی‌تر هستند؟
خیر! همه پایگاه‌های ما مهم هستند. پایگاه‌های هوایی ما همه راهبردی‌اند. یکی از پایگاه‌هایی که به جرئت می‌توانم بگویم قلب نیروی هوایی محسوب می‌شود، پایگاه هوایی شهید نوژه همدان است که در زمان جنگ نیز عملکرد بسیار خوبی داشت. با این همه، چون پرسش قبلی شما مشخصاً درباره پایگاه هوایی شهید فکوری تبریز بود، باید بگویم که موقعیت مرزی حساسی در آن منطقه داریم و باید در پی تقویت این منطقه باشیم.

را کسب کرده باشد. من تجربه‌های خوبی در مدت زمان فرماندهی‌ام در پایگاه شهید فکوری کسب کردم. منطقه آذربایجان، مردمان بسیار خاص و غیرتمندی دارد و من همیشه گفته‌ام که بهترین دوستان دوره زندگی و خانواده‌ام، دوستان آذری و عمدتاً تبریزی هستند و من همچنان با آنها ارتباط دارم. بابت حضور چهارساله‌ام در سمت فرماندهی پایگاه شهید فکوری در تبریز خدا را شکر می‌کنم و معتقدم اگر سراسر ایران را یک پیکره واحد بدانیم، سر این پیکره، آذربایجان و حفظ امنیت آسمان این سر، با پایگاه هوایی تبریز است.

■ با توجه به اینکه شما چهار سال فرمانده پایگاه شهید فکوری تبریز بوده‌اید، فرماندهی در سطح یک پایگاه، چه تفاوت‌هایی با فرماندهی در سطح یک نیرو دارد؟

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم. به نظر من فرماندهی پایگاه، به نوعی یک فرمانده نیرو در مقیاس کوچک‌تر است و در انتخاب فرماندهان در این سطح و زیرمجموعه‌های پایگاه، الزام‌های مهمی مدنظر قرار می‌گیرد. فرماندهی در پایگاه‌های کوچک‌تر یک نوع آمادگی برای فرماندهی در سطوح کلان‌تر است؛ فرمانده نیرو و هر فرمانده‌ای باید این تجارب

■ چند وقت قبل، ویدئوی کوتاهی با موضوع «گورستان هواپیماها» در فضای مجازی منتشر شد که به گمانم در یکی از پایگاه‌های هوایی آمریکا بود و نشان می‌داد هواپیماهای بسیاری در انتظار اوراق شدن هستند و تعداد زیادی از این هواپیماها جنگنده‌هایی هستند که چه‌بسا نمونه‌های مشابهی از آنها هنوز در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. این ویدئو اگرچه تحلیل خاصی ارائه نمی‌داد، اما به نظر می‌رسید که انتشار آن بی‌منظور نبود و چه‌بسا می‌خواست به مخاطب این‌گونه القا کند که دوره خیلی از پرنده‌هایی که کشورهای مثل ایران هنوز در ناوگان هوایی خود استفاده می‌کنند، گذشته و در غرب آنها را به گورستان فرستاده‌اند. شما در این باره چه نظری دارید؟

پرسش بسیار خوبی بود. ما داشته‌هایی داریم که باید از آن داشته‌ها به‌نحو احسن استفاده کنیم. ما هواپیماهایی داریم که در دوران جنگ خریداری شدند. جنگنده‌های اف-۴، اف-۵ و اف-۱۴ ما هم هواپیماهایی هستند که از قبل خریداری شده‌اند. با وقوع انقلاب، دشمنان ما فکر کردند این جنگنده‌ها و مثلاً اف-۱۴‌های ما زمینگیر می‌شوند، اما خدا را شکر هنوز هم دارند کار می‌کنند و عملیاتی هستند. من بارها و در گفت‌وگوهای دیگر هم گفته‌ام که در زمان جنگ، یکی از فرماندهان خدمت حضرت امام (ره) رفته و گفته بود ما بیست روز دیگر بیشتر نمی‌توانیم ادامه دهیم. حضرت امام (ره) فرموده بودند: بروید کار خودتان را بکنید. همین باعث شد یک انرژی مضاعف تزریق شد و کارکنان فنی و پروازی ما آمدند و هم در زمینه تعمیر و نگهداری و به‌روز کردن و هم در زمینه پرواز، اقدام‌های بسیار سازنده و اثربخشی انجام دادند؛ آنان در طول هشت سال

دفاع مقدس، با اقتدار پرواز کردند و از عهده انجام امور فنی برآمدند. ما باید داشته‌های خود را حفظ کنیم و آنها را ارتقا دهیم. اقدام‌های خوبی توسط صنعت کاران، نخبگان، دانشگاه‌های کشورمان و وزارت دفاع بر روی هواپیماها انجام گرفته است. این هواپیماها همان‌طور که امیر فرمانده محترم کل ارتش در یک گفت‌وگو فرمودند، فقط پوسته جنگنده قبلی؛ مثلاً اف-۴ را دارند و بعضی از قطعات داخل آن تعویض شده است. سامانه‌های حساس هواپیما مثل سامانه‌های راداری، ناپبری و تسلیحات همه تعویض و به‌روز شده‌اند. برای مثال بُرد رادار را بهبود داده‌ایم. مهمات و تسلیحاتی که در آزمایش‌های اخیر استفاده کرده‌ایم، همگی ساخت کشورمان هستند. بمب‌های نقطه‌زن، هدایت‌شونده، تجهیزات و پادهای جنگ الکترونیک، چه در هواپیماهای با سرنشین و چه بدون سرنشین، همگی ساخته شده وزارت دفاع کشورمان هستند که خدا را شکر موفق عمل کرده‌اند. ما با این تجهیزات چند آزمایش سنگین را پشت سر گذاشتیم. اینها همه افتخار است.

هواپیما باید تجهیزاتش به‌روز باشد؛ خدا را شکر اکنون ما پیشرفت خوبی کرده‌ایم. اکنون صنعتگران ما و وزارت دفاع با کمک نیروی هوایی، شرکت‌های دانش‌بنیان و دانشمندان کشور دارند هواپیما می‌سازند. هواپیمای «کوثر» ما رونمایی شد. نمونه اولیه جت آموزشی «یاسین» ساخته شده و نمونه دوم و ارتقایافته آن در حال تکمیل است. افراد ما دارند کار می‌کنند و این نیاز کشور است. ما باید قوی باشیم. جمهوری اسلامی ایران باید قوی باشد تا کسی نتواند کوچکترین نگاه تهدیدآمیزی به آن بکند. ما نه به جایی حمله

می‌کنیم و نه به جایی چشم‌داشتی داریم، ما فقط می‌خواهیم از آسمان کشورمان و از جمهوری اسلامی ایران دفاع کنیم. تمام تلاش‌های ما به خاطر این است که قدرتمند باشیم تا کسی جرئت نگاه بد را به خودش ندهد.

■ به‌عنوان پرسش پایانی، وضعیت معیشتی کارکنان نیروی هوایی و خانواده‌هایشان در حال حاضر چگونه است؟

باتوجه به وضعیت اقتصادی کشور، اکنون یکی از دغدغه‌های اصلی امیر سرلشکر موسوی فرمانده محترم کل ارتش، معیشت کارکنان است. پیرو دستورها و تأکیدهای ایشان، ما در حال انجام تلاش‌های خوبی هستیم و هر کاری که از دستمان بریاید برای هم‌زمانمان و خانواده‌های محترمشان انجام می‌دهیم؛ برای آنان تسهیلات رفاهی در نظر گرفته‌ایم. به عزیزان وابسته (بازنشسته) هم خیلی توجه داریم. همچنین یکی از توفیق‌هایی که خداوند به من ارزانی فرموده، دیدار با خانواده شهداست که هفته‌ای یک‌بار انجام می‌شود. در عین حال مطمئنم که این میزان کم است و باید بیشتر این کار را انجام بدهیم. ما اردوگاه‌های رفاهی خدماتی نیز داریم که آنها را بازسازی کرده‌ایم تا در شأن هم‌زمانمان باشند و آنها بتوانند از امکانات استفاده کرده و خودشان را برای یک سال کاری آماده کنند.

اقتدار هوایی؛ ره آورد دانش و تخصص کارکنان نیروی هوایی ارتش

گزارشی مختصر از یازدهمین رزمایش اقتدار هوایی فدائیان حریم ولایت نیروی هوایی

نصیر پورعلی

یازدهمین رزمایش اقتدار هوایی فدائیان حریم ولایت نیروی هوایی ارتش در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۱۱ با رمز یا حسین (ع) و با شرکت پایگاه‌های هوایی شهید بابایی، شهید لشکری، شهید نوژه، شهید دوران، شهید یاسینی، شهید عبدالکریمی، وحدتی دزفول، شهید فکوری، شهید حبیبی زهام، شهید حسینی و برادران شهید دلحامد، به صورت مستقیم و غیرمستقیم و حضور ۹۲ فروند از انواع هواپیماهای شکاری و بمب‌افکن، ترابری سنگین و نیمه‌سنگین، سوخت‌رسان، شکاری رهگیر و شناسایی، گشت هوایی و هواپیماهای بدون سرنشین، با پیام دوستی، صلح، آرامش و امنیت در منطقه و با حضور فرماندهان عالی نظامی در منطقه عمومی انارک اصفهان برگزار شد. این رزمایش از جمله رزمایش‌های مصوب قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء (ص) است و به منظور ارتقای توان رزم، کسب الگوی مناسب برای نبرد در شرایط واقعی با به‌کارگیری انواع هواپیماهای با سرنشین و بدون سرنشین به صورت دوسویه برنامه‌ریزی و اجرا شد.

بخش‌های مهم این رزمایش بود. همچنین ارسال تصاویر برخط توسط پهپاد مهاجر ۶ مجهز به بمب‌های هوشمند، نقطه‌زن و ارتقایافته «قائم»، رژه و رزم هوایی در شرایط درگیری و صحنه واقعی نبرد توسط جنگنده‌های میگ ۲۹ و اف ۱۴ بر فراز منطقه عملیاتی با پرتاب چف و فلر، عملیات سوخت‌گیری هوایی بر فراز جزایر خلیج فارس، جمع‌آوری اطلاعات سیگنالی، شنود الکترونیکی و عکس‌برداری توسط هواپیماهای شناسایی و گشت دریایی P۳F و عملیات امداد توسط هواپیمای اورژانس هوایی سی-۱۳۰ از دیگر بخش‌های این رزمایش بود. از مهم‌ترین ویژگی‌های این رزمایش، حضور قدرتمندانه و اثرگذار پهپادهای رزمی، شناسایی و اخلاک‌گر کمان ۱۲، کرار، مهاجر ۶ و آرش مجهز به انواع سرجنگی و با حمل انواع تجهیزات جنگ

از اصل غافل‌گیری، رادارهای زمینی نیروهای نارنجی (نیروهای تعبیه‌شده در نقش دشمن) را مورد هدف قرار داده و با موفقیت منهدم کردند. پس از بمباران موفقیت‌آمیز مواضع نیروهای نارنجی (نیروهای تعبیه‌شده در نقش دشمن) توسط هواپیماهای بمب‌افکن راهبردی سوخو ۲۴، جنگنده بمب‌افکن‌های اف ۴ با شلیک موشک‌های ارتقایافته و دورایستای قاصد، با استفاده از اصل غافل‌گیری شبانه و در ارتفاع پست، اهداف زمینی را با موفقیت منهدم کردند. انجام تیراندازی علیه اهداف هوایی با سرعت و در ارتفاع‌های مختلف و با استفاده از انواع موشک‌های لیزری، تلویزیونی حرارتی، راداری و انواع راکت‌ها و بمب‌های تولید شده توسط متخصصان داخل کشور، از دیگر

حضور قدرتمندانه و اثرگذار پهپادهای

نیروی هوایی ارتش

در مرحله عملیاتی یازدهمین رزمایش اقتدار هوایی فدائیان حریم ولایت نیروی هوایی ارتش، جنگنده بمب‌افکن‌های راهبردی سوخو ۲۴ و اف ۴ نیروی هوایی ارتش در حمله شبانه، با استفاده

ایجاد امنیت پایدار، با تکیه بر خودکفایی و خودباوری

«امیر سرتیپ خلبان حمید واحدی» فرمانده نیروی هوایی ارتش نیز با بیان اینکه در این رزمایش به همه اهداف از پیش تعیین شده دست پیدا کردیم، گفت: این رزمایش به منظور ارتقای توان رزم، کسب الگوی مناسب برای نبرد در شرایط واقعی با به کارگیری انواع هواپیماهای باسرنشین و بدون سرنشین، به صورت دوسویه و با تکیه بر خودکفایی و خودباوری نیروی هوایی ارتش برنامه ریزی و اجرا شد و طی آن خلبانان جوان، مستعد، تیزهوش، آموزش دیده و مقتدر، به همراه کارکنان فنی متخصص و متعهد این نیروی الهی، با بهره گیری از تجرب پیشکسوتان هشت سال دفاع مقدس، روش های رزمی و انواع عملیات های دور ایستا و آفندی پهبادی به صورت نقطه زن و انهدامی را اجرا کردند. نیروی هوایی ارتش در کنار سایر نیروهای مسلح کشور و تحت اوامر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله العالی)، وظیفه تأمین امنیت آسمان ایران اسلامی را بر عهده دارد و هر لحظه آماده دفاع و پاسخ کوبنده به هر تجاوزی به حریم کشور عزیزمان است. از مهم ترین اهداف و محورهای این رزمایش، امنیت پایدار، توسعه و تحکیم روابط منطقه ای، حس همجواری و دفاع از مرزهای هوایی کشور بود.

توسط این هواپیماها تمرین شد. در این آزمایش همزمان مادر نیروی هوایی تمرین هایی را انجام دادند و علاوه بر آن در خلیج فارس، تنگه هرمز، مناطق شمال شرقی، شمال غربی و جای جای کشورمان این رزمایش با موفقیت برگزار و گزارش آن صبح امروز ارائه شد که گویای انجام موفق این رزمایش بود. خدا را شاکر هستیم که نیروی هوایی ارتش با تکیه بر توانمندی های بومی، آموزش های کیفی و مهارت های عالی که دارد، همچنین با جان فشانی و حرکت های جهادی، امنیت بسیار مناسب و قابل قبولی را برای فضای کشور از شمال تا تنگه هرمز و جزایر سه گانه تنب بزرگ، تنب کوچک و ابوموسی تأمین کرده است و با این سطح از آمادگی هیچ دشمنی توان نفوذ و تجاوز به حریم هوایی کشور جمهوری اسلامی ایران را ندارد. جا دارد که از زحمات و تلاش های فرمانده مقتدر نیروی هوایی ارتش و یکایک همرزمانم در تمامی رسته ها قدر دانی کنم که چنین عملیات های ارزشمندی را با دقت تمام انجام دادند.

الکترونیک و بمب های نقطه زن بهینه سازی شده بود که با استفاده از اصل غافل گیری، اهداف حیاتی نیروهای نارنجی (نیروهای تعبیه شده در نقش دشمن) را مورد هدف قرار دادند. در این رزمایش، نیروی انسانی جوان و خلاق که تمامی تخصص های خود را در داخل کشور و زیر نظر استادان داخلی فرا گرفته اند، با بهره گیری از ۹۲ فروند از انواع جنگنده های شکاری رهگیر، بمب افکن و هواپیماهای بدون سرنشین، به اجرای عملیات های شناسایی و عکس برداری، انهدام اهداف هوایی و زمینی، عملیات روانی، جنگ الکترونیک، پدافند غیر عامل و آزمایش سامانه های تولید شده جدید و ادوات پیشرفته پرداختند.

امنیت مرزهای هوایی کشور، با اقتدار و آمادگی نیروی هوایی ارتش در سطح بسیار بالایی برقرار است

«سرلشکر پاسدار محمد باقری» رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در حاشیه برگزاری یازدهمین رزمایش اقتدار هوایی فدائیان حریم ولایت نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران گفت: به لطف الهی این رزمایش به اهداف تعیین شده خود دست پیدا کرد و در آن انواع عملیات های پهبادی، هواپیماهای باسرنشین جنگنده و همچنین هواپیماهای ترابری، پشتیبانی، سوخت رسان و آمبولانس هوایی توانستند مأموریت های محوله را به خوبی اجرا کنند و انواع روش ها،

اقتدار تجهیزات و تسلیحاتی نیروی زمینی ارتش

گزارشی از نمایشگاه توانمندی‌ها و دستاوردهای دفاعی و نظامی نیروی زمینی ارتش

جعفر مسلمی خطیر، ارسالی از اداره عقیدتی سیاسی نیروی زمینی ارتش

در حاشیه «هفدهمین همایش سراسری فرماندهان یکان‌های عمده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران»، «نمایشگاه توانمندی‌ها و دستاوردهای دفاعی و نظامی» این نیرو در محوطه ستاد نیرو بر گزار شد که مورد بازدید و تحسین «سردار سر تیپ بسیجی محمد شیرازی» مسئول دفتر فرماندهی معظم کل قوا «سردار سر لشکر پاسدار محمد باقری» رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، «امیر سر لشکر سید عبدالرحیم موسوی» فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران و «سردار سر لشکر پاسدار غلامعلی رشید» فرمانده قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء(ص) قرار گرفت.

در این بازدید با اشاره به نمایشگاه توانمندی‌ها و دستاوردهای دفاعی و نظامی نیروی زمینی ارتش گفت: این نمایشگاه، نشان‌دهنده تفاوت‌های اساسی نیروی زمینی حال حاضر با نیروی زمینی گذشته است که خود را برای نبردهای محتمل آینده آماده کرده است. البته اوج بازدارندگی در کشور، موجب شده تا دشمنان نتوانند تهدیدهای نظامی را علیه کشور عملی کنند. نیروی زمینی ارتش، در ابعاد مختلف فناوری‌های روزآمد از جمله حوزه‌های پهپادی، تجهیزات هوشمند و سلاح‌های کاربردی با وجود نیروی انسانی مؤمن، متعهد و انقلابی، آموزش‌دیده و پای‌کار، اعتمادسازی مناسبی را برای ملت ایران فراهم کرده است.

و دستاوردهای دفاعی و نظامی این نیرو بازدید کرد و در جریان آخرین دستاوردهای نیروی زمینی ارتش، در حوزه‌های سلاح‌های کاربردی، انواع تانک، شبیه‌سازها، سامانه‌های جنگالی، نفربر، تجهیزات مخابراتی، خودروهای سنگین و نیمه‌سنگین قرار گرفت. رئیس ستاد کل نیروهای مسلح کشورمان

این نمایشگاه، نشان‌دهنده تفاوت‌های اساسی نیروی زمینی حال حاضر با نیروی زمینی گذشته است

«سردار سر لشکر پاسدار محمد باقری» رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران قبل از حضور در همایش سراسری فرماندهان یکان‌های عمده نیروی زمینی ارتش، از نمایشگاه توانمندی‌ها

**انسان با دیدن این دستاوردها به آینده
آمیدوار می‌شود**

«سردار سر لشکر پاسدار غلامعلی رشید» فرمانده قرارگاه مرکزی حضرت

نیازهای کشور، نشان از اهمیت این مقوله در نظر ایشان دارد. استمرار حرکت‌ها و موفقیت‌های به‌دست آمده توسط این نیرو، عاملی تأثیرگذار است و به همین علت باید با ارتباط بیش از پیش با دیگر نیروهای مسلح، زمینه تدوam این موفقیت‌ها فراهم شود.»

نیروی زمینی ارتش با پیش از ۱۵۰ شرکت دانش‌بنیان در زمینه ارتقای توان تهاجمی خود همکاری می‌کند

«امیر سرتیپ حیدری» فرمانده نیروی زمینی ارتش نیز درخصوص نمایشگاه برپایی دستاوردهای این نیرو گفت: استفاده از تجربیات فرماندهان کنونی نیروهای مسلح در این همایش، به‌همراه برپایی نمایشگاه دستاوردهای نیروی زمینی ارتش، در راستای عمل به اصل بازدارندگی دفاعی و انجام نقش ارتش در قانون اساسی است. در نیروی زمینی ارتش می‌توانیم این ادعا را داشته باشیم که تمام تجهیزات قدیمی با به‌روز و آماده به‌کار شدن، به چرخه تسلیحاتی برمی‌گردند. در این زمینه نیروی زمینی ارتش با بیش از ۱۵۰ شرکت دانش‌بنیان در زمینه ارتقای توان تهاجمی خود همکاری می‌کند.

نیروی زمینی ارتش با توجه به مأموریت ذاتی خود و اینکه بین نیروها مأموریت اصلی را برعهده دارد، باید گفت که رکن اساسی قدرت دفاعی و تهاجمی جمهوری اسلامی ایران است و هر دشمنی که بخواهد به ایران حمله کند، اول به قد و قامت نیروی زمینی ارتش، به واحدها، توپخانه، یگان‌ها، بالگردها، یگان‌های زرهی، پیاده مکانیزه قدرت آتش و قدرت طراحی فرماندهانش نگاه می‌کند.

رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) جایگاه ویژه‌ای برای نیروی زمینی ارتش در زمینه رشد و پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف دفاعی، فرهنگی، سیاسی و... قائل هستند

«سردار سرتیپ بسیجی محمد شیرازی» رئیس دفتر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) نیز در بازدید از نمایشگاه گفت: «رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) جایگاه ویژه‌ای برای نیروی زمینی ارتش در رشد و پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف دفاعی، فرهنگی، سیاسی و... قائل هستند و رهنمودهای مکرر ایشان در ارتباط با استفاده بهینه از امکانات سازمانی و نیروی انسانی کارآمد برای خودکفایی و پاسخ‌گویی به

خاتم‌الانبیاء (ص)، نیز در بازدید از نمایشگاه توانمندی‌ها و دستاوردهای دفاعی و نظامی نیروی زمینی ارتش گفت: انسان با دیدن این دستاوردها به آینده آمیدوار می‌شود. با توجه به نمایشگاهی که در سال گذشته در زمایش اقتدار نیروی زمینی ارتش در اصفهان برگزار شد و نمایشگاهی که امروز شاهد آن هستیم، احساس می‌کنم یک شتاب و جهشی با توجه به عنصر زمان مشاهده می‌شود و این شتاب و جهش، پیشرفت فناوری در همه عرصه‌ها را نشان می‌دهد؛ از جمله پهپادها، دوربین‌های دید در شب هوانیروز و سایر موارد.. تمام دستاوردهای به نمایش گذاشته شده نیروی زمینی، با نگاه به تغییر ماهیت تهدیدهای آینده و نیازمندی‌های نیروی زمینی ارتش در جنگ احتمالی آینده است تا اگر اتفاقی بیفتد، بتوان با تجهیزات، تسلیحات و امکانات موجود بر نقاط ضعف و آسیب‌پذیر دشمن حمله کرد و هر متجاوز را سر جای خود نشاناند. این امر همان ترکیب فناوری با هوش مصنوعی و مهندسی درست است که باعث دقت‌افزایی در سلاح و افزایش بُرد آن می‌شود.

لازم است یادآوری کنم که همه این دستاوردهای ارزشمند نیروی زمینی ارتش در شرایط بسیار سخت تحریم و در اوج فشارهای دشمن به دست آمده است و این موضوع جوانان کشور ما را به آینده امیدوار می‌کند. با توجه به ارزیابی‌های ۱۵ سال گذشته که به‌طور مداوم توسط قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء (ص) از یگان‌های ارتش و سپاه شده است، من با دقت در تمام ارزیابی‌ها و بررسی نتایج، نمره‌ها، توان، آمادگی رزم و سرانجام مشاهده دستاوردهای هر نیرو در نمایشگاه‌ها، به‌جرت می‌گویم که نیروی زمینی ارتش اکنون نسبت به هر دوره‌ای در طول چهل سال گذشته منضبط‌تر، مجهزتر، توانمندتر، آماده‌تر، قوی‌تر و منسجم‌تر است.

مرکز آموزش شهید وطن پور بزرگ‌ترین مرکز آموزش بالگردی در غرب آسیاست

گفت‌وگو با فرمانده مرکز آموزش شهید وطن پور هوانیروز در اصفهان

تحریریه صف

هوایمایی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران (هوانیروز)، بخش پروازی تحت فرماندهی نیروی زمینی ارتش محسوب می‌شود که با وظیفه و مأموریت در زمینه‌های پشتیبانی از یکان‌های سطحی در مقوله‌های مختلف اعم از تأمین تیم آتش و پوشش هوایی از نیروهای خودی، انتقال نفر و مهمات، حمل مصدومان در حداقل زمان، شناسایی و گرا به یکان‌های توپخانه‌ای، پشتیبانی سنگین آمادی، بهره‌گیری برای عملیات‌های واکنش سریع و... در واقع چشم امید بخش‌های مختلف نیروهای مسلح است. این یکان علاوه بر نیروی زمینی، در صورت نیاز وظیفه پشتیبانی از سایر نیروهای نظامی کشورمان اعم از سپاه و فراجا یا حضور در عرصه‌ها و اقلیم‌های گوناگون کشورمان را بر عهده دارد. البته رویکرد هوانیروز تنها منحصر به فعالیت‌های رزمی نیست و در واقع یکی از اولین ارکان نیروهای مسلح در امور مهم «مردم‌یاری» و کمک به آسیب‌دیدگان در حوادث و بلایای طبیعی و غیرطبیعی نیز محسوب می‌شود.

باتوجه به مباحث بالا می‌توان گفت که هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران به واسطه سرعت عمل بالا و قابلیت حضور به‌موقع در اقصی نقاط، همواره نقش به‌سزا و تاریخ‌سازی در کشورمان ایفا کرده است که در این میان به موضوع مهم آموزش‌های خلبانی و فنی ارائه شده به تیزپروازان هوانیروز باید اشاره کرد. آموزش صحیح و لازم، پایه و اساس فعالیت‌ها و مأموریت‌ها هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران است که در این خصوص با فرمانده «مرکز آموزش شهید وطن پور» اصفهان به گفت‌وگو نشستیم.

■ مأموریت و حوزه فعالیت مرکز آموزش شهید وطن پور هوانیروز شامل چه مواردی است؟
بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم. مرکز آموزش خلبانی هوانیروز شهید وطن پور، بزرگ‌ترین مرکز آموزش بالگردی در غرب آسیاست. رسالت اصلی این مرکز، تربیت و آموزش کارکنان فنی و خلبان برای هوانیروز و در مرحله بعد برای نیروهای مسلح است. در این مرکز بیش از ۷۶ تخصص مختلف پروازی، فنی و هوایی آموزش داده می‌شود و در طول سال تعداد ۷۰۰ تا ۸۰۰ دانشجو از این مرکز فارغ‌التحصیل می‌شوند. حوزه فعالیت‌های ما فقط مختص دانشجویان خلبانی هوانیروز و نیروی زمینی

نیست، ما علاوه بر اینکه آموزش دانشجویانی خلبانی بالگرد نیروهای چهارگانه ارتش را پشتیبانی می‌کنیم، برای فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی هم نیرو تربیت می‌کنیم. ضمن اینکه در مقطعی برای سپاه هم دانشجوی خلبانی بالگرد آموزش می‌دادیم. این آمادگی را هم داریم که در صورت صلاحدید سلسله‌مراتب، برای دانشجویان خلبانی کشورهای هم‌پیمان و مورد وثوق نظام هم دوره‌های آموزشی برگزار کنیم. همچنان که در سال‌های گذشته برای این منظور توسط مسئولان و فرماندهان برخی از کشورها بازدیدهایی به‌عمل آمد و توافقی‌هایی هم حاصل شد. استادان این مرکز همگی افراد متخصص و مجرب هستند که بالای هفت تا هشت هزار ساعت پرواز کرده‌اند و اگر بگویم یک سرمایه ملی هستند، اغراق نکرده‌ام. اخیراً در حوزه آموزش بالگردی شخصی هم ورود کرده‌ایم و موفق شده‌ایم از سازمان هوایمایی کشوری که استانداردهای بسیار سخت و خاصی دارد، در حوزه آموزش تخصصی و شخصی مجوزهای لازم را بگیریم که نشان از توانمندی بالای این مرکز دارد. در کنار آموزش‌ها و مأموریت‌های رزمی، این مرکز در حوزه غیررزمی از جمله مردم‌یاری، امداد و نجات و کمک به سازمان‌های دولتی هم بسیار فعال و پویاست. در حال حاضر تیمی از این مرکز،

به‌عنوان فوریت‌های پزشکی و امداد و نجات هوایی در اختیار دانشگاه علوم پزشکی استان است که تا شعاع ۸۰ کیلومتری را پوشش می‌دهد و تاکنون جان بیش از ۷۰ تا ۸۰ نفر از هم‌وطنان عزیزمان توسط تیم امداد و نجات این مرکز نجات یافته است.

مستحضر هستید که طی سه سال گذشته چند اتفاق و حادثه طبیعی بسیار تلخ در کشورمان افتاد؛ همکاران ما در کنار سایر نیروهای ارتش حضور فعال و اثربخشی در کمک به مردم آسیب‌دیده داشتند؛ در زلزله سر پل ذهاب هوانیروز با ایجاد پل هوایی اقدام به تخلیه مجروحان و امداد و نجات کرد. در سیل خرم‌آباد و گرگان باز هم این ارتش بود که قبل از ستاد بحران در منطقه حضور داشت و بخش عمده‌ای از این مأموریت شامل انتقال افراد مانند پزشک، پزشکیار و بهیار و همچنین آذوقه برای مناطق آسیب‌دیده توسط هوانیروز بود. در برف سنگینی هم که سال گذشته در مناطق اصفهان و چهارمحال و بختیاری بارید و بسیاری از راه‌ها مسدود شدند، این مرکز در خدمات‌رسانی به هموطنان گرفتار و آسیب‌دیده حضور پررنگی داشت.

علاوه‌بر موارد گفته شده، چندین مأموریت جانبی بسیار حساس هم به این مرکز محول شده است. این مرکز به‌عنوان یکان احتیاط نیروی زمینی و هوانیروز در شرایط رزم تعیین شده است. همچنین این مرکز به‌عنوان یکان معین استان تهران در بلایا و حوادث طبیعی اعم از زلزله، سیل و هر نوع حادثه غیرنظامی انتخاب شده که مأموریت بسیار سنگینی است. مسئولیت آموزش‌های تخصصی در خارج از مرکز آموزش نیز برعهده این مرکز است؛ یعنی در هر نقطه‌ای از هوانیروز اگر آموزشی انجام شود، مدیریت و ارزیابی این آموزش‌ها برعهده مرکز آموزش شهید وطن‌پور است.

■ آیا کیفیت آموزش و وسایل کمک‌آموزشی

این مرکز مناسب است؟

در حوزه آموزش باید عرض کنم که ما سخت‌ترین و پیچیده‌ترین استانداردهای آموزشی را در این مرکز داریم؛ این استانداردها دائم به‌روزرسانی شده‌اند. در این مرکز دانشجویان در کنار آموزش‌های بسیار سخت عملیاتی و تیراندازی، برای موارد جزئی هم دستورالعمل داریم. برای همه موارد قوانین و نمره‌های سخت و استاندارد نوشته شده است. البته سخت از این لحاظ که رعایتش هوش و استعداد بالایی می‌خواهد

در زمینه وسایل کمک‌آموزشی هم با حمایت ستاد برتر و کمک شرکت‌های دانش‌بنیان و توانمندی‌های کارکنان خود مرکز، تحول‌های بسیار بزرگی اتفاق افتاده است بعضی از آنها به نتیجه رسیده و برخی هم در حال انجام است. در حال حاضر، پیشرفته‌ترین شبیه‌سازهای کمک‌آموزشی را در اختیار داریم. نسل‌های اولیه که جزو پیشروان شبیه‌سازهای آموزشی بودند، توسط جهاد خودکفایی هوانیروز در اختیار مرکز آموزش قرار گرفته‌اند. اخیراً هم نسل‌های جدیدی از شبیه‌سازها را از ستاد برتر

دریافت کرده‌ایم که کارکنان خود مرکز در حال کار بر روی جدیدترین سخت‌افزار و نرم‌افزار پروازهای شبیه‌ساز هستند و ان‌شالله با تعامل ستاد هوانیروز در آینده بسیار نزدیک عملیاتی خواهند شد. با راه‌اندازی آنها، علاوه‌بر کاهش هزینه‌های آموزش، ایمنی آموزش‌ها بسیار بالا می‌رود. همچنین کلیه امکانات کمک‌آموزشی نوین از جمله بُردهای هوشمند، تجهیزات الکترونیکی و کتاب‌های هوشمند در اختیار این مرکز آموزش است. این مرکز جزو اولین یکان‌ها در ارتش است که نشریه‌ها و کتاب‌های مورد نیاز را به‌صورت هوشمند دارد و تمام فراگیران می‌توانند در گوشی تلفن همراه خود و تبلت این کتاب‌ها را داشته باشند و به‌عنوان منابع آموزشی استفاده کنند.

در حوزه آموزش عملی هم خیلی از وسایل کمک‌آموزشی را به‌روز کرده‌ایم. برای ارتقای آموزش‌ها، علاوه‌بر به‌روزرسانی کتب و نشریه‌ها، به خاطر ارتباط‌هایی که داریم، به‌رغم تحریم‌های همه‌جانبه، به‌روزترین کتاب‌ها و نشریه‌های دنیا در حوزه هوانوردی را برای استفاده دانشجویان فراهم کرده‌ایم. یکی از اقدام‌های دیگری که در

سال‌های اخیر انجام شده و خیلی تأثیرگذار بوده است، کسب مجوز چاپ و نشر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که اکنون مرکز آموزش شهید وطن‌پور به‌عنوان یکی از قطب‌های چاپ و نشر تخصصی در حوزه هوانوردی شناخته می‌شود. بحمدالله کتاب‌های بسیاری را چاپ کرده و در اختیار نیروهای مسلح و دانشگاه‌های تخصصی در حوزه هوانوردی و همچنین عموم مردم قرار داده‌ایم.

همچنین مهارت‌های آموزشی شامل سراسناتاد خلبانی، سرمعلم خلبانی یا همان مقاطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد نیز در این مرکز انجام می‌شود. البته آموزش‌های تخصصی و تکمیلی با همکاری دانشگاه افسری امام علی (ع) انجام می‌شود، یعنی آموزش‌های تئوری در دانشگاه افسری ارائه می‌شوند و سپس برخی از آموزش‌های تئوری و کلیه آموزش‌های عملی و میدانی در این مرکز انجام می‌شوند. ضمن اینکه

■ آیا در حوزه آموزش‌های تخصصی هوانیروز، با کشورهای منطقه هم تعامل دارید؟
بله، همان‌طور که عرض کردم، تاکنون نمایندگان تعدادی از کشورهای منطقه بازدیدهایی از مرکز آموزش شهید وطن‌پور داشته‌اند و در زمینه‌های مختلف آموزشی تعامل‌ها و تفاهم‌هایی انجام شده است. ضمن اینکه چندین کشور هم با امیر فرماندهی هوانیروز، در زمینه‌های مختلف مذاکره‌هایی داشته‌اند. البته مرکز آموزش تابع سلسله‌مراتب است و هر تدبیری که از طریق ستاد برتر اندیشیده شود، مرکز آموزش به بهترین نحو تدابیر را پیاده خواهد کرد.

■ فراگیران در مرکز آموزش شهید وطن‌پور، در چه مقاطع تحصیلی آموزش می‌بینند؟

روند آموزش‌های تخصصی در این مرکز، از دانش‌آموزان تازه رهاشده که هنوز از مرکز آموزش درجه‌داری فارغ‌التحصیل نشده‌اند، شروع و به مقطع کاردانی ختم می‌شود.

دانشجو داریم. عده‌ای دانش‌پژوهانی هستند که برای مقطع کاردانی درجه‌داری در تخصص‌های مختلف فنی آموزش می‌بینند و در حوزه اجرایی فارغ‌التحصیل می‌شوند. یک عده، دانشجویان فنی هوایی یا افسری هستند که با مدرک کارشناسی فارغ‌التحصیل می‌شوند. تعدادی هم دانشجویان خلبانی هستند که در مقطع کارشناسی فارغ‌التحصیل می‌شوند و برای ادامه تحصیل در شاخه‌های مختلف، یا در همین مرکز با همکاری دانشگاه امام علی (ع) برای مقطع کارشناسی‌ارشد آموزش می‌بینند و یا به دانشگاه‌های دولتی مانند دانشگاه مالک‌اشتر می‌روند. البته تعدادی هم به دانشگاه‌های آزاد اعزام می‌شوند. حتی ما در مقاطع تکمیلی با دانشگاه علوم و فنون هوایی شهید ستاری ارتباط بسیار نزدیکی داریم و تعداد زیادی از استادان ما فارغ‌التحصیل مقاطع کارشناسی‌ارشد و دکتری این دانشگاه هستند.

■ در زمینه تعمیر و نگهداری بالگردها نیز در این مرکز اقدامی انجام می‌شود؟

تعمیر و نگهداری بالگردها نیز به‌عنوان بخشی از آموزش یکانی در این مرکز آموزش انجام می‌شود. به نحوی که در طول سال این مرکز به‌تنهایی نزدیک به ۵۰ درصد پروازهای هوانیروز را انجام می‌دهد؛ برای مثال اگر ۶ هزار ساعت پرواز در طول سال انجام شود، این را باید در عدد ۴۵ تا ۵۰ ضرب کنیم تا مقدار کار فنی و تعمیراتی که در این مرکز انجام شده است، مشخص شود. این موضوع بیانگر این است که چه میزان کار و با چه حجم بزرگی از فعالیت‌های تعمیر و نگهداری انجام می‌شود، آن‌هم با کارکنانی که با جان و دل کار می‌کنند. خوش‌بختانه مرکز تعمیرات و یکان نگهداری و تعمیر این مرکز، همواره به‌عنوان یک یکان نمونه تعمیراتی در سطح نیروی زمینی و نیروهای مسلح مطرح است. همین‌جا لازم می‌دانم از همه همکاران عزیزم که در حوزه‌های مختلف تخصصی، آموزشی، نگهداری، تعمیر و پشتیبانی آموزشی زحمت می‌کشند، تقدیر و تشکر کنم.

درصد هستیم بخشی از کُرسی‌های دانشگاه را به این مرکز منتقل کنیم. اخیراً با دانشگاه آزاد خراسان اصفهان به تفاهم رسیده‌ایم که مقطع کارشناسی‌ارشد برخی از رشته‌های مورد نیازمان را به اینجا منتقل کنیم که ان‌شاءالله، اولین کلاس در مهرماه سال جاری شروع خواهد شد.

یک دانشگاه علمی کاربردی هم داریم که ویژه تخصص‌های رشته‌های هوانوردی است و در حال حاضر بیش از ۲۵۰ نفر دانشجو در مقطع کاردانی دارد که این تعداد با گزینش جدید، به چند برابر ارتقا پیدا خواهند کرد. بیشتر این دانشجویان از هوانیروز، نیروهای مسلح و شرکت‌ها هستند. ضمن اینکه در مقطع کارشناسی نیز برای سه رشته مجوز گرفته‌ایم و در آینده نزدیک دانشجویان پذیرش خواهند شد.

■ باتوجه به توضیحات شما، می‌توان گفت دو نوع دانشجو در این مرکز آموزش می‌بینند، درست است؟

اگر بخواهم کامل‌تر بگویم، ما سه نوع

تربیت یک فرمانده خلبان در تراز انقلاب اسلامی

گفت‌وگو با رئیس عقیدتی سیاسی مرکز آموزش شهید وطن‌پور

«مرکز آموزش شهید وطن‌پور» اصفهان، یک مرکز آموزش تخصصی خلبان بالگرد است که جامعه آماری آن را کلیه دانشجویان خلبانی بالگرد ارتش جمهوری اسلامی ایران و همچنین فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌دهند، بالطبع وظیفه و رسالت عقیدتی سیاسی این مرکز در زمینه انجام کارهای فرهنگی متناسب با این عزیزان که عمدتاً قشر جوان و تحصیل کرده هستند، نیازمند تلاش فراوان و برنامه‌ریزی راهبردی است. رئیس و کارکنان عقیدتی سیاسی این مرکز در کنار انجام برنامه‌های فرهنگی مصوب سازمان عقیدتی سیاسی ارتش و اداره عقیدتی سیاسی نیروی زمینی که در قالب طرح‌های فرهنگی مصباح ابلاغ شده است، تلاش کرده‌اند با همکاری و هماهنگی فرمانده مرکز، برنامه‌های فرهنگی متنوع و اثرگذاری را برای دانشجویان خلبانی اجرا کنند که اهم فعالیت‌ها و برنامه‌ها را رئیس عقیدتی سیاسی مرکز آموزش شهید وطن‌پور در گفت‌وگو با ما به شرح ذیل بیان کرد.

کنیم. نکته مهمی که لازم می‌دانم به آن اشاره کنم این است که بیشتر اوقات ایده کار فرهنگی را ما می‌دهیم، ولی در اجرا و مشارکت، دانشجویان از ما جلوتر هستند. همان‌طور که عرض کردم در این مرکز دانشجویانی از نیروی هوایی، دریایی و فرماندهی انتظامی هم هستند. سعی می‌کنیم در روزهای خاص مانند ۱۹ بهمن، ۷ آذر و هفته گرامیداشت نیروی انتظامی با حضور فرمانده مرکز جلسه دورهمی با این عزیزان داشته باشیم و با اهدای هدایایی از آنان تجلیل کنیم.

همچنین باتوجه به اینکه مرکز آموزش خلبانی شهید وطن‌پور، یک مرکز آموزشی است، برای اینکه در روند آموزش دانشجویان خللی ایجاد نشود، ممکن است بعضی از همکاران ما به دلیل بُعد مسافت، به‌ویژه کارکنان بخش‌های فنی و تعمیر نگهداری نتوانند در نمازهای جماعت مسجد و برنامه‌های فرهنگی شرکت کنند. برای این منظور، علاوه بر نماز جماعتی که در مسجد برگزار می‌شود، در آموزشگاه خلبانی و همچنین گردان تعمیر و نگهداری هم به‌صورت جداگانه نماز جماعت ظهر و عصر را برگزار می‌کنیم. در مجموع تمام تلاش ما این است که در کنار آموزش‌های فنی و تخصصی که دانشجویان در این مرکز می‌بینند، کارهای فرهنگی و بصیرتی را به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنیم که بتوانیم یک فرمانده تراز انقلاب اسلامی تحویل جامعه بدهیم.

از دیگر برنامه‌های فرهنگی اثرگذار ما، سرکشی از ایتمام و مراکز نگهداری کودکان بی‌سرپرست است. سعی می‌کنیم همراه یک‌بار همراه با تعدادی از دانشجویان، با لباس فرم خلبانی به این مراکز سرکشی کنیم و با مساعدت فرمانده مرکز و مراکز نیکوکاری، اسباب‌بازی و هدایایی تهیه و به آنان اهدا می‌کنیم. وقتی بچه‌ها دانشجویان را با لباس خلبانی می‌بینند، شور و اشتیاق وصف‌ناپذیری پیدا می‌کنند و خیلی از آنها می‌پرسند که ما برای اینکه خلبان شویم، باید چه کاری انجام دهیم. ما هم چند نوبت از آنها دعوت کرده‌ایم که به مرکز بیایند. مجموع این اقدامات تأثیر زیادی در بالا رفتن روحیه دانشجویان و همچنین کودکان دارد. ترویج سبک ازدواج آسان، یکی دیگر از برنامه‌های مورد تأکید ما است. مثلاً اکنون باتوجه به فرا رسیدن سالروز ازدواج حضرت امیرالمومنین علی(ع) و حضرت زهرا(س) درصدد هستیم در راستای ترویج ازدواج آسان، جشن ازدواج دانشجویی را اجرا کنیم و در این برهه از زمان که خیلی از جوانان به دلیل مشکل‌های اقتصادی رغبتی برای ازدواج ندارند، قطعاً برگزاری چنین مراسمی بسیار تأثیرگذار خواهد بود.

به‌طور کلی من و همکارانم در عقیدتی سیاسی همیشه سعی می‌کنیم پشت میز نشین نباشیم و به بهانه‌های مختلف در بین دانشجویان حضور پیدا کرده و نکته‌های اخلاقی و بصیرتی برای آنان بیان

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم، باتوجه به اینکه اصفهان یک شهر فرهنگی است و مشاهیر و بزرگان زیادی در آن مدفون هستند، یکی از برنامه‌های فرهنگی ما که بیشتر در روزهای پنج‌شنبه هر هفته برگزار می‌شود، اعزام دانشجویان به آرمستان تخته فولاد اصفهان است که در آنجا دانشجویان با سبک زندگی و رموز موفقیت علما و مشاهیر بزرگ آشنا می‌شوند. همچنین بازدید از گلستان شهدای اصفهان و آشنایی با سبک زندگی، سیره و آرمان‌های شهدا، از دیگر برنامه‌های فرهنگی است که به‌طور مرتب برگزار می‌شود. در گلستان شهدای اصفهان چند هزار شهید، از جمله شهدای ارتش مدفون هستند. در این گلستان، کانونی هست به نام کانون خادم‌یاران افتخاری شهدا. این کانون زیر نظر گلستان شهدا فعالیت می‌کند و جوانانی که دوست دارند خادم شهدا باشند، در کانون ثبت‌نام می‌کنند. یکی از برنامه‌های کانون، غبارروبی گلزار شهدا و همچنین دیدار با خانواده معظم شهدا در روزهای پنج‌شنبه و مناسبت‌های مختلف است. به‌واسطه این بازدیدها، چند نفر از دانشجویان به‌طور داوطلب عضو کانون خادم‌یاران گلستان شهدا شده‌اند و در برنامه‌های فرهنگی کانون مشارکت فعالی دارند. این بازدیدها سبب می‌شود نسل جوان ما با شهدا بیشتر انس بگیرند و نقش به‌سزایی در ارتقای بینش معنوی و بصیرتی دانشجویان داشته باشد.

همراه با رهروان عرصه دفاع مقدس

گزارشی از اردوی هیئت معارف جنگ دانشجویان دانشگاه‌های افسری ارتش

مجید کیوانفر، ارسالی از اداره عقیدتی سیاسی نیروی زمینی ارتش

چزابه و میشداغ

«تنگه چزابه» نام منطقه‌ای در خوزستان، در شمال غربی بستان و در مسیر جاده‌ای است که از مرز به بستان کشیده شده است. چزابه به‌علت قرار گرفتن در بین هور و تپه‌های رملی یک گلوگاه محسوب شده و به‌دلیل قرار داشتن در مسیر دست‌یابی به شهرهای بستان و سوسنگرد از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است. به همین دلیل این منطقه یکی از پنج معبر اصلی هجوم ارتش عراق به خوزستان بود.

پس از بازدید از یادمان دهلاویه، به سمت یادمان چزابه حرکت کرده و دانشجویان پس از قرائت فاتحه، در کلاس درس حاضر شدند. در آنجا «امیر سرتیپ دوم بختیاری» توضیح‌هایی در خصوص موقعیت جغرافیایی تنگه چزابه، علت نام‌گذاری آن و عملیات طریق‌القدس ارائه کردند. سپس کاروان دانشجویان به سمت پادگان میشداغ حرکت کرد. آنان در بین راه، در تپه‌های رملی جاده میشداغ توقفی کوتاه داشتند و پیشکسوتان جنگ به بیان توضیح‌های مختصری در خصوص جزئیات دیگری از عملیات طریق‌القدس پرداختند. دانشجویان همزمان با اذان مغرب به پادگان میشداغ از یکان‌های تحت امر تیپ ۳۹۲ زرهی رسیده و پس از اقامه نماز جماعت مغرب و عشا، در پادگان میشداغ شاهد عملیات رزم شبانه دلاورمردان تیپ ۳۹۲ زرهی بودند.

کوت کاپن

تپه‌های «کوت کاپن» از محل‌هایی بود که عملیات بیت‌المقدس را نیز شامل می‌شد. به این شکل که در عملیات فتح‌المبین، چهار قرارگاه

جداسازی خوزستان از ایران گمارده است. یکی از دستاوردهای بزرگ در عملیات فتح‌المبین، تسخیر واحدهای توپخانه لشکر ۱۰ زرهی عراق و مقادیر زیادی تانک و نفربر بود که از آنها برای تشکیل یکان‌های توپخانه‌ای سپاه پاسداران استفاده شد. همچنین یکی از نقاط آغازین حمله دشمن برای پیشروی به سمت دزفول و اهواز نیز نقطه کوت کاپن در سه‌راه قهوه‌خانه و در غرب رود کرخه بود. دشمن پس از شکست در پل نادری، در این منطقه با یک تیپ زرهی ایستاده بود و در مقابل حمله‌های ما در فتح‌المبین مقاومت می‌کرد. البته این مقاومت آن قدر شدید بود که فاصله نبرد ما با دشمن در کوت کاپن گاهی به کمتر از ۱۰۰ متر می‌رسید. تسخیر کوت کاپن همچنین توانست مسیر ارتش و سپاه را برای حرکت به سمت ارتفاع‌های صلیبی خات و تسخیر توپخانه‌هایی باز کند که دزفول را گلوله‌باران می‌کردند.

اجراکننده متشکل از ارتش، سپاه، بسیج و یکان‌های مشترک حضور داشتند که از محورهای مختلف و پس از شکستن حمله‌های دشمن به سمت پل کرخه وارد عملیات شدند و طی چهار مرحله مناطق مختلفی از جمله عین‌خوش، کوت کاپن، دشت آزادگان و ... را از چنگال دشمن خارج کردند.

«امیر سرلشکر حسنی سعدی» جانشین قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء(ص) با حضور در جمع دانشجویان حاضر در این محل گفت: «تلاش اصلی عراق در منطقه جنوب و در واقع هدف اصلی آن، جدا کردن خوزستان از ایران بود. عراق با ۱۲ لشکر زرهی به ایران حمله کرده بود که هفت لشکر آن را به منطقه جنوب، سه لشکر را به منطقه غرب و دو لشکر را به منطقه شمال غرب اعزام کرده بود؛ که نشان‌دهنده آن بود که صدام بیشترین نیروها و توان خود را در منطقه جنوب و به‌منظور

منطقه عملیاتی فتح‌المبین

منطقه عملیاتی فتح‌المبین مقصد بعدی سفر ما بود. این منطقه از شمال به ارتفاع‌های صعب‌العبور تی‌شکن، دالپری، شاوریه، چاه نفت و تپه سپتون؛ از جنوب به ارتفاع‌های میشداغ، تپه‌های رملی و لخیضر و از شرق به رود کرخه و از غرب به مرز بین‌المللی (در شمال و جنوب فکه) منتهی می‌شود و در کل سه‌هزار کیلومتر مربع وسعت دارد که بخش اعظم آن در استان خوزستان واقع شده است. این منطقه از لحاظ جغرافیایی ناهموار است و علاوه بر ارتفاع‌های یاد شده، تپه‌ماهورهای بسیار و گاهی غیرقابل عبور دارد. این بلندی‌ها به دلیل پستی زمین در شرق کرخه، روی شهرهای شوش، هفت‌تپه و جاده اهواز، اندیشمک کاملاً مشرف است.

در این منطقه «امیر سرلشکر موسوی» فرمانده کل ارتش با حضور در جمع دانشجویان گفت: حضور در مناطق عملیاتی دفاع مقدس یکی از مهم‌ترین دوره‌های پرورشی و آموزشی دانشگاه‌های افسری ارتش است و خداوند بزرگ را شاکر و سپاسگزارم که این یادگار گران‌قدر شهید صیاد شیرازی بعد از چند سال وقفه دوباره برقرار شده است. مطمئن باشید آن روزی که منطقه را ترک می‌کنید، این چند روز به اندازه سه تا چهار سال دانشگاه‌های افسری در مغز و قلب‌تان جای خواهد گرفت. شما در محضر استادانی هستید که لحظه لحظه تاریخ دفاع مقدس با حضور، تفکر، ایثار، تلاش، ایستادگی و حماسه‌آفرینی آنها رقم خورده است. نشستن در محضر این استادان یک نعمت بزرگ الهی و فرصتی است که همه باید به آن فکر کنیم و شکر گزار باشیم. قدر این لحظه‌ها و دقائق را از جهات مختلف بدانید. ما پوتین‌ها و فانسقه‌ها را محکم می‌بندیم؛ سلاح‌هایمان را محکم بر سینه فشار می‌دهیم که دیگر اتفاق‌هایی از جنس وقایع سال‌های جنگ بر مردم سرزمین ایران تکرار نشود و این است جایگاه سرباز که با هیچ چیز دیگری در روی کره زمین قابل مقایسه نیست.»

یادمان شراهانی - شهید چاغروند

و عین‌خوش

«امیر سرتیپ اسدالله حیدری» معاون هماهنگ‌کننده گروه معارف جنگ شهید سپهبد صیاد شیرازی که خود از فرماندهان اسبق تیپ ۸۴ پیاده بوده، گفت: «این منطقه تحت کنترل و فرماندهی سپاه چهارم ارتش عراق بود که با لشکرهای ۱۰ از رهی و یک مکانیزه مسئولیت حفظ منطقه مهران تا تنگه جزابه را که به اشغال نیروهای بعثی درآمده بود، برعهده داشت و طی عملیات محرم که در ادامه عملیات بیت‌المقدس انجام شد، در تاریخ‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۵ آبان‌ماه ۱۳۶۱ که به نام عملیات برون‌مرزی و درون‌مرزی معروف شد، تیپ ۸۴ به‌همراه تیپ امام حسین (ع) به فرماندهی شهید خرازی و یک تیپ از لشکر ۲۱ حمزه و یکان‌های دیگری از سپاه و ارتش طی عملیات محرم اقدام به آزادسازی منطقه کردند. از اهداف این عملیات که با رمز یا زینب کبری (سلام‌الله‌علیه) آغاز شد، از دید و تیر خارج کردن جاده عین‌خوش به دهلران، آزادسازی ارتفاع‌های جبال حمزین، آزادسازی حوزه و تأسیسات نفتی در منطقه بیات، چشمه‌خوش و حوزه نفتی ابوغراب و زبیدات عراق بود.»

پس از اتمام کلاس، دانشجویان به سمت یادمان «شهید چاغروند» در منطقه دهلران به راه افتادند. شهید سرلشکر غلامرضا چاغروند از خلبانان

هوانیروز همیشه قهرمان ارتش بود. او همانند دیگر نیروهای هوانیروز با آغاز جنگ تحمیلی، به جبهه‌های جنگ غرب و جنوب شتافت تا آخرین مأموریت این خلبان جسور و باغیرت هوانیروز در بعدازظهر ۱۲ مهرماه ۱۳۵۹ باشد. آنها پس از انجام مأموریت در دهلران، با سوار کردن هفت نظامی در حال بازگشت بودند که در منطقه‌ای به نام جالیز (بین موسیان و دشت عباس)، بالگرد آنان مورد اصابت گلوله دشمن قرار می‌گیرد. خلبان چاغروند که بر اثر آسیب‌دیدگی بالگرد قادر به پرواز نبود، برای سالم ماندن سرنشینان اقدام به فرود اجباری در بین نیروهای دشمن می‌کند. دشمن با به اسارت گرفتن بالگرد و سرنشینان، یک مصاحبه رادیویی برای خوراک تبلیغاتی در همان محل تدارک می‌بیند، اما شهید چاغروند در مقابله خواسته آنها مبنی بر بی‌حرمتی به ساحت امام (ره)، مقاومت می‌کند. به همین خاطر همان‌جا او را شهید و دفن می‌کنند. بازنگشتن بالگرد به پایگاه کرمانشاه تا مدت‌ها در هاله‌ای از ابهام ماند، تا اینکه مصاحبه چند نفر از سرنشینان بالگرد از رادیو عراق شنود شد.

پس از بازدید از یادمان شهید چاغروند، دانشجویان به پادگانی در منطقه عین‌خوش رفتند. استادان به تشریح این منطقه که بخشی از آن در ادامه عملیات فتح‌المبین و محرم آزاد شده بود، پرداختند. در هنگام برگزاری این کلاس‌ها،

و التزام مؤمنانه به آنها، نه تنها عامل رسیدن به این مهم، بلکه یکی از راه کارهای موفقیت در هر سازمانی، به ویژه ارتش است. درس آموزی از زندگی شخصی و سازمانی عناصر اسوه همچون شهدا، یکی دیگر از راه کارهای موفقیت در ارتش است، چرا که شهدا کسانی هستند که در راه زنده نگاه داشتن دین اسلام، جان خویش را خالصانه در طبق اخلاص گذاشتند و با دشمنان جنگیدند. به همین دلیل آنها اسوه و الگوی بارزی از صبر، استقامت، ایثار و شجاعت هستند. توجه عمیق به شرافت شعلی نظامی گری، التزام جدی و مؤمنانه به فرهنگ سازمانی حاکم بر ارتش، التزام باورمندانه به قانون هجرت پذیری یک نظامی، برخورداری لازم از سواد نظامی، حفاظتی و عقیدتی، دقت در انتخاب همسر و همنشین صالح، اعتقاد به نقش تعیین کننده عوامل معنوی در کنار عوامل مادی و اهتمام جدی به حفظ سلامت جسمی و قدرت بدنی؛ بخشی دیگر از راه کارهای موفقیت در ارتش است. همان گونه که شرافت هر علمی به موضوع آن است، شرافت هر شغلی نیز به موضوع آن وابسته است و از آنجا که موضوع شغل نظامی؛ دفاع از ناموس، شرف ملی و نظام اسلامی است، این شغل از شریف ترین شغل هاست تا جایی که مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در این باره می فرمایند: «من اگر لباس روحانیت تنم نبود، قطعاً لباس ارتش را می پوشیدم.»

در پایان این مراسم از خانواده های معظم شهدا و ایثارگران تجلیل شد.

پرواز هواپیماها توسط استادان ارائه شد. همچنین پس از مشاهده پرواز سه فروند هواپیما در کمتر از هفت دقیقه، به سمت میدان تیر پایگاه حرکت کردند. در میدان تیر، پس از استقرار دانشجویان در جایگاه مشخص، ابتدا هواپیماهای شکاری اقدام به تیراندازی با بمب های مشقی کردند، سپس بالگردهای هوانیروز اهداف از پیش مشخص شده را بمباران کرده و در پایان تانک های زرهی اقدام به تیراندازی به اهداف فرضی کردند.

پایان سفر

پایان سفر ما به حسینیه شهید همت واقع در یادمان دو کوه ختم شد. در مراسم اختتامیه اردوی معارف جنگ دانشجویان دانشگاه های افسری ارتش که با حضور «حجت الاسلام و المسلمین عباس محمد حسنی» رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، «امیر سرتیپ محمودی» معاون اجرایی ارتش، «امیر سرتیپ ناصر آراسسته» رئیس هیئت معارف جنگ، «امیر سرتیپ نوذر نعمتی» جانشین فرمانده نیروی زمینی ارتش، استادان و پیشکسوتان دفاع مقدس، دانشجویان دانشگاه های افسری ارتش و جمعی از خانواده های شهدا برگزار شد، حجت الاسلام والمسلمین عباس محمد حسنی، رئیس سازمان عقیدتی سیاسی ارتش گفت: «برای رسیدن به هدف نهایی انقلاب یعنی ایجاد تمدن اسلامی، قطعاً نیاز به نقشه راه درست هست و امروز آشنایی دقیق، جامع و کامل با منظومه فکری امامین انقلاب

باران شدیدی شروع به باریدن گرفت، به طوری که استادان و دانشجویان کاملاً خیس شدند، اما آموزش همچنان با شور و نشاط فراوان ادامه داشت و دانشجویان با اشتیاقی زائدالوصف در حال گوش دادن به توضیحات استادان بودند. پس از اتمام کلاس در عین خوش، دانشجویان به سمت منطقه علی گره زد حرکت کردند. این منطقه در غرب دزفول و محل استقرار توپخانه سپاه چهارم ارتش عراق و در ادامه عملیات بیت المقدس و فتح المبین است. دانشجویان در این منطقه در قالب چهار کلاس درس بر روی تپه های مذکور حضور یافتند و چهار نفر از خلبان و پیشکسوتان نیروی هوایی با حضور در این کلاس ها، به بیان خاطره هایی از شهدا و رشادت های نیروی هوایی الهی در دوران دفاع مقدس پرداختند.

پایگاه چهارم شکاری دزفول

با ورود به پایگاه چهارم شکاری دزفول، ابتدا دانشجویان در مراسمی که به مناسبت بزرگداشت سالروز شهادت خلبان شهید سید محمود علوی در سالن همایش های پایگاه چهارم شکاری دزفول برگزار شده بود، حضور یافتند.

در این مراسم، «امیر سرتیپ واحدی» فرمانده نیروی هوایی ضمن عرض خیر مقدم به دانشجویان دانشگاه های افسری ارتش، گفت: «آموزش های حین خدمت، عامل موفقیت ما در روز های اول جنگ تحمیلی بود که باعث شد موتور جنگی صدام از کار بیفتد و فرصت کافی برای سازماندهی سایر نیروها فراهم شود. امروز ما با شما آینده سازان ارتش جمهوری اسلامی ایران عهد و پیمان می بندیم تا آخرین قطره خونمان از کشور عزیزمان تحت رهبری مقام عظمای ولایت حضرت آیت الله امام خامنه ای (مدظله العالی) دفاع کنیم.»

پس از اتمام مراسم در سالن، دانشجویان به سمت آشیانه جنگنده های پایگاه چهارم دزفول رفتند و توضیح های کوتاهی در خصوص نحوه

مدیریت

و انواع سبک‌های مدیریتی

عاطفه اسفندیاری، کارشناسی ارشد مدیریت دولتی

مدیران و کارکنان در بخش دولتی و خصوصی با نوع عملکرد و فعالیت خود به نوعی باعث حیات بخشیدن به سازمان خود هستند و برای این حیات بخشی باید تمام تلاش‌ها به کار رود تا استعدادهای شکوفا شود چرا که این استعدادها، خالق سازمان محسوب می‌شوند. مدیران و کارکنان سرمایه‌های سازمان بوده و نوع عملکرد و استعدادی که دارند سبب ایجاد تفاوت در کار می‌شوند. سازمان‌ها با عملکرد مدیران و کارکنان رشد یافته و مهارت کارکنان در خلق کالا و خدمات سازمان اثرگذار است. در این شرایط سازمان‌ها صرفاً ساختمان‌های اداری و خدماتی و مجموعه‌ای از سیاست‌گذاری‌های خرد و کلان محسوب نشده، بلکه کارکنان و روابط آنها با یکدیگر به عنوان کلیدی‌ترین عنصر سازمان هستند. سازمان دارای موجودیتی هدفدار و متمایز از سایر نظام‌های اجتماعی بوده که این هدف‌های سازمانی شامل اهداف رسمی و غیررسمی است. این اهداف؛ سیاست‌ها و راهبردهایی را که هدایت‌کننده مدیران و کارکنان به منظور تصمیم‌گیری، دستیابی، کارایی، انسجام و اثربخشی سازمانی و همچنین ارزیابی فعالیت‌ها و عملکرد سازمان هستند، مشخص می‌کنند.

مدیر:

مدیر، شخصی است که وظایف برنامه‌ریزی، سازماندهی و کنترل کارکنان را جهت رسیدن به هدف‌های سازمان یا واحد خود انجام می‌دهد. درواقع شخصی است که امور سازماندهی و رهبری خدمات دیگران را از طریق ترجمان برنامه‌ها و خط‌مشی‌ها تا رسیدن به اهداف تعیین شده و کسب نتایج به‌عهدده داشته و در مورد ایجاد انگیزه و پیشرفت علاقه کارکنان به کار مسئولیت اولیه به‌عهدده دارد. (معینی، ۱۳۷۰: ۱۷۸) درواقع مدیر برای نفوذ در دیگران متکی به قدرت مقام رسمی است. (مورهد، ۱۳۸۸: ۳۵۰)

رهبر:

رهبر، فردی که پیشگام گروهی است و رهبری گروهی را برعهده دارد و بر اعضای

گروه نفوذ داشته و تأثیرگذار خواهد بود. (معینی، ۱۳۷۰: ۱۰۸) درواقع رهبری از یک فرآیند نفوذ اجتماعی ناشی می‌شود. (مورهد، ۱۳۸۸: ۳۵۰)

مدیریت:

معنای لغوی مدیریت «اداره کردن» است و مدیر یعنی اداره‌کننده، که اسم فاعل از مصدر اداره بر وزن اقامه است. (الخورى الشرطونى، ۱۳۰۴) پس مدیر یعنی گرداننده و مدیریت یعنی گرداندن یک دستگاه، اداره، شهر، در جهت هدف خاص خودش؛ این تعبیری از مدیریت مطلق است که قریب‌الافق با وظایف روابط عمومی است؛ زیرا قبل از آنکه علوم مدیریت تنظیم شود و شکل بگیرد، روابط عمومی مدت‌ها بازوی شخصیت‌های تاریخ در اداره امور کشورداری بوده است. (لطیفی، ۱۳۸۷: ۱۰)

مدیریت، فراگرد به‌کارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی بر مبنای یک نظام ارزشی پذیرفته شده است که از طریق برنامه‌ریزی، سازماندهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل عملیات برای دستیابی به اهداف تعیین شده صورت می‌گیرد. این تعریف، پنج نکته اساسی ذیل را که زیربنای مفاهیم کلی مدیریت در حوزه‌های نظریه‌پردازی و کاربرد هستند، در بردارد. (رضائیان، ۱۳۸۶: ۸)

- ۱- مدیریت یک فراگرد است.
- ۲- مدیریت بر هدایت تشکیلات انسانی دلالت دارد.
- ۳- مدیریت مؤثر مبتنی بر تصمیم‌گیری مناسب و دستیابی به نتایج مطلوب است.
- ۴- مدیریت کارا، متضمن تخصیص و مصرف مدبرانه منابع است.

دیدگاه مدیریت سنتی از سرپرستان آن است که آنان در کار اشخاص کلیدی هستند. تصمیم‌ها را آنان می‌گیرند، بر کارها نظارت می‌کنند، گام‌راهه را تفسیر می‌کنند و به‌طور کلی در فرایند به انجام رساندن کار مردمان کلیدی هستند. در واقع سرپرستان را همانند مرکز چرخ دانسته که همه چیز حول آنان می‌گردد. (دیوس، کیت و جان نیواستورم، ۱۳۷۰: ۲۸۱)

یکی از دلایل مهم مطالعه رفتار مدیران این است که همه افراد از بهبود نحوه مدیریت سازمان‌ها سود می‌برند و نیز مشکلات ناشی از ضعف مدیریت در سازمان‌ها منجر به تهدید بقای سازمان‌ها می‌شود. (رابینز، استیفن پی و دیوید ای دی سنزو، ۱۴۰۰: ۳۲)

تنوع موجود در نیروی کار نیازمند حساسیت بیشتر مدیران نسبت به تفاوت‌هایی است که هر گروه کاری با خود برای انجام کار به همراه می‌آورد. در واقع مدیران باید به جایی برسند که به تفاوت ارزش‌ها، احتیاجات، علائق و استثناهایی که در کارکنان وجود دارد پی برده و آنها را مورد توجه قرار دهد. (رابینز، استیفن پی و دیوید ای دی سنزو، ۱۴۰۰: ۶۲)

امروزه مدیریت برخلاف گذشته به معنای دخالت دادن کارکنان است. مدیریت به معنای تقسیم مسئولیت‌های فرد و به چالش کشیدن آنهاست تا با پیش گذاشته

نمودار شماره ۲-۱: اصول مدیریت (رضائیان، ۱۳۸۶: ۹)

توسعه یافته جهان ایفای نقش کرده است (Tiernan & Morely, 2013:2). بنابراین

مدیریت است برای حل مسائل مربوط به تأمین هدف‌های سازمانی به‌نحو مطلوب از طریق استفاده مؤثر و کارآمد از منابع کمیاب در یک محیط در حال تغییر است. (ایران‌نژاد پاریزی و ساسان‌گهر، ۱۳۷۱: ۱۸)

مدیریت، فرآیند هماهنگ کردن عملیات فردی یا گروهی در رسیدن به اهداف گروه. علم و هنر هماهنگی کوشش‌ها و مساعی اعضای سازمان و استفاده از منابع برای نیل به اهداف معین است. در واقع مدیریت، هماهنگ کردن منابع مادی و نیروی انسانی در جهت رسیدن به هدف‌هاست. (معینی، ۱۳۷۰: ۱۸۱)

۵-مدیریت بر فعالیت‌هایی هدفدار تمرکز دارد. (کارلیسل، ۱۹۷۶: ۵)

مدیریت قلب توسعه اقتصاد و اجتماع است که به‌عنوان یک زمینه میان‌رشته‌ای از اقتصاد، روانشناسی، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی و ... است. به اعتقاد «پیتراکرا» «مدیریت عنصری پویاست که مایه حیات هر سازمان محسوب می‌شود و بدون وجود آن، منابع سازمان صرفاً در حد منابع باقی می‌مانند و هرگز تبدیل به محصول یا خدمت نمی‌شوند.» (Murugan, 2007:7).

مدیریت، فرآیند اجتماعی مستمری است که در بر گیرنده هماهنگی منابع انسانی و مواد اولیه به‌منظور دستیابی به اهداف مطلوب تعیین شده باشد. بنابراین مدیریت هم تعیین اهداف و هم تحقق اهداف سازمانی را در بر می‌گیرد. (Murugan, 2007:5-7)

«مینتزبرگ» مباحث مدیریت را در قالب سه محور تشریح می‌کند: ۱-مدیریت به‌عنوان علم ۲-مدیریت به‌عنوان هنر ۳-مدیریت به‌عنوان مهارت و چیره‌دستی.

به عقیده «پیتراکرا» طی ۱۵۰ سال گذشته، مدیریت به‌عنوان تار و پود دگرگونی و چارچوب اصلی و زیربنای تحولات اجتماعی و اقتصادی در مناطق

این دو فطرت دوگانه رفتارهای رهبری یعنی تمرکز بر روی کار و تمرکز بر روی کارکنان از ویژگی‌های کلیدی مطالعات اوهایو و دانشگاه میشیگان است.

رابطه بین رهبری و رضایت شغلی کارکنان در سازمان‌ها، مسئله حائز اهمیتی است؛ برخی از محققان معتقدند که رهبری با رضایت شغلی ارتباط مستقیم دارد. از جمله سبک‌های رهبری می‌توان به سبک‌های رهبری تعاملی، حمایتی، مشارکتی، تحول‌آفرین، آمرانه و... اشاره کرد.

منابع:

۱- ایران‌نژاد پاریزی، مهدی و پرویز ساسان گهر(۱۳۷۱)، سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل، تهران، مؤسسه بانکداری ایران، بهار
 ۲- دیوس، کیت و جان نیواستورم(۱۳۷۰)، رفتار سازمانی در کار، محمدلی طوسی، تهران، مرکز آموزش مدیریت دولتی
 ۳- رابینز، استیفن پی و دیوید ای دی سنزو(۱۴۰۰)، مبانی مدیریت، سیدمحمد اعرابی، محمدعلی حمید رفیعی و بهروز اسراری ارشاد، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی
 ۴- مورهد، گریفین(۱۳۸۸)، رفتار سازمانی، الوانی و معمارزاده، مروارید، تهران
 معینی، صغری(۱۳۷۰) فرهنگ واژه‌ها و اصطلاحات مدیریت و سازمان، تهران، وزارت کشاورزی
 ۶- خوری الشرطونی، سعید(۱۳۰۴)، اقرب الموارد، قمف، مکتبه آیت‌الله مرعشی
 ۷- لطیفی، غلامرضا(۱۳۸۷)، مدیریت شهری، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی اطلاعاتی مطبوعات رضائیان، علی(۱۳۸۶)، مبانی سازمان و مدیریت، انتشارات سمت، بهار
 9- Murugan Sakthivel (2007), Management Principles and practices New Age International Publisher.
 10- Tiernan Siobhan & Morley Michael (2013), Modern Management, Dublin: Gill & Macmillan.

شرکت داده، تفویض قدرت می‌کند و کارکنان به دو شیوه مشاوره‌ای و مشارکتی در تصمیم‌گیری‌ها مشارکت دارند.

شیوه آزادمنشانه (تفویضی): رهبری را توصیف می‌کند که به کارکنان خود آزادی کامل داده تا تصمیم بگیرند و کار خود را به‌نحوی که صلاح می‌دانند کامل کنند. (رابینز، استیفن پی و دیوید ای دی سنزو، ۱۴۰۰: ۳۳۸)

سبک‌های رفتاری را می‌توان در قالب پیوستار زیر تفسیر کرد: (رابینز، استیفن پی و دیوید ای دی سنزو، ۱۴۰۰: ۳۳۹)

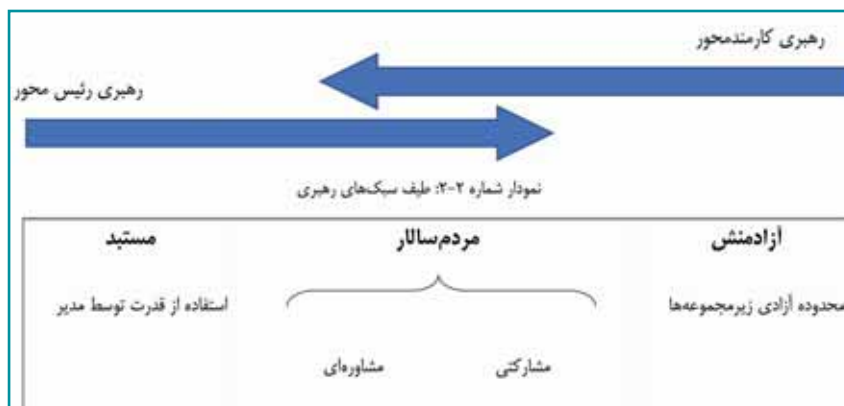
رهبری کارمندمحور
 رهبری رئیس محور

و مسئولیت‌های بیشتری به‌شکل شخصی و تیمی بپذیرد. نکته قابل توجه در مدیریت این است که مدیران باید به‌گونه‌ای رفتار کنند که دوست دارند با خودشان رفتار شود. (مارتا آی فینی، ۱۳۹۴: ۱۲۲)

سبک‌های مدیریت:

مدیر در نقش رهبری سازمان می‌تواند سبک‌های متفاوتی را در هدایت نیروی انسانی انتخاب کند. الگوهای رفتاری مناسب مدیر در هر سازمان باعث به‌وجود آمدن روحیه و انگیزش قوی در کارکنان می‌شود و میزان رضایت آنها را از شغل و حرفه خویش افزایش می‌دهد. (مصدق‌راد، ۱۳۸۴)

اولین مطالعات در زمینه رفتار رهبری را «کورت لوین» و همکاران او در دانشگاه آیوا انجام دادند. در این مطالعات به سه نوع رفتار رهبری پی بردند که شامل شیوه مستبدانه، شیوه مردم‌سالارانه و شیوه آزادمنشانه است. شیوه مستبدانه: رهبری را توصیف می‌کند که به تمرکز قدرت تمایل دارد، شیوه‌های کار را دیکته کرده و با تصمیم‌های یک‌جانبه خود کارکنان را در تصمیم‌گیری محدود می‌سازد. شیوه مردم‌سالارانه: رهبری را توصیف می‌کند که کارکنان را در تصمیم‌گیری‌ها

برای طلب اصلاح در امت جدم خارج شده‌ام

سیدخلیل موسوی، دکترای مدیریت راهبردی

درباره قیام امام حسین (ع) و شهادت آن بزرگوار با آن شرایط و ویژگی‌های خاص، همواره سؤال‌هایی در ذهن نخبگان، اندیشمندان و مردم عادی مطرح بوده که جای تأمل و پاسخ‌گویی دارند. سؤال‌هایی از قبیل اینکه انگیزه اصلی قیام امام حسین (ع) علیه یزید و دستگاه حاکم ظالمانه چه بوده است؟ آیا دعوت کوفیان فلسفه قیام آن حضرت بوده، یا قیام امام (ع) علت دعوت کوفیان شده است؟ آیا دستیابی به حکومت، علت اصلی و غایت نهایی نهضت امام حسین (ع) بوده و یا ایجاد اصلاحات و تغییرهای محدود در ساختار حکومت اسلامی هم می‌توانست هدف امام (ع) را تأمین کند؟ و سؤال‌های متعدد دیگر.

در قبال این سؤالات، از زمان وقوع حادثه بزرگ و ماندگار عاشورا تا به امروز، هر اندیشمند مسلمانی که با تاریخ عاشورا سروکار داشته، به فراخور فهم و برداشت خویش از این واقعه، درباره قیام کربلا و اهداف آن سخن گفته است. اما آنچه برای ما شیعیان مهم است، بیان انگیزه قیام از زبان خود امام حسین (ع) است که در این مبحث، با توجه به وصیت‌نامه، خطبه‌ها، بیانات و نامه‌های آن حضرت ب؛ه آغاز نهضت در مدینه تا فرجام آن در کربلا می‌پردازیم.

عاشورا از دیدگاه امام حسین (ع)

هر اندیشمند آگاه و بی‌طرفی اگر بخواهد به ماهیت و جوهره قیام عاشورا تا حد زیادی پی ببرد، ابتدا باید نگاه و مطالعه جامع و کامل درباره امام حسین (ع) و سپس تعمق لازم در سخنان آن حضرت که در مقاطع گوناگون قیام و حتی پیش از آغاز آن درباره انگیزه حرکت خویش بیان فرموده‌اند، داشته باشد. امام حسین (ع) در واپسین سال‌های عمر معاویه، جهت زیارت خانه خدا عازم مکه

شدند. آن حضرت در مکه، در جمع گروهی از عالمان و نخبگان دیگر مناطق اسلامی، با ایراد خطبه‌ای شورانگیز و کوبنده، ضمن یادآوری وظیفه سنگین و تکلیف خطیر عالمان و بزرگان شهرها در برابر پاسداری از کیان دین و اعتقادهای مسلمانان و پیامدهای سکوت در برابر جنایت‌های امویان، از خاموشی آنان در برابر سیاست‌های دین‌ستیزانه حاکمان اموی انتقاد کرده و هرگونه همراهی و سازش با آنان را گناه نابخشودنی دانستند.

آن بزرگوار در پایان سخنان خود، هدف از اقدام‌ها و فعالیت‌هایشان بر ضد نظام ستمگر حاکم را چنین اعلام فرمودند: «خدایا تو می‌دانی که آنچه از سوی ما انجام گرفته است، به خاطر سبقت‌جویی در فرمانروایی و افزون‌خواهی در متاع ناچیز دنیا نبوده؛ بلکه برای این است که نشانه‌های دینت را (به مردم) نشان دهیم (برپا کنیم) و اصلاح در شهرهایت را آشکار کنیم. می‌خواهیم بندگان ستم‌دیده‌ات در امان باشند و به

زنده و بدعت‌ها نابود شود.» (دینوری، ج ۱، ۱۳۷۳: ۲۴۶)

به‌طور کلی از مجموع نامه‌ها و پاسخ‌های امام حسین (ع) این اهداف را می‌توان برای نهضت عاشورا بیان کرد: الف- دعوت (و عمل) به کتاب خدا و سنت پیامبر (ص)؛ ب- احیای سنت پیامبر (ص) که از بین رفته است و برپایی مظاهر حق و حقیقت؛ ج- از بین بردن بدعت‌ها که جایگزین احکام خدا و سنت پیامبر (ص) شده است. حضرت اباعبدالله (ع) در خطبه‌ای که پس از برخورد با حر بن یزید ریاحی در منزل بیضه ایراد فرمودند، انگیزه قیام خود را با استناد به فرمایش پیامبر (ص)، چنین بیان کردند: ای مردم! رسول خدا (ص) فرمودند کسی که فرمانروای ستمگری را ببیند که حرام خدا را حلال کرده، پیمان الهی را شکسته و با سنت رسول خدا (ص) مخالفت ورزیده و در میان بندگان خدا با گناه و تجاوزگری رفتار می‌کند، ولی در برابر او با کردار و گفتار خود برنخیزد، بر خداست که او را در جایگاه (عذاب‌آور) آن ستمگر قرار دهد. همان (ای مردم) بدانید که اینها تن به فرمانبری از شیطان داده و اطاعت از فرمان الهی را رها کرده و فساد را نمایان ساخته و حدود خدا را تعطیل کرده‌اند، درآمدهای عمومی (بیت‌المال) مسلمانان را به خود اختصاص داده و حرام خدا را حلال و حلالش را حرام کرده‌اند و من شایسته‌ترین فرد برای

امام حسین (ع) در نامه‌ای که در زمان اقامت خویش در مکه، در پاسخ به نامه‌های اشراف و بزرگان کوفه مبنی بر آمدن به کوفه نوشتند، فلسفه قیام خود را چنین بیان فرمودند: «به جانم سوگند، پیشوا کسی است که به کتاب خدا حکم کند، عدل و داد را محقق سازد، متدین و ملتزم به دین حق باشد، خود را وقف خدا کند.» (شیخ مفید، ج ۲: ۱۴۱۳ قمری، ۳۹) امام (ع) در این نامه، هدف از قیام را مبارزه و جهاد بر ضد حکومت ستمگر بنی‌امیه تا براندازی آن و تلاش در جهت برپایی حکومتی می‌داند که رهبر و پیشوای آن، این صفات و امتیازها را داشته باشد: الف- به کتاب خدا حکم کند؛ ب- عدالت را در جامعه حاکم کند؛ ج- متدین و معتقد به دین خدا باشد؛ د- خود را وقف خدا و اهداف الهی کند.

حسین بن علی (ع) در نامه‌ای که ضمن آن از بزرگان بصره دعوت به همیاری و همراهی با وی کرده است، علت و هدف از نهضت خویش را چنین بیان می‌کنند: «من شما را به کتاب خدا و سنت پیامبرش می‌خوانم. همانا سنت پیامبر (ص) از بین رفته و بدعت زنده شده است.» (طبری، ج ۴، ۱۳۸۳: ۲۶۶)

امام حسین (ع) در جواب عبدالله بن مطیع می‌فرماید: «کوفیان به من نامه نوشته و از من خواسته‌اند به نزدشان بروم، چون امیدوارند که با رهبری من نشانه‌های حق

دستورها، سنت‌ها و احکامات عمل شود.» (مجلسی، ج ۹۷، ۱۳۱۵ قمری: ۷۹)

از این سخنان امام حسین (ع) می‌توان چهار هدف را برای اقدام‌ها و فعالیت‌های آن بزرگوار که در عصر حاکمیت یزید جزو اهداف قیام حضرت به‌شمار می‌رفت، استخراج کرد:

- ۱- احیای مظاهر و نشانه‌های اسلام اصیل و ناب محمدی (ص) ۲- اصلاح و بهبودی وضع شهروندان ۳- مبارزه با ستمگران اموی جهت تأمین امنیت برای مردم ستم‌دیده ۴- فراهم ساختن بستری مناسب برای عمل به احکام و واجبات الهی.

امام حسین (ع) در وصیت‌نامه‌ای که در زمان خروج از مدینه و وداع با برادرشان محمدبن حنفیه برای وی نوشتند، هدف از حرکت خویش را چنین بازگو کردند: «من از روی سرمستی، گستاخی، تبهکاری و ستمگری از مدینه خارج نشدم؛ بلکه برای طلب اصلاح در امت جدم خارج شده‌ام. می‌خواهم امر به معروف و نهی از منکر کنم و به سیره جدم و پدرم علی بن ابی‌طالب (ع) عمل کنم.» (طبری، ج ۴، ۱۳۸۳: ۳۰۵) ایشان در جای دیگر می‌فرمایند: «خدایا من به معروف اشتیاق و از منکر تنفر دارم.» (ابن‌اعثم، ج ۵، ۱۴۰۶ قمری: ۱۹) در زیارت‌های مختلف که درباره امام حسین (ع) از امامان (علیهم‌السلام) وارد شده نیز این تعابیر فراوان دیده می‌شود: «گواهی می‌دهم که تو نماز را به‌پا داشتی و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کردی.» (قمی، بی‌تا: ۷۵۸)

باتوجه به این عبارات، اهداف ارزشمند و الهی ذیل را از قیام امام حسین (ع) می‌توان استخراج کرد:

الف- طلب اصلاح در امور امت پیامبر (ص)؛ ب- امر به معروف؛ ج- نهی از منکر؛ د- عمل به سیره رسول خدا (ص) و امیرمؤمنان (ع)؛ ه- برپایی نماز و پرداخت زکات.

تغییر دادن (سرنوشت و امور مسلمانان) هستیم.» (ابن اعثم، ج ۵، ۱۴۰۶ قمری: ۸۱)

از این خطبه و یا نامه، علت قیام سیدالشهدا (ع) را می‌توان این امر دانست که حاکمان بنی امیه (به‌ویژه یزید) اقدام‌های ضد دینی مختلفی را مرتکب شده‌اند: الف- فرمانبری از خدا را رها کرده و به اطاعت از شیطان روی آورده‌اند؛ ب- فساد را (در زمین) آشکار کرده‌اند؛ ج- حدود الهی را تعطیل کرده‌اند؛ د- بیت‌المال را به خود اختصاص داده‌اند؛ ه- حرام خدا را حلال و حلال الهی را حرام کرده‌اند.

از این رو در زیارت‌های وارده درباره امام حسین (ع)، شهادت و اعتراف به برپایی احکام الهی و سنت پیامبر (ص) و امیرمؤمنان (ع) به‌وسیله حضرت داده شده است: «شهادت می‌دهم که تو حلال خدا را حلال و حرام خدا را حرام کردی و نماز را به‌پا داشتی و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کردی و (مسلمانان را) با پند و اندرز نیکو، به راه و روش خود، فرا خواندی.» (قمی، بی‌تا: ۷۷۹)

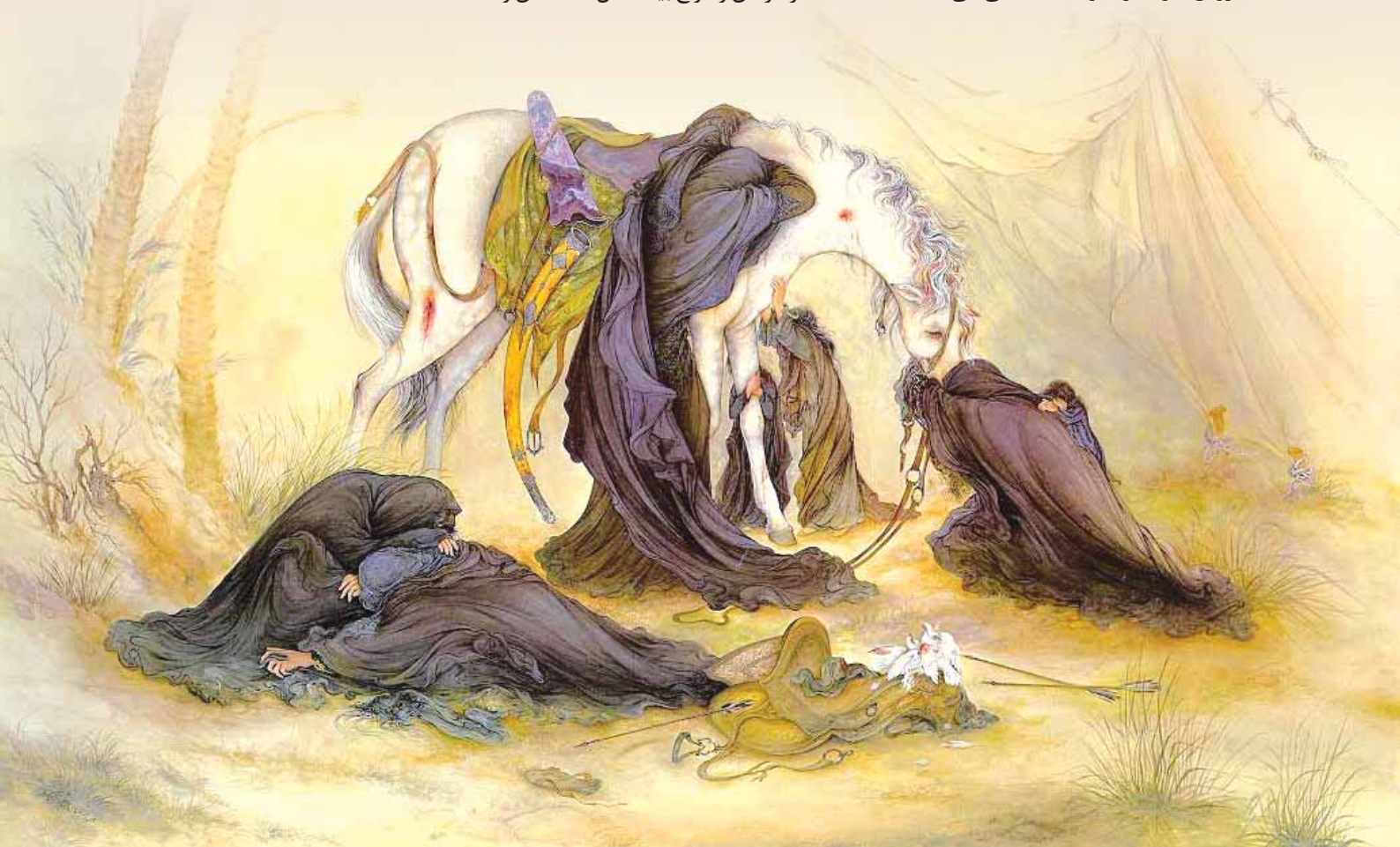
نتیجه‌گیری

با دقت در اهداف استخراج شده از این بیانات، ملاحظه می‌شود که امام حسین (ع) علت و انگیزه قیام خویش را، مبارزه با منکرات فراوان در جامعه اسلامی و تبلیغ و ترویج معروف در بین مسلمانان اعلام می‌کنند. بنابراین، فلسفه اصلی و نهایی نهضت حضرت را می‌توان در یک هدف جامع و کلی، یعنی احیای فرهنگ اسلام اصیل و ناب محمدی (ص) و زدودن زنگارهای تحریف و بدعت از دین جدشان خلاصه کرد. البته حضرت راهکار و ابزار لازم جهت جامعه عمل پوشاندن به این هدف را، در عنصر امر به معروف و نهی از منکر می‌دانند. اگر حضرت علت حرکت خویش را مبارزه با اموری همچون رواج بدعت‌ها، مخالفت با کتاب خدا و حلال و حرام الهی، نابودی سنت پیامبر (ص)، شیطان‌محوری و ترک خدامحوری، فساد، ظلم، بی‌عدالتی و ناامنی در جامعه اسلامی، تعطیلی حدود الهی، در انحصار گرفتن و تاراج بیت‌المال مسلمانان و...

می‌دانستند، تمام این امور حاکی از فراوانی و شیوع امری به نام مُنکَر در جامعه اسلامی است، که حضرت خود را موظف به نهی از آن می‌دانستند. همچنین اگر ابا عبدالله (ع) جامعه اسلامی را به اموری از قبیل عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر (ص)، احیای مظاهر و نشانه‌های حق، ایجاد امنیت، اصلاح و بهبودی وضع امور امت و مسائلی از این قبیل فرا می‌خوانند، این مسئله نشانگر آن است که امری به نام معروف در جامعه از بین رفته و یا در حال نابودی بوده است.

منابع:

- ۱- قرآن کریم
- ۲- ابن اعثم کوفی، الفتوح، ج ۵، انتشارات دارالکتب العلمیه، ۱۴۰۶ قمری
- ۳- قمی، شیخ عباس، کلیات مفاتیح‌الجنان، ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای، تهران، انتشارات علمی، بی‌تا
- ۴- دینوری، ابوحنیفه، ج ۱، انتشارات منشورات الشریف‌الرضی، قم، ۱۳۷۳
- ۴- طبری، محمدبن جریر، تاریخ‌الرسول والملوک، ج ۴، ترجمه ابوالقاسم پاینده، ۱۳۸۳
- ۵- مجلسی، بحار‌الانوار، ج ۹۷، دارالکتب‌الاسلامیه، ۱۳۱۵ قمری

تبیین دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران هفتی بر بیانیه گام دوم انقلاب

حجت‌الاسلام رضا کیانی، ارسالی از مرکز آموزش شهید وطن‌پور هوانیروز اصفهان

انقلاب اسلامی و حرکت بزرگ ملت ایران برای رسیدن به آرمان‌های بلند انقلابی خود، مصون از اتفاق‌های متعدد و جریان‌های معارض نبوده است؛ اتفاق‌های بزرگی مثل ترورها، تجزیه‌طلبی‌ها، جنگ تحمیلی و انواع تحریم‌ها که در تاریخ انقلاب رخ داده، همه بیانگر وجود مبارزه‌های سخت این ملت برای حفظ انقلاب اسلامی و دستاوردهای بزرگ آن است. اما موضوع مهمی در مواجهه با حرکت‌های اصیل وجود دارد و آن قلب واقعیت‌ها و حقایق است. یک بخش این موضوع شامل پنهان کردن اتفاق‌های خوب و موفقیت‌هاست و بخش دیگر آن، وارونه جلوه دادن و بزرگ‌نمایی ضعف‌ها یا القای دروغ‌ها و فریب‌هایی است که برای افکار عمومی انجام می‌شود و باتوجه به بیانیه گام دوم انقلاب، اگر تبیین در این راستا انجام نشود، جوانان ما از رشادت‌ها و دستاوردهای جوانان انقلاب چیزی به یاد نخواهند داشت و در گرداب فریب و دروغ غرق خواهند شد.

رابطه تبیین و گام دوم انقلاب

بیانیه «گام دوم انقلاب» مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) نشان دهنده باور، امید و اعتمادشان به جوانان برای حرکت‌های آینده جامعه است. ایشان گام دوم را خطاب به عموم ملت، به‌ویژه جوانان مطرح فرمودند. جوانان در مکاتبه رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) و بیان منشور حرکت چهل سال آینده نظام اسلامی جایگاه ویژه‌ای دارند. عمده اتفاق‌ها، حرکت‌ها، مطالبه‌ها و جریان‌های عمومی که در جامعه اتفاق می‌افتد، توسط جوانان است و باتوجه به اعتماد، باور و امیدی که رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) به جوانان دارند،

مسئولیتی که متوجه جوانان می‌شود، به‌طور طبیعی مسئولیت ویژه‌ای است. همان‌گونه که بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به جوانان صادر شده، نهضت تبیین و دعوت به جهاد تبیین هم یکی از الزام‌های تحقق بیانیه گام دوم و رسیدن به آن محورهای هفت‌گانه توصیه‌های رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) است. ایشان موضوع مطالبه تبیین را برای همه طبقه‌های جامعه در نظر داشته‌اند، اما در سال ۱۴۰۰ به‌طور مستقیم این مأموریت را متوجه جوانان، دانشجویان و هیئت‌های دانشجویی می‌دانند. این اتفاق از یک طرف نشان می‌دهد که موضوع اصلی این جهاد

مقابله با ابهام‌آفرینی و غبارآفرینی در ذهن، اندیشه و فکر جامعه جوان ما و عموم جامعه است و از طرف دیگر، ظرفیت حرکت، مبارزه و مواجهه با این صحنه هم در دل جمعیت جوان ما قرار دارد. یعنی جوانان ما ظرفیت حرکت‌های بزرگی برای روشنگری‌های جدی و خنثی کردن حرکت‌های دشمن را دارند. در این میان التزام جدی به قواعد دینی و اخلاقی را می‌توان موضوعی عنوان کرد که باید در حرکت همه مردم جامعه دیده شود و ادامه داد: انقلاب اسلامی هم در همین فضا حرکت می‌کند و تأکیدهای زیادی دارد. در ابتدای انقلاب خیلی‌ها می‌خواستند القا کنند که

رفتارها هیجانی بوده و مبنای درستی نداشته است، اما با نگاه به آن خطوطی که امام(ره) ترسیم کردند، کاملاً روشن شد که از همان ابتدا این التزام در حرکت نظام اسلامی و قواعد اخلاقی و دینی جدی بوده است.

محاصره تبلیغاتی و ضرورت تبیین

بیانیه گام دوم انقلاب

مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) ماجرای تبیین را یک ضرورت می‌داند؛ چرا که دشمن سعی دارد میدان را به دست گرفته و حقیقت را به گونه‌ای دیگر جلوه دهد. سیاست‌های

و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهند و سپس تأکید می‌کنند که این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد شما جوانان است.»

ضرورت توجه به فضای مجازی برای

جوانان در گام دوم انقلاب

محاصره تبلیغاتی در فضای مجازی بسیار برجسته و پررنگ است. از همین رو به روشنگری و تبیین در فضای مجازی تأکید و توجه بسیاری می‌شود. در همین خصوص باتوجه به اینکه فضای مجازی بیرون از اختیار ما مدیریت می‌شود، باید نظارت خاصی بر این

تبلیغی و رسانه‌های دشمن برای مایوس کردن مردم و حتی مسئولان است. آنها عیب‌های کوچک را هم بزرگ جلوه می‌دهند و خوبی‌ها را هیچ‌گاه بیان نمی‌کنند. آیت‌الله خامنه‌ای(مدظله‌العالی) این‌گونه محاصره تبلیغاتی را هشدار داده و سپس رسالت مقابله با این‌گونه محاصره را یادآوری کرده‌اند. ایشان با اشاره به گام دوم انقلاب، خطاب به جوانان با تأکید بر این مهم که از یأس‌آفرینی باید فاصله گرفت و به دام آن نیفتاد، عنوان می‌کنند: «جوانان باید پیشگام در شکستن این محاصره تبلیغاتی باشند. آنها باید در خود

فضا انجام شود. عدم توجه به فضای مجازی یک نقص بزرگ است. از سوی دیگر، عدم درک شرایط زمانی نیز یکی دیگر از نواقصی است که روحانیان با تکیه بر نقش تبیین‌گری این فضا را باید بشناسند و شبهه‌های زمانی را نیز به نیکوترین وجه پاسخ دهند؛ که پاسخ به این شبهه‌ها عین فقه است. امروز درگیر جنگ رسانه‌ای و تبلیغاتی تمام‌عیار علیه نظام، انقلاب، ارزش‌ها، آرمان‌های اسلام و انقلاب اسلامی هستیم و بیش از هر زمانی نسل جدید انقلاب آماج اهداف و توطئه‌های دشمنان است، بنابراین همه باید در راستای

تبیین و روشنگری موضوع‌های مختلف برای جوانان تلاش کنیم.

نگاهی به دستاوردهای انقلاب

۱- حضور مردم

یکی از عمده‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی را می‌توان حضور مردم دانست. اینکه کارها به دست مردم سپرده شود و خود مردم به میدان بیایند و از امور کشور گره‌گشایی کنند، از عمده‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی است. مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) نیز بارها به این امر توجه داشته‌اند. ایشان در سخنرانی مردادماه خود از این دستاورد به‌عنوان هنر اصلی انقلاب یاد کردند. به تعبیر دیگر، تبدیل نظام پادشاهی فردسالار به یک نظام مردم‌سالار از جمله مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی است. این مهم در بیانیه گام دوم انقلاب با عنوان «به اوج رسیدن مشارکت مردمی و مسابقه خدمت‌رسانی» یاد شده است.

۲- خودباوری علمی

خودباوری علمی از جمله مواردی است که پس از انقلاب اسلامی به‌نحو برجسته‌ای ایجاد شد. تا پیش از این، تکیه علم و فناوری کشور به خارج از مرزها بود. تحول در این زمینه را وقتی می‌توان دریافت که ایران امروز را به‌عنوان یکی از قطب‌های برجسته علوم هسته‌ای، پزشکی، زیست‌فناوری، سلول‌های بنیادین، فناوری نانو و... در جهان می‌شناسند. در همین زمینه، باید دسترسی به امکان آموزش فراگیر را هم افزود. این امکان، از جمله مواردی است که می‌تواند باعث جهش یک کشور در عرصه علمی شود. در بیانیه گام دوم انقلاب نیز از این مهم سخن گفته شده و با عنوان «موتور پیشران کشور در عرصه علم و فناوری و ایجاد زیرساخت‌های حیاتی، اقتصادی و عمرانی» از آن سخن به‌میان آمده است.

۳- تقویت نیروی نظامی و دفاعی

تقویت نیروی نظامی و دفاعی کشور از جمله دستاوردهای بزرگ انقلاب اسلامی است. در جنگ جهانی دوم، کشور در مقابل حمله‌های محدود یکی از کشورهای بیگانه بیش از چند ساعت نتوانست مقاومت کند؛ این در حالی است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در نبردی هشت‌ساله، قدرت‌های بزرگ جهانی نتوانستند کشور را به زانو در آورند. پس از آن نیز، دست‌یابی به قدرت نظامی بود که اجازه نداد وجبی از خاک ایران جدا شود. این همان نکته مهمی است که در بیانیه گام دوم انقلاب نیز از آن با عنوان «ثبات، امنیت و حفظ تمامیت ارضی ایران» یاد شده است.

۴- گسترش فضای آزاد سیاسی و رسانه‌ای

گسترش فضای آزاد سیاسی و رسانه‌ای از دیگر دستاوردهای انقلاب اسلامی است. این مهم در صورتی فهمیده می‌شود که مقایسه‌ای میان زمان حال با آنچه پیش از انقلاب وجود داشت، داشته باشیم. آن زمان کوچک‌ترین انتقادی به مسئولان سیاسی کشور، با حبس‌ها و تبعیدهای طولانی‌مدت مواجه بود. اسناد منتشر شده از ساواک، بخشی از این محدودیت‌ها را نشان می‌دهد. این در حالی است که فضای امروز کشور با نقدهای مکرر نسبت به مسئولان سیاسی همراه است. اگرچه می‌توان این فضای آزاد را هر روز به مرتبه مطلوب‌تری هم رساند.

۵- حضور زنان در عرصه اجتماع

حضور زنان در عرصه اجتماع را نمی‌توان انکار کرد. امروز زنان در تمام فعالیت‌های اجتماعی، علمی، اقتصادی و پزشکی حضور دارند. به‌خصوص در زمینه پزشکی می‌توان این مهم را برجسته کرد که بیماران زن دیگر نیازی نیست برای انجام معاینه‌های

خاص زنان نزد پزشک مرد بروند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، اگرچه بر محوری بودن حضور زنان در کانون خانواده توجه شده است، اما این به‌منزله عدم حضور زنان در عرصه‌های اجتماعی نبوده و شاهد گسترش حضور کمی و کیفی بانوان در جامعه هستیم.

۶- نفوذ در منطقه

از دستاوردهای انکارناپذیر انقلاب اسلامی، قدرت نفوذ ایران در منطقه است. امروز اگر کشورهای بیگانه چشم

۷- استقلال اقتصادی

از جمله مواردی که شاید کمتر مورد توجه قرار گرفته و بعضاً نادیده گرفته شده، استقلال اقتصادی کشور است. ممکن است گاهی از کمبودهای اقتصادی سخن گفته شود. این امر قابل‌انکار نیست، اما این مهم را باید در نظر داشت که اقتصاد کشور با وجود تحریم‌های چندین ساله توانسته است به حیات خود ادامه دهد. این مهم را می‌توان در مقایسه با کشورهای همسایه بیشتر فهمید. چند روز تحریم مقطعی یکی از کشورهای همسایه نزدیک بود اقتصاد این کشور را به

نابودی بکشاند. امروز کشور در زمینه صنعت، تولید، کشاورزی و... به مرتبه‌ای رسیده است که وابستگی به قدرت‌های بزرگ نداشته و خود به‌تنهایی می‌تواند نیازمندی‌هایش را تأمین کرده و محصول‌های خود را به مرحله صادرات نیز برساند.

طمع به منافع ایران، حتی در کشورهای همسایه داشته باشند، با اقتدار ایران مواجه می‌شوند. اگر عراق، سوریه و یمن هم مورد حمله قرار گیرد و بذر فتنه در این کشورها پراکنده شود، ایران است که پا به میدان می‌گذارد و مانع انجام دسیسه‌ها می‌شود. در نظر بیاورید بحرانی را که داعش در منطقه ایجاد کرد، اما با اقتدار و نفوذ ایران از پای درآمد. این اقتدار در منطقه به تعبیر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) همان چیزی است که انقلاب اسلامی ایران می‌خواست.

منابع:

- ۱- جهاد تبیین در اندیشه حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
- ۲- جهاد تبیین در سیره حضرت فاطمه زهرا (س)؛ ماهنامه میلغان، دی و بهمن ۱۴۰۰-شماره ۲۷۲
- ۳- جهاد تبیین: چرایی و چگونگی؛ ماهنامه پاسدار اسلام، تیر ۱۴۰۱-شماره‌های ۴۷۷ و ۴۷۸

میزبانی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش از متولیان نشر و اهل قلم ارتش

رضا جهان فر، دکترای جامع‌شناسی ورزشی

«بیست و چهارمین میز نشر ارتش جمهوری اسلامی ایران» با موضوع «هشتمین همایش اندیشه و قلم ارتش» در مرکز همایش‌های غدیر سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، با حضور ۲۸ انتشاراتی تحت پوشش ارتش برگزار شد.

تجمیع اندیشه‌های پویا از مجموعه وزین ارتش و سطح کشور در یک همایش

در ابتدای این نشست تخصصی، «امیر سرتیپ اکرمی‌نیا» معاون هماهنگ‌کننده سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، ضمن ابراز خشنودی از میزبانی این سازمان از متولیان نشر و اهل فکر و قلم در ارتش، گفت: «امیدواریم با برگزاری مستمر و کارآمد جلسه‌های منسجم، در راستای برگزاری همایش اندیشه و قلم که کانون تجمیع اندیشه‌های پویا از مجموعه وزین ارتش و سطح کشور است، بتوانیم گام‌های مؤثر و متناسب با نیاز حوزه‌های ارزشی برداریم.»

رسانه‌ها و ناشران، مخاطب مستقیم حوزه جهاد تبیین

در ادامه نشست، معاون علوم، تحقیقات و فناوری ارتش ضمن تقدیر و تشکر از همت و میزبانی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش در راستای برگزاری بیست و چهارمین میز نشر ارتش جمهوری اسلامی ایران، گفت: «انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی ارتش از بهترین ناشران ارتش است و در بازدید که از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران داشتیم، انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی و دافوس (دانشکده فرماندهی و ستاد) ارتش، بهترین انتشاراتی‌های ارتش در این نمایشگاه بودند. باتوجه به تأکید

این مصاف رسانه‌ای، پیشرفت‌های امیدآفرین را برای مردم شریف تشریح و تبیین کنیم.»

ضرورت تجمیع بسیاری از نشریات ارتش با یکدیگر

«امیر سرتیپ‌دوم تقی‌خانی» معاون فرهنگی و روابط عمومی ارتش نیز در این نشست با اشاره به اهمیت برگزاری همایش اندیشه و قلم ارتش گفت: سعی کرده‌ایم با تعیین موضوع‌های کاملاً کاربردی، هشتمین همایش اندیشه و قلم ارتش هدفمندتر و متناسب با نیاز ارتش برگزار شود. تاکنون آثار ارزشمندی از نویسندگان، به‌ویژه اعضای وابسته ارتش یا

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به موضوع جهاد تبیین، می‌توان گفت که مخاطب مستقیم حوزه جهاد تبیین، رسانه‌ها و ناشران هستند. در جهاد تبیین باید اقدام‌های عملی انجام دهیم، زیرا همه ما نسبت به آن مسئولیم. حضرت زینب(س) نگذاشت دشمن در کربلا روایتش غالب شود و این حرکت مصداق عینی جهاد تبیین است که می‌تواند الگوی مناسبی برای مقابله با هجمه سخت، پیچیده و هماهنگ رسانه‌های معاند علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باشد؛ رسانه‌هایی که قصد دارند با ترفندهای مختلف واقعیت‌ها را تحریف کنند. وظیفه اصلی ما این است که در

همان بازنشستگان عزیز دریافت شده و با این روند ان شاءالله همایش پربارتری خواهیم داشت. ضمن تقدیر از اهتمام معاونت علوم، تحقیقات و فناوری ارتش به حوزه نشر، از نویسندگان و فرهیختگان دعوت می‌کنیم به پایگاه اطلاع‌رسانی ارتش، به نشانی www.aja.ir مراجعه و از شرایط شرکت در همایش اندیشه و قلم ارتش مطلع شوند.

اما در خصوص میز نشر ارتش باید بگوییم که وقتی ما از نشر صحبت می‌کنیم، در واقع از کتاب و مجله می‌گوییم و به نظر من باید یک زمان مناسبی را به این موضوع اختصاص دهیم که ببینیم انتشار چه نشریاتی در مجموعه ارتش ضرورت دارد؛ بسیاری از نشریات باید با یکدیگر تجمیع شوند. برای مثال باید ببینیم آیا در جایی که همه مدیران و فرماندهان ارتش به ساده‌ترین‌ترین ابزار رسانه، یعنی اینترنت دسترسی دارند، آیا نشریات کاغذی جایگاهی دارند؟ کدام نشریه باید حفظ شود و کدام کنار گذاشته شود؟ تعصبات سازمانی به چه میزان در تهیه و چاپ نشریات تأثیر دارد؟ و سایر موارد. اکنون نشریه سرباز یکی از کاربردی‌ترین نشریات است که می‌تواند نیاز سربازان، به خصوص در مناطق مرزی را برآورده کند؛ پس چه بهتر که هزینه چاپ و انتشار تعدادی از نشریات غیرضرور را به بالا بردن تعداد چاپ مجله سرباز اختصاص یابد. موضوع دیگر هم این است که بسیاری از نشریات مجموعه ارتش به حوزه‌های غیر تخصصی خود ورود می‌کنند؛ اگر برابر قانون ماده ۱۴ ارتش، موضوع نشر و تبلیغ موضوع‌های سیاسی و عقیدتی به سازمان عقیدتی سیاسی سپرده شده، پس چرا ما می‌بینیم که در بعضی از نشریات دیگر به موضوع‌های سیاسی و دینی پرداخته می‌شود؟ این موضوع نیز باید مورد بررسی و رسیدگی قرار گیرد.

تقدیر از نویسندگان، ناشران و شاعران ارتش در همایش

در ادامه نشست، «سرهنگ جعفرزاده» رئیس اداره فرهنگی و انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی ارتش به ارائه توضیحاتی در خصوص «هشتمین همایش اندیشه و قلم ارتش» پرداخت و گفت: نویسندگان و شاعران وابسته به ارتش، اعم از شاغل و وابسته، می‌توانند کتاب‌های خود که از سال ۱۴۰۰ تاکنون در زمینه‌های علوم سیاسی، تاریخ، حقوق اجتماعی، معارف اسلامی و علوم دینی، علوم پزشکی و ورزشی، فنی و مهندسی، ارتش و مردم‌پاری، ارتش در دوران دفاع مقدس (در قالب تاریخ شفاهی، رمان، داستان و شعر)، ولایت فقیه و ضرورت حمایت و تبعیت از ولایت فقیه، تبیین اندیشه‌های دفاعی فرمانده معظم کل قوا (مدظله‌العالی) چاپ کرده‌اند، به دبیرخانه این همایش در سازمان عقیدتی سیاسی ارتش ارائه کنند. همچنین نویسندگان ارتشی و غیرارتشی که کتاب‌هایی با موضوع‌های مرتبط با ارتش ترجمه کرده‌اند نیز می‌توانند در این همایش شرکت کنند. برای کتاب‌های مربوط به خانواده نیز هیچ‌گونه محدودیتی وجود ندارد و می‌توانند در همایش شرکت کنند.

در این همایش از ناشران ارتشی که در طول دو سال گذشته بیشترین اثر را منتشر کرده‌اند، تقدیر خواهد شد. همچنین از ناشران غیرارتشی که بیشترین آثار مرتبط به ارتش را چاپ و روانه بازار کرده‌اند، تقدیر خواهیم کرد. در این همایش چند بخش ویژه نیز داریم که از جمله آنها تقدیر از کتاب‌های مرتبط با ناوگروه‌های ۷۵ و ۸۶ نیروی دریایی ارتش؛ پایگاه پهبادی راهکنشی ۳۱۳، عقاب ۴۴ و سایر موارد است. یک بخش هم مربوط به شعر است که از شاعرانی که در خصوص ارتش شعر سروده‌اند، به صورت ویژه تقدیر خواهد شد. در پایان این نشست تخصصی، از ناشران ارتشی حاضر در نمایشگاه بین‌المللی کتاب سال جاری تقدیر شد.

انتشاراتی‌های ارتشی نیز نظرات تخصصی خود را درباره هرچه بهتر برگزاری هشتمین همایش اندیشه و قلم ارتش جمهوری اسلامی ایران مطرح کردند.

دیدار فرماندهان نیروی دریایی ارتش و کارکنان ناوگروه ۸۶
و خانواده‌هایشان با فرمانده معظم کل قوا (۱۴۰۲/۵/۱۵)

سفر

ماهنامه ارتش
جمهوری اسلامی ایران

سال صد و نهم - شماره ۵۰۰ مسلسل - مرداد ۱۴۰۲

هم‌تازی (پرواز گروهی) پهپادها

آریا بیرانوند، کارشناسی ارشد مهندسی الکترونیک

هم‌تازی چیست؟^۱

تعریف کاربردی: بهینه کردن چیدمان، ترکیب، استعداد و زمان‌بندی عملیات سامانه‌های سرنشین‌دار و بدون‌سرنشین، به‌منظور ایجاد سردرگمی در سامانه فرماندهی، کنترل دشمن و اشباع کردن ظرفیت‌های دفاعی آن.

تعریف اصطلاحی: روشی است که به‌وسیله آن یک‌ن‌های عملیاتی خوداتکا و نیمه‌اتکا از چند سمت به هدف هجوم می‌برند و سپس دوباره گرد هم می‌آیند.

مفهوم هم‌تازی

رفتار جمعی، زمانی است که افراد برای رسیدن به یک هدف نهایی همکاری می‌کنند. این روش بسیار کارآمدتر از زمانی است که افراد به‌طور جداگانه فعالیت می‌کنند. هم‌تازی را می‌توان به‌صورت مجموعه‌ای سازمان‌یافته از سامانه‌ها و یا موجوداتی تعریف کرد که با یکدیگر براساس یک الگوی رفتار گروهی مؤثر همکاری می‌کنند.

هوش ازدحامی یا هوش گروهی: نوعی هوش مصنوعی است که بر رفتارهای گروهی در سامانه‌های نامتمرکز و خودسامانده استوار است. هر یک از این موجودها رفتار به‌نسبت ساده‌ای دارند که به‌طور محلی با یکدیگر و با پیرامون خود در حال هماهنگی هستند. با وجود اینکه به‌طور معمول هیچ کنترل متمرکزی، چگونگی رفتار کنشگران را به آنها تحمیل نمی‌کند، هم‌کنشی‌های محلی آنها به پیدایش رفتار عمومی تطبیق‌پذیر می‌انجامد. نمونه‌هایی از چنین سامانه‌ها، از کلونی مورچه‌ها، زنبورها، موریانه‌ها، دسته‌های

نیز می‌تواند در خصوص سامانه‌های خودران همچون ربات‌ها و «یو‌آی‌وی‌ها» استفاده شود. طرح پرواز گروهی تعداد زیادی از هواپیماهای بدون‌سرنشین کوچک برای انجام یک عملیات واحد از اوایل قرن ۲۱ آغاز شد. گام‌های اولیه در این مسیر، بیشتر توسط مراکز دانشگاهی و به‌منظور دستیابی به الگوریتم‌های هدایت و کنترل پرنده‌ها برداشته شد. با پیشرفت فناوری و دانش در این زمینه و معرفی قابلیت‌های عملکردی پرواز جمعی پرنده‌های کوچک، مراکز نظامی و صنعتی نیز پا به این عرصه گذاشتند. برخی از کشورها همچون ایالات متحده آمریکا، چین و روسیه طرح‌های خاصی برای دستیابی به این فناوری و استفاده از آن برای کاربردهای نظامی تعریف کرده‌اند.

در این طرح، گروهی از هواپیماهای بدون‌سرنشین کوچک، مانند پرواز دسته پرنده‌گان، به‌صورت هماهنگ با هم حرکت می‌کنند و برای اجرای عملیات محول شده

ماهی، پرنده‌گان، انبوه باکتری‌ها و یا حتی چکه‌های آب در رودخانه الگوبرداری و ساخته می‌شوند. رفتار گروهی، تنها وابسته به رفتار فردی هر یک از افراد اجتماع نیست، بلکه به چگونگی هم‌کنشی میان افراد نیز وابسته است. هم‌کنشی مناسب بین افراد، مایه پیشرفت اجتماع می‌شود.

ساختار اجتماعی هم‌تازی بین افراد یک مجموعه، کانال ارتباطی ایجاد می‌کند که طی آن افراد می‌توانند به تبادل تجربه‌های شخصی بپردازند. نمونه‌سازی محاسباتی هم‌تازی کاربردهای بسیاری را به‌ویژه در زمینه بهینه‌سازی در پی داشته است.

پرواز جمعی پرنده‌های بدون‌سرنشین

در طبیعت می‌توان نمونه‌های زیادی از رفتارهای گروهی همچون حرکت برخی ماهیان و پرنده‌گان را مشاهده کرد. در حرکت گروهی، هر یک از اعضا با سایر افراد گروه و محیط اطراف خود در تعامل است. همین طرح

با یک شبیه‌سازی، قدرت دفاعی کشتی‌های خود را در مقابله با حمله گروهی پرنده‌های بدون سرنشین مورد آزمایش قرار داده است. نتایج این شبیه‌سازی نشان می‌دهد که با وجود استفاده از سامانه دفاعی ضد یو.ای.وی‌های این کشور (از جمله فالانکس)، با حمله هشت پرنده به‌طور میانگین سه مورد از آنها می‌توانند به سامانه دفاعی کشتی نفوذ کنند. با افزایش تعداد پرنده‌ها، مطمئناً نتایج قابل توجه‌تر خواهد بود؛ از این‌رو، نیروی دریایی این کشور به‌دنبال طرح‌هایی برای دفاع با استفاده از پرواز جمعی پرنده‌های بدون سرنشین است.

بر اساس برنامه‌ریزی‌های نیروی هوایی ایالات متحده آمریکا، توانمندی قابلیت‌های بالقوه پروازهای جمعی هواپیماهای بدون سرنشین در مأموریت‌های حمله و نظارت، در طول بیست سال آینده جایگاه خود را به‌عنوان یک فناوری قوی در تحول‌های نظامی پیدا خواهد کرد.

نمونه‌های عملی

در سال ۲۰۲۰ در بخش نظامی، ایالات متحده آمریکا برای اولین بار فناوری جمعی پهپادهای کم‌هزینه ۳ را آزمایش کرد. این برنامه اولین کاربرد فناوری جمعی پرنده‌های بدون سرنشین در دفاع ملی است که می‌تواند آینده نیروی هوایی این کشور را متحول

بیشتری تصمیم مناسب را بگیرند. کاربرد پرواز جمعی هواپیماهای بدون سرنشین خودران در بخش نظامی اگرچه بحث‌هایی پیرامون تفاوت نحوه به‌کارگیری این فناوری را به‌دنبال دارد، اما در واقع می‌تواند یک ابزار مفید برای افزایش کارایی و قدرت نظامی یک کشور با صرف هزینه کمتر باشد. پرواز جمعی هواپیماهای بدون سرنشین در مقایسه با پرواز منفرد آنها جالب است؛ زیرا نه تنها آنها می‌توانند خود را کنترل کنند، بلکه به‌طور همزمان و مشابه دسته‌های پرندگان یا حشره‌ها حرکت کرده و با یکدیگر ارتباط برخط برقرار می‌کنند.

پرواز جمعی یو.ای.وی‌های کوچک می‌تواند از سه جنبه تهاجم، دفاع و پشتیبانی (نظارت و شناسایی) در بخش نظامی به‌کار گرفته شود. در مأموریت‌های تهاجمی، سامانه دفاعی دشمن با تعداد زیادی هدف بالقوه مواجه می‌شود. پراکندگی زیاد این اهداف می‌تواند موجب سردرگمی سامانه دفاعی و عملاً از کار انداختن آن شود. حتی با وجود نابود شدن برخی از این پرنده‌ها، سایر اعضای گروه می‌توانند مأموریت را انجام دهند.

در بخش دفاعی نیز استفاده از روش پرواز جمعی، به‌خصوص زمانی که دشمن از همین روش برای حمله استفاده کرده، بسیار مفید خواهد بود. نیروی دریایی ایالات متحده آمریکا

با هم در ارتباط هستند. پرواز جمعی یو.ای.وی‌ها می‌تواند در بردارنده هوش گروهی باشد که در آن قوانینی ساده، رفتار هر یک از اعضا را تعریف می‌کند. هنگامی که هر یک از پرنده‌ها از این رفتارهای ساده پیروی کنند، رفتارهایی یکپارچه و پیچیده ایجاد خواهد شد. برای این منظور، تمامی پرنده‌های گروه باید همگن باشند. آنها باید مشخصات فیزیکی، برنامه یکسان و حتی حسگرهای مشابهی داشته باشند. در این میان، تشابه حسگرها از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا قوانین حاکم بر رفتار گروه، بیشتر بر مبنای عوامل محیطی خارج از گروه است.

امروزه فناوری پرواز جمعی در جهان در حال توسعه الگوریتم‌های هوشمند برای اجرای عملیات‌های پیچیده است. در یک پرواز دسته‌جمعی، سه اصل اساسی ارتباطات، همکاری و هماهنگی وجود دارد. ارتباطات به‌عنوان اساس یک پرواز جمعی اجازه انتقال اطلاعات را می‌دهد. در مرحله بعد، اطلاعات باید با همکاری هم در سراسر گروه به اشتراک گذاشته شود. هماهنگی نیز شامل استفاده از اطلاعات به اشتراک گذاشته شده، به‌منظور تصمیم‌گیری مستقل یا نیمه‌مستقل برای تمام یا بخشی از گروه است. به‌عنوان مثال، در صورتی که یکی از پرنده‌ها دچار مشکل شود، گروه باید تصمیم بگیرد که آیا نیاز به جایگزینی یک پرنده جدید بوده یا می‌توان عملیات را بدون آن ادامه داد.

وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا در اکتبر سال ۲۰۲۲ بزرگ‌ترین رزمایش پرنده‌های بدون سرنشین مینیاتوری را با موفقیت اجرا کرد. در این طرح، ۱۰۳ فروند پرنده مینیاتوری کوچک با نام «پردیکس» یک پرواز جمعی انجام دادند. این رزمایش هم‌راستا با مفهوم «طرح‌های شبکه‌ای جنگ‌های آینده» وزارت دفاع آمریکا است که در آن سامانه‌های مستقل به انسان‌ها این قابلیت را می‌دهند تا با سرعت

سازد. سامانه پهپادهای کم‌هزینه شامل یک پرتاب‌کننده شبیه لوله است که می‌تواند بیش از ۳۰ هواپیمای بدون سرنشین کوچک را به‌سرعت در کمتر از یک دقیقه پرتاب کند. سپس هواپیمای بدون سرنشین کوچک با استفاده از ارتباط‌های درون‌شناختی پرواز می‌کنند. آرایش هواپیمای بدون سرنشین در این طرح دارای قابلیت‌های فراوانی از جمله توانایی تنظیم پیکربندی برای دور شدن از مانع و بازگشت به آرایش بعد از مانور در اطراف مانع است. این مسئله بسیار مهم و قابل توجه است، به این دلیل که آرایش هواپیمای بدون سرنشین ممکن است در طول مأموریت با موانعی برخورد کرده و از آنجا که سامانه، مستقل (خودران) بوده، نیاز است موانع موجود شناسایی شده و نحوه جلوگیری از برخورد، بدون از دست دادن هواپیمای بدون سرنشین مشخص شود.

برنامه پهپادهای کم‌هزینه به دلیل ترکیب قابل توجه از بهره‌وری هزینه و انعطاف‌پذیری در پرواز تجمعی هواپیمای بدون سرنشین، در نوع خود یک انقلاب محسوب می‌شود. یک مزیت عمده این فناوری هزینه ۱۵ هزار دلاری برای هر واحد است که در مقایسه با سایر قالب‌های نظامی، این هزینه به‌صرفه ارزیابی می‌شود. در واقع هزینه مربوط به صدها هواپیمای بدون سرنشین کوچک کمتر از هزینه‌های تعمیر و نگهداری هواپیمای نظامی

با سرنشین است.

استفاده از این هواپیمای بدون سرنشین در مأموریت‌ها به دلیل قیمت ارزان آنها به‌صرفه است. اگر دشمن بخواهد آنها را از بین ببرد، مجبور است تلاش‌های زیادی برای از بین بردن تعداد به‌ظاهر بی‌شمار از اهداف کم‌ارزش به‌کار گیرد. به این دلیل که هواپیمای بدون سرنشین به آسانی قابل جایگزینی با هواپیمای مفقود شده و از بین رفته هستند. علاوه‌براین، به دلیل اینکه ساخت هواپیمای بدون سرنشین اینچنینی به اندازه کافی به‌صرفه است، تعداد زیادی از آنها برای تضعیف نیروهای دشمن با هم پرواز می‌کنند. بنابراین اگر یکی از هواپیمای بدون سرنشین را از بین ببرند، ناوگان می‌تواند همچنان به مأموریت ادامه دهد. همچنین به دلیل اینکه هواپیمای بدون سرنشین به‌طور مرکزی کنترل نمی‌شوند، اگر یک هواپیمای بدون سرنشین حذف شود، هیچ مشکلی برای سامانه کنترل و چینش سایر پرنده‌ها به‌وجود نمی‌آید.

کشورهای دیگری نیز مانند آمریکا وارد این بازی شده و برنامه‌های مشخصی را برای توسعه این فناوری تعریف کرده‌اند. از بین آنها می‌توان به کشور چین اشاره کرد که در بهار سال ۲۰۲۱ در یک نمایشگاه هوایی با پرواز درآوردن هزار پرنده کوچک و اجرای پروازهای تجمعی، ادعا کرده است که اگر آینده جنگ‌ها به پرواز تجمعی وابسته باشد، این کشور در

طرف پیروز میدان قرار خواهد گرفت. هر چند که این تعداد پرنده تنها یک نمایش نور در شب را اجرا کردند، اما شرکت گروه فناوری الکترونیک (CETC) در تابستان ۲۰۲۱ طی یک آزمایش هوایی تعداد ۱۱۹ پرنده کوچک را در پرواز تجمعی به‌کار گرفت. پرنده‌های بدون سرنشین به‌کار گرفته شده در این مانور از هوش مصنوعی برای پرواز تجمعی بهره برده و ادعا شده که هزینه این طرح به‌مراتب کمتر از پرنده‌های به‌کار رفته در طرح پهپادهای کم‌هزینه است.

دولت چین نگاه ویژه‌ای به توسعه فناوری پرواز تجمعی داشته و از آن به‌عنوان یکی از عناصر مهم در طرح «دستیابی سریع به فناوری‌های هوش مصنوعی» یاد می‌کند. این طرح به‌صورت یک نقشه راه تدوین شده و در آن بودجه‌ای مشخص برای رسیدن به اهداف از طریق ایجاد مراکز تحقیقاتی در نظر گرفته شده است.

پی‌نوشت‌ها:

- 1-swarm
- 2-SWARM Intelligence
- 3-LOCUST

منابع:

- [1]. Weiskopf, F.Gion, T.Elkiss, D.Gilreath, H.Bruzek, J., et al., "Control of Cooperative Autonomous Unmanned Aerial Vehicles," in Proc. AIAA 1st Technical Conf. and Workshop on Unmanned Aerospace Vehicles, Systems, Technologies, and Operations, AIAA 2002-3444.
- [2]. Bamberger, R., Bruzek, J., Gilreath, H., Gion, T., and Grossman, K., "An Architecture for Multi-Vehicle Autonomy with Small UAVs," in Proc. AHSI 59th Annual Forum, Phoenix, AZ.
- [3]. Johns Hopkins APL Technical Digest, Volume 27, Number 1, 55 "FLIGHT DEMO OF UAV SWARMING CONCEPTS THE AUTHORS" Robert J. Bamberger Jr. David P. Watson David H. Scheidt Robert J. Bamberger Jr.
- [4]. Kaminer, I. I., Yakimenko, O. A., Dobrokhodov, V. N., Lizarraga, M. I., and Pascoal, A. M., "Cooperative Control of Small UAVs for Naval Applications," in Proc. 43rd IEEE Conf. on Decision and Control, pp. 626-631.
- [5]. King, E., Kuwata, Y., Alighanbari, M., Bertuccelli, L., and How, J., "Coordination and Control Experiments on a Multi-vehicle Testbed," in Proc. American Control Conf., pp. 5315-5320.

دلایل و چرایی حمله پلیس آلبانی به مقرر منافقین

ارسالی از معاونت سیاسی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش

یکان ضد تروریسم پلیس آلبانی براساس حکم دادگاه عالی مبارزه با تروریسم این کشور، در روز سه‌شنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۲ با حمله به مقرر گروهک منافقین در شهر «دوروس» در این کشور، ده‌ها تن از منافقین را بازداشت کرد و دقیقاً ۹ روز پس از عملیات ورود و تفحص در مقرر منافقین، آنان بار دیگر به این اردوگاه بازگشتند. حال سؤال این است که دلایل این حمله و اهمیت اقدام پلیس آلبانی چیست؟

کارنامه منافقین از گذشته تاکنون

نگاهی به سابقه تشکیل گروهک تروریستی منافقین حاکی از آن است که این گروهک در خلأ ایجاد نشد، بلکه در سال ۱۳۴۴ که سال تشکیل این سازمان شناخته می‌شود، دوران اوج اختناق شاه معدوم «محمد رضا پهلوی» و بعد از سرکوب‌های وسیع سال ۱۳۴۲ و کشتار قیام ۱۵ خرداد است. با نگاه به رفتار این گروهک، همه شواهد حاکی از این است که این گروهک همواره کوشیده است خود را منتخب و منجی ملت بزرگ ایران نشان دهد؛ از پیوستن به صف انقلابیون به دلیل مبارزه امام (ره) با امپریالیسم و ادعای مسلمان شیعه بودن تا رسیدن به تفکر مارکسیسم اسلامی؛ از خروج بر حاکمیت با اعمال ترورهای ناجوانمردانه (۱۷ هزار نفر از ملت ایران) تا پیوستن به دامان رژیم بعث عراق و انجام بیش از صد عملیات علیه رزمندگان اسلام؛ از ترور و سرکوب قیام شیعیان عراق تا حضور در سوریه علیه مردم این کشور؛ از همدستی با عربستان علیه ایران تا جاسوسی و

و جا انداختن سازمان در خارج از کشور، معرفی گروهک به عنوان آترناتیو جمهوری اسلامی ایران، جلب کمک‌های تبلیغاتی و مالی کشورها و نیروهای خارجی، تضعیف اعتبار جمهوری اسلامی ایران و تخریب چهره آن در صحنه بین‌الملل.

دلایل انتقال منافقین به آلبانی

سران گروهک تروریستی منافقین با سابقه انجام چندین اقدام مسلحانه علیه جمهوری اسلامی ایران و کشتار ۱۷ هزار نفر از مردم مظلوم، پس از فرار خفت‌بار ابوالحسن بنی‌صدر در ۳۰ خرداد ۱۳۶۰ به پاریس، ابتدا به پاریس رفته و بعد از دو سال فعالیت در فرانسه، به دلیل اخراج به عراق پناهنده و در استان دیاله (۸۰ کیلومتری مرز ایران) به نام «کمپ اشرف ۱» مستقر شدند. در ادامه، پس از اشغال عراق در سال ۲۰۰۳ میلادی، تحت حمایت ارتش آمریکا در کمپ لیبرتی موسوم به «کمپ اشرف ۲» نگهداری شدند. در سال ۲۰۰۸ میلادی

ترور دانشمندان هسته‌ای برای رژیم صهیونیستی غاصب؛ از استقرار در آلبانی و جنگ سایبری علیه ایران تا آلت دست شدن برای غرب جهت تحت فشار قرار دادن جمهوری اسلامی ایران. اما در مجموع باید گفت پاداش این گروهک شیطنی جز آوارگی چیز دیگری نبوده است. گروهک شیطنی که نه تنها در نظر مردم ایران، بلکه در نظر مخالفان (اپوزیسیون) خارج کشور هم هیچ طرفداری ندارد.

مرام‌نامه سیاسی

پژوهش و بررسی درباره این گروهک، نشانگر آن است که همواره سه عنصر اساسی در ادراک سازمان منافقین از مفهوم قدرت نقش داشته‌اند: توان، قابلیت و قدرت اندیشه و عمل سازمان؛ عنصر اجتماعی و مردم؛ عامل حمایت خارجی. امروزه شاهد هستیم که آنها مسیر فعالیت خود را بر این موارد متمرکز کرده‌اند: هماهنگی مستقیم و نزدیک با غرب در جهت مقابله با نظام جمهوری اسلامی ایران، حفاظت از مرکزیت سازمان، تبلیغ

حفاظت از آنان به دولت نوری مالکی سپرده شد، اما از آنجایی که منافقین در ترور مردم مسلمان شیعه، سنی و کردها نقش داشتند، به صورت مداوم توسط مردم به لیبرتی حمله می‌شد، تا اینکه طرح انتقال آنان به آلبانی از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۴ انجام و حدود ۳ هزار نفر از منافقین به شهر دوروس آلبانی در منطقه مانزا منتقل شدند. از آنجایی که آلبانی کشور مستقلی نیست و تابعی از سیاست‌های آمریکا و فرانسه است و با وجود بودن در ناتو، هنوز به عضویت اتحادیه اروپا در نیامده، به نظر می‌رسد که پناه دادن به مخالفان معمولاً با انگیزه‌های سیاسی همراه بوده است. آن زمان، دولت آلبانی روابط خوبی با دولت ایران نداشت، اما نه در حد خصومت و یا در حد مسائل امنیتی که بخواهد از این گروه به‌عنوان اهرم فشار بر روی دولت ایران استفاده کند؛ بنابراین پناه دادن دولت آلبانی به این گروهک، با هدف دریافت کمک مالی و حمایت سیاسی از آمریکا، اروپا، رژیم صهیونیستی و عربستان که هر یک به‌نوعی در تقابل با ایران قرار گرفته بودند و همچنین تلاش برای عضویت در اتحادیه اروپا انجام شده است.

دلایل حمله پلیس آلبانی به مقرر منافقین

نیروهای پلیس آلبانی به دستور دادگاه ضدفساد و جرایم سازمان‌یافته این کشور، در روز ۲۰ ژوئن برای تحقیق در خصوص اتهام‌های مربوط به حمله‌های سایبری و تروریستی وارد اردوگاه ۳ هزار نفری «شرف-۳» واقع در منطقه مانزا در دوروس آلبانی شد. بازرسی‌های پلیس با هدف جلوگیری از ورود تجهیزات رایانه‌ای به اردوگاه «شرف-۳» انجام شده تا از ادامه فعالیت سایبری توسط اعضای این گروهک علیه ایران جلوگیری شود. وزارت کشور آلبانی تأکید کرد که گروهک تروریستی منافقین از توافقی‌های مربوطه تبعیت نکرده و این عملیات در راستای اجرای قانون ویژه پیگرد علیه فساد و جنایت سازمان‌یافته انجام شده است. این وزارتخانه

«امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه روز ۱۰ ژوئن (۲۰ خرداد) با «آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی» رئیس‌جمهور ایران تماس تلفنی ۹۰ دقیقه‌ای داشت، در حالی که کشور فرانسه بعد از فرار سران مجاهدین خلق در سال ۱۳۶۰ به آن کشور، به ستاد این سازمان تبدیل شد و همواره طی چهار دهه گذشته به‌عنوان مقرر اصلی سران این سازمان و سرکردگان اصلی آن مطرح بوده است.

واکنش ایران به اقدام پلیس آلبانی در حمله به مقرر منافقین

«ناصر کنعانی» سخنگوی وزارت امور خارجه ایران در واکنش به حمله پلیس آلبانی به مقرر منافقین، در صفحه توئیتر خود نوشت: «مقام‌های ذیربط کشور آلبانی از کشف و ضبط شماری از سامانه‌های الکترونیکی و پهپادهایی که منافقین اقدام‌های تروریستی خود را به‌واسطه آنها پیگیری و هدایت می‌کردند، خبر داده و گفتند آنها (منافقین) با اقدام‌های تروریستی و سایبری، توافق سال ۲۰۱۴ با آلبانی را نقض کرده‌اند. منافقین به دلیل ذات تروریستی خود، همواره خطری برای امنیت میزبان خود خواهند بود، به همین دلیل دولت عراق آنها را اخراج کرد و دولت‌های دیگر نیز از پذیرش آنها خودداری کردند. امیدواریم دولت آلبانی اشتباه خود در میزبانی از این فرقه تروریستی را جبران کند.»

همچنین مقاومت از سوی ساکنان اردوگاه اشرف در برابر اقدام پلیس را تأیید کرد و پلیس آلبانی ۷۰ نفر از اعضای آن را بازداشت کرد. نخست‌وزیر آلبانی نیز در اولین اظهارها پس از یورش پلیس این کشور به مقرر منافقین گفت: «اگر آنها می‌خواهند از خاک ما برای جنگ با ایران استفاده کنند، باید خاک آلبانی را ترک کنند.» مجاهدین (منافقین) چند سال است که در کشور ما هستند. از حضورشان استقبال می‌کنیم، اما به شرطی که آنها از آلبانی به‌عنوان سکویی برای عملیات‌های خود استفاده نکنند. اما آنها بارها این توافق را نقض کرده‌اند.» وی در پاسخ به سؤالی درباره اقدام‌های سایبری منافقین علیه ایران نیز گفت: «آلبانی هیچ قصدی برای جنگ با ایران ندارد و دوست ندارد که هیچ کسی از مهمان‌نوازی ما سوءاستفاده کند.»

همچنین خبرگزاری رویترز در گزارشی اعلام کرد: «دولت فرانسه با ارسال نامه‌ای به سران گروهک منافقین به آنها اطلاع داده که امسال برگزاری تجمع سالانه در شهر پاریس به دلیل شرایط جغرافیایی که سبب ایجاد مشکل‌های امنیتی و اختلال در نظم عمومی می‌شود، ممنوع است و آنها اجازه برگزاری پانزدهمین تجمع را ندارند. همراهی دولت فرانسه در محدودیت‌های ایجاد شده جدید علیه منافقین مشهود است. این ممنوعیت در حالی انجام می‌گیرد که قدرت‌های غربی به دنبال کاهش تنش با ایران هستند و

آمریکا و منافقین

مقام‌های ارشد آمریکاطی سال‌های گذشته، در جلسه‌های گروهک منافقین شرکت و سخنرانی کرده‌اند. «مایک پنس» معاون رئیس‌جمهور سابق آمریکا در تیرماه ۱۴۰۱ جدیدترین مهمان این گروه بود. پنس در آن دیدار به اعضای این گروهک تروریستی وعده داد که تلاش‌هایش برای جلوگیری از بازگشت آمریکا به برجام را ادامه دهد. همچنین شخصیت‌هایی چون مایک پمپئو، جان بولتن و حتی ترکی فیصل از عربستان سخنرانان اجلاس‌های منافقین طی سال‌های گذشته بوده‌اند و از سوی دیگر، مریم رجوی به‌صورت ویدئو برخط برای نمایندگان کنگره آمریکا سخنرانی کرده است. با وجود این، سیاست‌مداران آمریکایی به‌رغم این واقعیت‌ها کماکان به حشر و نشر با این تروریست‌ها ادامه داده‌اند؛ تا جایی که دولت آمریکا که در سال ۱۹۹۶ این گروهک را جزو تروریسم قرار داده بود، در سال ۲۰۱۰ نام این گروه را از فهرست سازمان‌های به‌اصطلاح تروریستی خود حذف و در سال ۲۰۱۳ آلبانی را مجاب کرد که اعضای این سازمان را به‌عنوان پناهنده بپذیرد. با وجود این، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در بیانیه خود درباره حمله پلیس آلبانی مدعی شده که «آمریکا سازمان مجاهدین خلق را یک جنبش معتبر که نماینده مردم ایران باشد، نمی‌داند و از این گروه حمایت نمی‌کند. به‌واشنگتن در خصوص هم‌خوانی اقدام‌های انجام شده با قوانین جاری در آلبانی از جمله احترام به حقوق و آزادی‌های همه افراد در این کشور اطمینان داده شده است. ما از حق دولت آلبانی برای بررسی هرگونه فعالیت غیرقانونی بالقوه در قلمرو خود حمایت می‌کنیم.» همه این اظهارنظرها حاکی از آن است که اهمیت منافقین که در اوج آشوب‌های سال گذشته در ایران همواره وعده تغییر حکومت ایران را می‌دادند، برای آمریکا در حد یک عنصر بی‌مصرف تنزل یافته است.

چرایی رفتار دولت آلبانی علیه منافقین

۱- باتوجه به وابستگی دولت آلبانی به آمریکا در حوزه سیاست داخلی و خارجی، این اقدام نمی‌تواند بدون چراغ سبز آمریکا انجام شده باشد. البته آلبانی با چنین وضعیتی، با درجه‌های کمتر در ارتباط با اتحادیه اروپا نیز مواجه است. ضمن آنکه آلبانی سود لازم را از پناه دادن به این گروه برده و در حال حاضر موجب خطر برای این کشور می‌شوند و بنابراین باید به‌گونه‌ای کنترل و در مرحله بعدی احتمالاً از شرشان خلاص شود.

۲- استقرار چنین گروهی در آلبانی که حداقل از سابقه غیرقابل انکار تروریستی طی چند دهه برخوردار است، نمی‌توانست عامل مثبتی در الحاق آلبانی به اتحادیه اروپا به‌شمار آید و در بین مردم و مقام‌های آلبانیایی هم در این زمینه که در ازای کمک مالی از سوی آمریکا به آنها تحمیل شد، اجماع نظر نبود و بسیاری مخالف این اقدام دولت وقت آلبانی بودند.

۳- وضعیت این گروه پس از استقرار بیش از ۲۸۰۰ تن از اعضای، از شهر پورماه ۱۳۹۵ تاکنون خلاف و مغایر با قرارداد چهار ژنو و موافقت‌نامه میان آمریکا و آلبانی بوده است. زیرا آنها پس از استقرار، با قوت و سرعت در پی سازماندهی دوباره، عضوگیری، تقویت زیرساخت‌های آموزشی و سازمانی به‌ویژه تشکیل ارتش سایبری،

ارتباط‌گیری گسترده با حاکمیت، نهادهای مذهبی و اجتماعی آلبانی از طریق پول‌پاشی، تقویت و گسترش قابل توجه آمد و امکانات خود بوده‌اند. این اقدام‌ها باعث ترس مسئولان آلبانی شده؛ به‌گونه‌ای که تقریباً می‌توان گفت دولت و بخش خصوصی در آلبانی فاقد بودجه، امکانات و تأسیسات در سطح این گروه است.

۴- متعاقب حمله سایبری سال گذشته به زیرساخت‌های حاکمیتی آلبانی، این احتمال مطرح شد که منافقین در یک طرح رد گم‌کنی مبادرت به این حمله کرده‌اند و پلیس ضدتروریست آلبانی که دارای حساسیت بیشتری نسبت به اعضای این گروه و اقدام‌هایشان است، از سال گذشته این احتمال را جدی گرفته و به قرائنی نیز دست یافته بود.

۵- تأثیر تحول‌های سیاسی و امنیتی ناشی از روابط ایران با عربستان سعودی و مذاکره‌های محدود و موضوعی با آمریکا و اروپا (آزادی زندانیان و اتباع دو طرف) بسیار مؤثر بوده است.

۶- اعضای این سازمان کمتر حالت نظم‌پذیری و قبول قوانین جامعه‌ای که در آن هستند را دارند. آنها کارهایی خارج از چارچوب قوانین یک جامعه انجام می‌دهند که با سلطه یک دولت بر سرزمینش تناقض دارد. مثلاً همین که این گروه درون قرارگاه پهباد داشتند، می‌تواند برای دولت آلبانی ترس‌آفرین باشد.

گروه بی‌نام

روایتی از روزهای مبارزه انقلابی‌های ارتش با رژیم شاهنشاهی

تحریر به صف

ارتشی‌ها در دوران نهضت انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (ره)، در کنار سایر اقشار مردم به مبارزه با رژیم پهلوی پرداختند و یکی از اقشار تأثیرگذار جامعه در پیروزی انقلاب اسلامی ایران به‌شمار می‌روند؛ در این راستا می‌توان به بیعت تاریخی همافران با امام خمینی (ره) در ۱۹ بهمن ماه ۱۳۵۷ اشاره کرد که این حادثه را می‌توان تیر خلاص ارتش به رژیم پهلوی عنوان کرد.

«گروه بی‌نام» یکی از عرصه‌های مبارزه انقلابی‌های ارتش شاهنشاهی با رژیم شاهنشاهی است. این گروه با مدیریت شهید «حسن آیت» در سطح کسور فعالیت‌های انقلابی داشت و همه‌جور افراد را شامل می‌شد؛ مانند طلبه، بقال و... این گروه یک شاخه نظامی نیز داشت که «امیر سرتیپ محمدرضا رحیمی» آن را اداره می‌کرد و شخصیت‌هایی نظیر شهیدان «سید موسی نامجوی»، «یوسف کلاهدوز»، «حسن اقرارپرست» و... نیز، در حالی که در رده‌های مختلف ارتش حضور داشتند، عضو این گروه بوده و در واقع علیه حکومت پهلوی مبارزه می‌کردند؛ مثلاً شهید «یوسف کلاهدوز» یکی از عوامل انقلابی در گارد شاهنشاهی بود و یا اینکه «امیر سرتیپ مصطفی توتیایی»، به‌عنوان محافظ شاه و خانواده‌اش، عضو «گروه بی‌نام» و عامل نفوذی حضرت امام خمینی (ره) در کاخ شاه بود.

امیر سرتیپ «محمدرضا رحیمی» همان‌گونه که گفته شد، مسئولیت شاخه نظامی گروه بی‌نام را بر عهده داشت که توسط نیروهای امنیتی حکومت پهلوی دستگیر و ضمن اخراج از ارتش، به دو سال حبس محکوم شد. وی پس از آزادی از زندان و تحمل مشقت‌های ناشی از شکنجه‌ها، هنگام ورود امام خمینی (ره) به میهن اسلامی در ۱۲ بهمن ماه ۱۳۵۷، مسئولیت کنترل نظم و انضباط در طول مسیر و چیدمان متناسب مأموران انتظامات ثابت و سیار، به‌ویژه در نقاط حساس، حیاتی و خطر خیز را بر عهده داشت.

امیر سرتیپ رحیمی همچنین پس از آنکه برخی از اعضای گروه «بی‌نام» متوجه شدند قرار است ضمن اعلام حکومت نظامی، کودتایی علیه انقلاب اسلامی ایران انجام شده و سران نهضت بازداشت شوند، به‌دلیل اینکه به‌عنوان نیروی انتظامات در محل اقامت امام خمینی (ره) حضور داشت، موضوع را به اطلاع ایشان رساند و امام خمینی (ره) نیز با صدور اطلاعیه‌ای، در ۲۱ بهمن ماه ۱۳۵۷ از مردم خواستند تا به حکومت نظامی اعتنا نکرده و به خیابان‌ها بیایند.

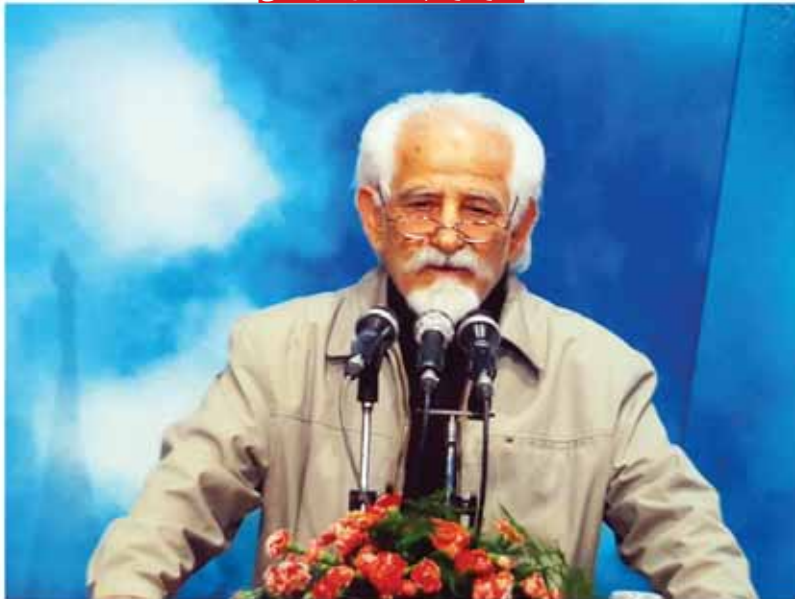
امیر سرتیپ رحیمی از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۸ جانشین و سرپرست وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بود. وی مفتخر به دریافت نشان فداکاری از ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز شده است. گفت‌وگوی انجام شده با ایشان درباره عضویت خودش و دیگر ارتشی‌ها در گروه بی‌نام و نحوه دستگیری و زندان شدنش را در ادامه می‌خوانید.

■ با توجه به اینکه شما سرشاخه اصلی گروه «بی‌نام» بوده و احتیاط فراوان داشته‌اید، چگونه شناسایی و دستگیر شدید؟

به نام خدا، تاسوعا و عاشورای سال ۱۳۵۴ مثل سابق برای شرکت در مراسم سوگواری سالار شهیدان (ع) به بازار تهران رفتم. سه

روز بعد متوجه شدم کیف جیبی‌ام که حاوی کارت شناسایی و اعلامیه حضرت امام خمینی (ره) بود، مفقود شده است!

امیر سرتیب محمدرضا رحیمی

خیلی جست‌وجو کردم، ولی آن را نیافتم؛ چون احتمال می‌دادم به‌دست عوامل و عناصر اطلاعاتی بیفتد، نگران عواقب آن شده، خانه را به‌اتفاق یکی از دوستان سیاسی که تجربه و سابقه دستگیری و تجسس خانه را داشت، با دید ضداطلاعات و ساواک طوری برای یافتن هر نوع مدرک، حتی مشکوک و جابه‌جایی، اخفا و امحا و زیر و رو کردیم تا مطمئن شدیم همه چیز امن است؛ غافل از اینکه محتویات بسیار حیاتی که کاملاً مقابل چشم بود و حیات اعضای گروه به اطلاعات آن بستگی داشت، از چشم ریزبین ما مخفی بود. مدارکی از جمله آخرین رونوشت «ستوان توتیایی» افسر گارد جاویدان از دفتر وقایع دفتر کار شاه، نوار کاپیتولاسیون امام راحل، اعلامیه مفصل ایشان در مورد حزب رستاخیز، مطالب متعدد سیاسی ضبط شده از جمله از رادیو بغداد، نوارها و مدارک متعدد دیگر. چند روز بعد ضداطلاعات اداره‌مان من را برای ترجمه یک متن فرانسوی احضار کرد؛ هرچه گفتم من سال‌های سال است که درخصوص این زبان مطالعه ندارم و بسیاری از لغات در ذهنم نیست، مقبول نیفتاد و سرانجام مجبور شدم به ضداطلاعات بروم. فرمانده ضداطلاعات پس از سلام و احوال‌پرسی، با اشاره به چند نفر گفت: آقایان با شما کار دارند، با آنها بروید. من و آنها از آنجا به سازمان قضایی ارتش رفته و پس از دریافت مجوز ورود و تفحص منزل، با نماینده دادستان نظامی راهی منزل من شدیم. مأموران با دقت و بر مبنای تجربه و تخصص خود همه جا را تفحص کردند و من هم با خونسردی و آرامش کامل در تجسس منزل شرکت کرده و اگر به چیز مشکوکی برمی‌خوردم، آن را پنهان می‌کردم. گاهی با خونسردی کامل و بلاهت‌گونه، که گویا هنوز از مقصود شما سر در نمی‌آورم، می‌پرسیدم

دنبال چیز خاصی هستید؟

این اعتماد به نفس اعطایی خداوند مستعان در آن شرایط سرنوشت‌ساز، آنها را کاملاً سردرگم کرده بود و از همه مهم‌تر اینکه خدای ستار چنان کورشان کرده بود که هرگز آن کشوی حاوی شیشه عمر گروه و اعضای آن که مقابل چشمشان بود را ندیدند؛ البته مقدار زیادی کتاب و نشریات و یک ضبط صوت که در آن یک نوار ۲۴ ساعته حاوی مطالب مهم سیاسی بود را با خود بردند و جالب‌تر اینکه بدون گوش کردن آن نوار را پس آوردند؛ البته تعدادی از وسایل را هم هرگز پس نیاوردند. بار دوم هم بدون من آمدند و دقیق‌تر تفحص کردند؛ ضمناً جا دارد بگویم، پس از آزادی فهمیدم مادرم از غفلت آنها حسن استفاده کرده و بعضی وسایل از جمله کیف دستی من را از منزل خارج کرده است.

■ پس از تجسس منزلتان چه اتفاقی افتاد؟

پس از پایان یافتن بررسی‌ها، من را با کتاب‌ها و وسایلی که جمع‌آوری کرده بودند،

به بازداشتگاه ضداطلاعات، واقع در قسمتی از دانشکده فرماندهی ستاد (دافوس) و مستقیماً نزد بازجو که لباس غیرنظامی داشت، بردند. او در سؤال اول خود وقتی با تأمل و تردید من در جواب دادن مواجه شد، گفت: تو سرگرد چند ماه‌های و من چند ساله و ارشدتر، پس جواب بده. آنگاه سراغ کارت شناسایی‌ام را گرفت و من که به لطف و حمایت الهی همچنان کاملاً آرام و بدون اضطراب بودم، در کمال خونسردی و آرامش گفتم: احتمالاً گم شده باشد. گفت: چرا گزارش ندادی؟ گفتم: هنوز به گم شدنش مطمئن نیستم و به پیدا شدنش امیدوارم. گفت: داخل آن چه بود؟ اشیایی را نام بردم. گفت: دیگر چه؟ خیلی عادی و خونسرد گفتم: چیز خاصی به ذهنم نمی‌آید و ادامه دادم: آیا دنبال چیز خاصی هستید؟ او پس از چند سؤال و جواب، آن اعلامیه کوچک امام(ره) مربوط به حزب رستاخیز را نشان داد و پرسید: این چیست؟ گفتم: نمی‌دانم و ادامه دادم: آیا می‌شود ببینم چیست؟ با تندی گفت: سرانجام خواهی

دانست و خواهی گفت که از چه کسی و یا چه تشکیلاتی گرفته‌ای؟
او که قدم می‌زد، پس از رد و بدل شدن چند سؤال و جواب، چنان لگد شدیدی به کمر من که ایستاده بودم کوبید که پرت شدم و با عصبانیت من را زیر مشت و لگد گرفت و فریاد می‌زد و می‌گفت: حقیقت را بگو، آنها را معرفی کن، اگر یکی فرار کند، جرم و مجازات سنگین‌تر خواهد بود، ما مدت‌هاست که تو را زیر نظر گرفته

شما با شکنجه‌گرانی که شما را شکنجه و بازجویی می‌کردند، چگونه بود؟
یکی از شکنجه‌گران بی‌ادب و بددهن، در زمان تصدی من در وزارت دفاع به دفترم مراجعه و طی عذرنامه‌ای از من طلب عفو کتبی کرد. ذیل یادداشت او نوشتم: تو من را شکنجه می‌کردی و من برای تو استغفار، من هیچ شکایتی از تو و امثال تو ندارم، برو به امان خدا.

ارتش را از خدماتم محروم می‌کنند و زیان ارتش اینکه باید مبالغ سنگینی هزینه کند تا در درازمدت افسری با دانش و تجربه مثل من تربیت شود.
در دادگاه بدوی من را به پنج سال زندان محکوم کردند که در دادگاه تجدیدنظر به دو سال تقلیل یافت و چون طبق قانون نیروهای مسلح، محکومیت بیش از یک‌سال، حکم اخراج از ارتش را داشت، من پس از ابلاغ حکم دادگاه و پس از ۱۰ ماه حضور در سلول مخوف و مرگبار انفرادی، از بازداشتگاه جمشیدیه، برای تحمل بقیه دوران محکومیت، به زندان شهربانی که مخصوص غیرنظامیان بود، منتقل شدم.

■ آیا گروه «بی‌نام» (گروه مبارز مذهبی نظامی) در گارد شاهنشاهی نیز عضوی داشت؟

بله، یکی از اعضای شاخه نظامی گروه «بی‌نام» که در گارد جاویدان خدمت می‌کرد، امیر سرتیپ «مصطفی توتیایی» بود. وظیفه گارد جاویدان حفاظت و حراست از شخص شاه، خانواده و کاخ‌هایش بود. این وظیفه پیش از تشکیل گارد جاویدان زیر نظر واحدهایی از ارتش با عنوان «گردان گارد» و «هنگ گارد» به انجام می‌رسید؛ اما چنان که «حسین فردوست» ارتشبد ارتش شاهنشاهی و رئیس دفتر ویژه اطلاعات و دوست و همکلاسی محمدرضا شاه روایت می‌کند، شاه در اواسط دوران سلطنتش تصمیم گرفت واحدی اختصاصی برای این امر تشکیل دهد؛ واحدی دائمی متشکل از نیروهایی ورزیده و همسان که در شکل و نام، یادآور گارد جاویدان ایران باستان باشد.

■ در دادگاه چه حکمی برای شما تعیین شد؟

پس از طی چند ماه حضور در سلول انفرادی و با همه آن شکنجه‌های بسیار سخت که به لطف الهی به خیر گذشت، نوبت دادگاهم رسید. در دادگاه، دفاعم قوی‌تر از همیشه و از موضع مدعی بود. در دادگاه عنوان کردم که خوب بود می‌دانستم که من را به چه اتهام یا جرمی به اینجا آورده‌اید و مدعی بودم که من را با اتهامی مبهم و موهوم محاکمه و محکوم می‌کنند و این محکومیت به زیان ارتش است؛ زیرا

و اطلاعات مفصل و کاملی از تو و کار و فعالیت‌های داریم. تو برای ما شناخته شده‌ای و کتمان و انکار هم کارت را سخت‌تر خواهد کرد. از فرصت استفاده کن تا در مجازات تخفیف بگیری. من هم حاج و واج اظهار بی‌اطلاعی می‌کردم که گویا هنوز نفهمیده‌ام موضوع چیست؟ آنها بعد درباره دوستان من پرسیدند.

■ پس از پیروزی انقلاب اسلامی، شما از فرماندهان ارشد و از یاران نزدیک به حضرت امام خمینی (ره) بودید، بر خورد

نمک‌شناس به معنای واقعی کلمه

مجید ترابی، کارشناس ارشد الهیات

نبرد شلمچه، در سنگر دیده‌بانی مورد اصابت ترکش خمپاره دشمن قرار گرفت و به دیدار معبود شتافت.

صفات نیکو و اخلاق حسنه او زبانزد خاص و عام بود. هیچ‌گاه کسی از دست و زبان او رنجیده خاطر نشد. برای خانواده همنشینی مهربان و برای دوستان یاری صدیق و باوفا بود. همواره می‌گفت هیچ‌گاه و در هیچ حالتی خدا را فراموش نکنید. اوست که راه‌گشای گرفتاری‌ها است. پند و نصیحت‌هایش همیشه رنگ و بویی از آیه‌های نورانی قرآن کریم داشت. او نمونه یک مؤمن واقعی و لایق شهادت بود. شهید حسین نمک‌شناس به معنای واقعی کلمه نمک‌شناس بود و درست زمانی که همه چیز داشت و از نظر امکانات دنیوی و جایگاه اجتماعی در سطح قابل توجهی بود، به تمام مظاهر دنیا پشت کرد و به یکی از خونین‌ترین جبهه‌های نبرد در دفاع مقدس، یعنی شلمچه عزیمت و عهد دیرین با معبودش را با نثار خون خود امضا کرد.

متاهل شد و با آغاز جنگ تحمیلی نقش مهمی در عملیاتی نگه‌داشتن جنگ‌افزارهای هواپیمای شکاری اف-۱۴ در پایگاه هشتم شکاری اصفهان ایفا کرد. او همواره می‌گفت من کار مهمی نمی‌کنم، رزمندگان واقعی آن کسانی هستند که در خطوط مقدم در مصاف با دشمن بعثی به سر می‌برند. با چنین نگاهی، همواره به دنبال راهی جهت جلب رضایت مسئولان برای اعزام به مناطق عملیاتی بود. سرانجام در اواخر مرداد ماه ۱۳۶۱ در حالی که کمتر از چهل روز از آزادسازی خرمشهر می‌گذشت، به عنوان نیروی داوطلب به جبهه‌های نبرد اعزام و به فرماندهی قرارگاه جنوب نیروی زمینی مأمور شد. در آنجا مسئولیت فرماندهی یک دسته را به عنوان گروه ضربت عهده‌دار بود. سرانجام ششم شهریورماه ۱۳۶۱ حین بررسی منطقه

شهید حسین نمک‌شناس در اول مهرماه ۱۳۳۴ در روستای حاجی‌آباد از توابع شهر قم دیده به جهان گشود. او برای ادامه تحصیل در سطح متوسطه ناچار بود هر روز از حاجی‌آباد به قم رفت‌وآمد کند. از آنجا که در خانواده‌ای دین‌باور پرورش یافته بود، متأثر از محیط خانواده، از همان کودکی به احکام الهی پایبند و به نماز و روزه مقید بود. به محض ورود به مدرسه، با درک عمیقی که از شرایط داشت، برای کمک به معیشت خانواده، ضمن تحصیل و کسب علم، به کار و کسب درآمد نیز روی آورد. کار کردن او هیچ‌گاه مانع از تحصیل وی نشد و همواره به عنوان شاگرد ممتاز در بین هم‌کلاسی‌ها شناخته می‌شد. هم‌زمان با تحصیل در مقطع دبیرستان، او که شناخت و آگاهی‌اش از محیط و جامعه نسبت به قبل افزایش یافته بود، می‌توانست شرایط جامعه را بهتر تحلیل و درک کند. در اعتراض به فقر حاکم بر جامعه همواره این کلام حضرت علی (ع) از او شنیده می‌شد که فرمود: «در جهان کاخی را برافراشته نمی‌بینیم که در کنار آن ویرانه‌های کوخ‌های فقرا به جای نمانده باشد.»

شهید نمک‌شناس، در شهریورماه ۱۳۵۵ با دریافت مدرک دیپلم طبیعی، به استخدام فرماندهی آموزش‌های نیروی هوایی درآمد. وی بعد از طی دوره‌های عمومی در آموزشگاه همافری، برای گذراندن دوره‌های تخصصی الکترونیک به ایالات متحده آمریکا اعزام شد. چند ماه از پیروزی انقلاب اسلامی گذشته بود که با پایان مأموریت و بازگشت به میهن اسلامی، به پایگاه هشتم شکاری اصفهان منتقل و مشغول خدمت شد. در سال ۱۳۵۹

خبرهای جعلی (فیک نیوزها) و فتنه‌های اجتماعی

عزیز الله محمدی

خودشان مورد توجه قرار نمی‌گیرد؟ این نحوه برخورد دوگانه با خبرهای جعلی (فیک نیوزها) در کشورهایی مثل انگلستان و آمریکا که بستر این شبکه‌ها در آنجا قرار دارند، اصل اصالت رفتار حرفه‌ای رسانه‌ای را با چالش روبه‌رو کرده و خود نیز دچار تناقض گویی‌های مکرر شده‌اند؛ اما از اهداف تعیین شده شبکه‌ای خود در این روزها که متمرکز بر دامن زدن به خشونت‌ها است، نمی‌توانند غافل شوند. رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) در سال ۱۳۹۷ با اشاره به ابزار رسانه، فرمودند: «دشمن از ابزار رسانه استفاده می‌کند برای اثرگذاری بر افکار عمومی. توجه کنید به ابزار رسانه؛ ابزار مهم است و اگر دست دشمن باشد، ابزار خطرناکی است.» در ادامه ایشان با اشاره به اثرگذاری جنگ رسانه‌ای، این اثرگذاری را به‌مثابه سلاح شیمیایی معرفی می‌کنند که در پس استفاده دشمن از این سلاح، قطعاً تلفات نیروی انسانی - با تأثیر بر افکار عمومی - برای ما حاصل خواهد شد.

براساس گزارش‌های موجود و رسمی ارائه شده، فقط در ۲۵ روز اول اغتشاشات سال ۱۴۰۱ پنج رسانه و شبکه فارسی‌زبان ماهواره‌ای بی‌بی‌سی، وابسته به دولت انگلیس - ایران اینترنشنال، وابسته به دولت سعودی - صدای آمریکا و رادیو فردا، وابسته به دولت آمریکا - من و تو، وابسته به جریان بهائیت و صفحات مجازی آنها؛ بیش از ۲۷ هزار خبر دروغ و جعلی یا همان فیک نیوزها را در خصوص حوادث داخل ایران منتشر کردند که در این میان هر کدام نیز با ولع تمام تلاش داشت تا با انتشار اخبار جعلی، گوی سبقت را از دیگری بریابد.

بر مبنای این گزارش‌ها، ایران اینترنشنال

این شیوه‌ای است که این رسانه‌ها در پیش گرفته‌اند و همواره با ایجاد و تولید اخبار جعلی و دروغ، تلاش دارند مسیر روشن حق را به سمت تاریکی و شبه‌افکنی هدایت کنند. این شبکه‌ها به‌صورت آشکار و بدون ممانعت کشورهای که در آنجا مستقر هستند، هر سه وجه یاد شده سوره بقره را شامل می‌شوند و توأمان، هم بر باطل ردای حق می‌پوشانند، هم حق را انکار و کتمان می‌کنند و هم می‌دانند که این دو عمل را از روی عناد، لجاجت و خیانت انجام می‌دهند. دقیقاً همین چند وقت اخیر بود که «آسوشیتد پرس» قرارداد «جیمز لاپورتا» خبرنگار تحقیقی خود را که به نقل از یک منبع اطلاعاتی مدعی شده بود روسیه به لهستان موشک شلیک کرده اخراج کرد؛ چون ممکن بود این خبر جعلی موجب تشدید جنگ شود. اما چگونه است که حجم سنگین خبرهای خشونت‌ساز شبکه‌های فارسی‌زبان لندن‌نشین و هالیوودنشین، به‌ویژه در سال‌های اخیر مورد توجه مسئولان این شبکه‌ها، به‌رغم اثبات موضوع دروغ‌افکنی و خشونت‌پراکنی و با وجود قوانین بازدارنده رسانه

باورپذیر کردن اخبار انتشار یافته در نزد افکار عمومی، یک موضوع جدی در عالم حرفه‌ای رسانه است که شبکه‌های ماهواره‌ای معاند فارسی‌زبان را به‌دلیل ماهیت جعلی که - بر اساس بنیاد فکری و فرهنگی یک کشور دیگر - دارند، گاه دچار چالش می‌کند. بر همین اساس این شبکه‌ها با استفاده از تکثر اخبار جعلی و دروغ‌پراکنی، تلاش دارند خط فکری خود را آمیخته به یک یا چند بند از یک خبر درست جلوه دهند و در ذیل آن، افکار و ذهن مخاطبان و جامعه هدف را تا حد ممکن در اختیار گرفته و آنها را به سمت و سوی دلخواه و مطلوب خودشان هدایت کنند.

معنای رفتاری این رسانه‌ها در حدود ۱۴۰۰ سال پیش توسط خداوند در قرآن کریم به‌طور خاص و ویژه که اختصاص به رفتار منافقان و کفار دارد بیان شده و به‌صورت آشکار و بدون نیاز به تفسیر و تأویل در آیه ۲۴ سوره بقره اشاره شده است که: «لاتلبسوا الحق بالباطل وتکتبوا الحق و أنتم تعلمون»

(و حق را با باطل در نیامیزید و حق را کتمان نکنید با این که خودتان می‌دانید)

شاید حدود سی سال با جذابیت‌های بصری و با تنوع‌بخشی به محتویات تولید شده، بنا به نیاز گروه‌ها و طیف‌های اجتماعی گام در تغییر ذائقه جامعه گذاشتند و نیازهای غیرضرور فکری، معنوی، مادی، فردی و اجتماعی ایجاد کردند تا به امروزی برسند که با جرئت، جسارت و صراحت بگویند نیاز جامعه چیز دیگری است و جامعه دچار تغییر ذائقه شده نیز به راحتی آن را بپذیرد.

بعد از طی این فرایند، حالا دقیقاً وقت آن است. وقت بهره‌برداری از آن گروه‌ها و هدایت طیف‌های دچار تغییر در ذائقه. وقت اصابت تیر رسانه به قلب سبیل‌گونه جامعه‌ای که نباید قدرت درک واقعیت و حقیقت را داشته باشد. وقت کنترل مسخ‌شدگانی که باید همانند جوکر و داعش رفتار کنند؛ اما چگونه؟ ساده‌ترین و در عین حال پیچیده‌ترین روش ممکن و راه حل این عملیات، دروغ است؛ به این معنی که باید گفتار و رفتار را درهم آمیخت و مرز و حدودی برای تحلیل موضوع‌ها و برای شعور، درک و فهم مخاطب باقی نگذاشت و تنها مسیر رسیدن به این مرحله، برهم زدن توازن و خطوط جدا کننده راست از دروغ است.

شیوه‌های دروغ گفتن هم متفاوت، فریبده و حتی می‌تواند برای این رسانه‌ها غیر تکراری و حتی با اعتماد به نفس بالا باشد. آنها دارای نظریه در این زمینه هستند که به صورت عملی، با صراحت و جدیت به خودشان می‌گویند: آن قدر دروغ بگو و

بودند که آنچنان نیز جدی گرفته نمی‌شدند. اما بعد از مدتی تقابل به شکل عینی‌تر نمایان و در نهایت تعبیر به جنگ رسانه‌ای و ماهواره‌ای شد که قطعاً در موضوع جنگ به مفاهیمی از جمله فتح و شکست نیز باید اندیشید. نگارنده این سطور در خصوص این نوع جنگ بر این باور است که در آن روزها، نوع تقابل یکی از طرفین در نهایت منجر به فتح و تسخیر جغرافیای فکری طرف دیگر می‌شود؛ اما با گسترش فضای اینترنتی این نوع پیروزی نیز نمی‌تواند اهداف مورد نظر طراحی شده صاحبان قدرت، ثروت و شهرت را تحقق بخشد، بلکه جامعه هدف و مخاطبان‌شان باید مسخ شوند و به‌طور کامل در اختیار رسانه‌های آنها قرار بگیرند.

تغییر ذائقه

برای رسیدن به این مرحله و عملیاتی کردن مسخ کردن مخاطب، علاوه بر فضای اینترنتی، شبکه‌های اجتماعی و مضاف بر شبکه‌های ماهواره‌ای؛ تولید محتوای متناسب با ذائقه جامعه مورد نیاز است که آغاز این مرحله برای ایران را می‌توان در کلام مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) که در اوایل دهه هفتاد تعابیر تهاجم فرهنگی و بعدها شبیه‌خون فرهنگی، بعدها ناتوی فرهنگی را به کار گرفتند؛ جست‌جو کرد.

شبکه‌های ماهواره‌ای طی سال‌های متوالی

۱۱ هزار و ۴۲۶، بی‌بی‌سی ۵ هزار و ۳۴۳، من‌وتو ۳ هزار و ۷۳۹، صدای آمریکا ۳ هزار و ۶۵۶ و رادیو فردا ۲ هزار و ۶۹۴ خبر دروغ را تولید و انتشار دادند که در مجموع حدود پنجاه درصد اخبار تولید شده آنها در این روزها دروغ و جعلی بوده و عمده تمرکز آنها با ادبیات تهییجی، تبلیغی و آموزشی، با هدف دامن زدن بیشتر به اغتشاشات و با رویکرد اثرگذاری مخرب و خشونت‌ساز بر ذهن و روان نوجوانان و جوانان بوده است.

در سال ۲۰۱۷ میلادی لغت‌نامه «کالینز» Collins کلمه Fake news (فیک‌نیوز) را به عنوان کلمه سال اعلام کرد و تاکنون نیز این کلمه ترکیبی مصطلح، جزو کلمات پر کاربرد بوده و شاخص خود را حفظ کرده است؛ «کالینز» در توجیه این انتخاب توضیح داده است که کلمه فیک‌نیوز در سال ۲۰۱۷ میلادی حضوری فراگیر داشته و بسیار به کار گرفته می‌شود؛ این لغت‌نامه در تعریف فیک‌نیوز به دو نکته کلیدی اشاره می‌کند: نخست اینکه فیک‌نیوز از جنس اطلاعات نادرست است و دیگر اینکه شکل ظاهری آن شبیه خبرهای درست و واقعی است.

جنگ رسانه‌ای

در عصر دانش، فناوری، ارتباطات و ماهواره، اگرچه آسایشی بر جامعه بشری از لحاظ رفح برخی موارد مورد نیاز حاصل شده، اما گسترش نیاز سیری‌ناپذیر انسان به اطلاعات، او را به سمتی هدایت کرده که با ولع تمام می‌خواهد مخاطب هر نوع رسانه و هرگونه شبکه‌ای که امکان دسترسی به آن وجود دارد، باشد. حرص و ولع به ثروت و قدرت و امراض و اغراض سیاسی، اجتماعی و فرهنگی؛ عواملی هستند که در این عصر تبادل و انفجار اطلاعات، زمینه‌های تولید محتوای رسانه‌ای را فراهم می‌کنند و در این میان، برنده آن رسانه‌ای است که بتواند به هر طریق ممکن مخاطب را در اختیار داشته باشد.

تا پیش از ظهور گوشی‌های هوشمند، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در تقابل فرهنگی و رسانه‌ای، چند شبکه فارسی‌زبان ماهواره‌ای

الفتنه اشد من القتل

«دکتر اکبر نصراللهی» استاد علوم ارتباطات و رسانه در گفت‌وگو با پایگاه اینترنتی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) اقدام‌های رسانه‌ای اخیر دشمن را یک سونامی بزرگ دروغ و تحریف علیه ایران توصیف می‌کند و با اشاره به (روش) به‌کارگیری دروغ آن را از روش‌های بسیار کهن معرفی می‌کند که همواره با بشر و زندگی اجتماعی او همراه بوده است و از زمانی که رسانه‌های جدید و پیشرفته تأسیس شدند، نه‌تنها روش دروغ و روش‌های دیگری مثل شایعه و ترس از بین نرفت، بلکه وسعت و شدت دروغ بیشتر و نوع اعمال و مفهوم آن متفاوت شده است. او در این گفت‌وگو با پرداختن به مفهوم دروغ، صورت‌های جدیدی از دروغ در رسانه‌ها را بازگو کرد و معتقد است: دروغ هرگونه اعمال و رفتاری است که باعث شود واقعیت، تحریف و مخاطب به‌جای آنکه به واقعیت همان‌طور که هست پی ببرد، بخشی از واقعیت را کل واقعیت پندارد.

در این مسیر رسانه‌های جریان اصلی خط‌دهی به رسانه‌های فارسی‌زبان، القای خط و هدف مضاعف می‌کنند و با تبلیغات دروغین (پروپاگاندا) رسانه‌ای و اجتماعی در جهان سعی دارند بر باور مردم تأثیر بیشتری بگذارند تا مسخ در ذهن جامعه هدف که عمدتاً قشر جوان و نوجوان هستند بیشتر انجام شود. با این روش، به قول یکی از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، (رحیم پورازغدی)، ماهواره‌ها و شبکه‌های اجتماعی دروغ را به‌جای حقیقت و حقیقت را دروغ جا می‌زنند و جمهوری اسلامی ایران هر روز ساعت چهار بعدازظهر در ماهواره و شبکه‌های اجتماعی سقوط می‌کند؛ اما ۹۷ درصد بازداشتی‌ها گریه می‌کنند تا آزاد شوند.

با این توصیف‌ها، به‌طور ملموس و عینی می‌توان فهمید که چرا خداوند در قرآن فرموده است: «الفتنه اشد من القتل» یعنی فتنه‌انگیزی از قتل خطرناک‌تر و سنگین‌تر است.

سلبریتی ابزار فیک نیوز

این شبکه‌ها برای القای دروغ‌های خود از هر ترفند و روش و از هر ابزار لازم به‌ویژه ابزار انسانی از نوع سلبریتی و چهره‌های شاخص بیشترین بهره را می‌برند. استفاده از ابزاری به نام سلبریتی هم بار روانی و هم بار اجتماعی قابل توجهی به‌همراه دارد. نگاهی به صفحات مجازی اکثریت به‌اصطلاح هنرمندان و ورزشکاران مطرح به‌خوبی گویای این مطلب است که این اشخاص با توجه به عادت و حرص زیادی که برای دیده شدن دارند، خود را صاحب نظر در همه امور می‌دانند و به‌طور کلی دیدگاهی کاملاً از بالا به پایین به مردم عادی دارند که گویی فقط اینها قدرت فهم مسائل اجتماعی و سیاسی را دارند و دیگران از هرگونه توانایی ساقط و بی‌بهره هستند.

این سلبریتی‌ها به‌واسطه شهرت و کسب ثروتی که قابل بحث در جای دیگر است، به‌طور خاص نگاهی ارباب رعیتی به مردم دارند و طمع برجسته‌مانند همواره دیده شدن آنها را به درجه‌ای می‌رساند که خود را آگاه به همه امور و فراتر از آن یک روشنفکر می‌بینند و برای اثبات این نوع روشنفکری خویش باور، همواره تلاش دارند تا به هر طریق ممکن خود را با گفتارهای رسانه‌ای حاضر، برجسته و فعال نشان دهند که همین موضوع به‌شدت مورد توجه آن رسانه‌های فرصت‌طلب قرار گرفته تا از این نوع اشخاص و افراد به‌عنوان یک بازوی رسانه‌ای و تأثیرگذار جهت انتقال داده‌های خودشان استفاده کنند.

آن‌قدر راست را تقطیع کن و یا وارونه جلوه بده تا قدرت تشخیص و تمیز دادن راست از دروغ برای مخاطب مسخ‌شده و تغییر ذائقه پیدا کرده، از بین برود و بشود همان کسی که تو دوست داری.

همه آنها با یک شیوه یعنی دروغ و جعل اخبار مقاصد خود را پیش می‌برند که گاه دروغ مستقیم است و گاه وارونه جلوه دادن و یا به‌صورت عبور از یک خبر و یا بزرگنمایی کردن و یا تقطیع و بریده‌گویی کردن و از این قبیل روش‌ها که جمع آنها در مجموع می‌شود: «فیک نیوز».

مطابق پیمایش‌های انجام شده شبکه سعودی اینترنت‌نشال ۲۰ درصد، من‌وتو ۱۷ درصد، بی‌بی‌سی ۱۴ و صدای آمریکا و رادیو فردا نیز هر کدام با حدود ۱۰ تا ۱۲ درصد بیشترین سهم را برای ایجاد خبرهای جعلی، در جهت دامن زدن روزافزون به اغتشاشات به‌دست آوردند.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۸ و در دیدار با مردم اصفهان با اشاره به اغتشاش‌های اخیر فرمودند: «دشمن در رسانه‌ها، لشکرسازی می‌کند؛ لشکرسازی کاذب، انبوه‌سازی دروغ. می‌بینید در رسانه‌های گوناگون دشمن، جوری وانمود می‌کند که آدم غافل و بی‌خبر تصور می‌کند که واقعاً یک خبری است؛ [در حالی که] واقع قضیه این نیست. آنچه انبوه است، آنچه عظیم است، حضور مردم در خدمت انقلاب و در میدان‌های انقلاب است؛ این بله، این خیلی عظیم است؛ اما آن طرف نه.»

کهن سرباز پدافند

آشنایی با خانواده سامانه‌های موشکی راپیر

گردآوری و تنظیم: حمیدرضا اکبری

«راپیر» به معنای شمشیر دو دم، نوعی موشک سطح به هوای کوتاه برد بریتانیایی است که از سال ۱۹۷۱ وارد نیروی هوایی ارتش سلطنتی بریتانیا^۱ شد. طراحی راپیر در سال ۱۹۶۳ به عنوان یک سامانه موشکی متحرک، با مشارکت صنایع هوایی انگلستان^۲ با نام طرح «سایت لاین» برای تأمین پوشش پدافند هوایی از ارتفاع پایین مراکز راهبردی و مقابله با هواپیماهای ارتفاع کم و مافوق صوت، با تأکید بر عکس العمل سریع و مانورپذیری بالا آغاز شد و پس از طی مراحل تحقیقاتی، جهت تولید انبوه، از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۹۹ به کمپانی «بی‌ای‌ئی داینامیکس»^۳ و پس از آن، از سال ۱۹۹۹ تاکنون به کمپانی «ام‌بی‌دی‌ای»^۴ واگذار شد. عملکرد این سامانه کاملاً مبتنی بر قدرت اپتیکی بوده و کاربر می‌بایست هدف را در مرکز دید بصری دوربین تلسکوپ قرار داده و سامانه به صورت خودکار موشک را به سمت هدف هدایت کند. این موشک به قدری موفق بود که سرانجام در سال ۱۹۷۷ جایگزین بیشتر سلاح‌های پدافند هوایی بریتانیا شد و تقریباً به مدت ۳۸ سال، به عنوان یکی از سامانه‌های اصلی پدافند هوایی انگلستان است مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

دوران، تهدیدهای هوایی احتمالی از حمله‌های راهبردی ارتفاع متوسط به حمله‌های ضربتی ارتفاع پایین تغییر حالت می‌داد و قابلیت واکنش سریع این سامانه و مانورپذیری بالای موشک‌های راپیر، آن را به جنگ‌افزار مناسبی برای مقابله با این نوع تهدیدها تبدیل می‌کرد.

راپیر متحرک

با فروش سامانه راپیر، ایران یک نمونه شنی دار خودرو راپیر سفارش داده بود. شرکت صنایع هوایی انگلیس اقدام به پیاده‌سازی این سامانه بر روی «ام-۵۴۸» کرد. به این صورت که سکوی پرتاب در قسمت جلوی خودرو؛ ادوات تحرک در درون خودرو و قسمت جلوی آن، به نحوی که از برجک روی سقف بتوان بیرون را نظاره کرد؛ قسمت اپتیکی در قسمت سمت چپ کابین؛ ادوات مربوط به تحرک در سمت راست تراکر و همه اینها در یک فضای منسجم و کم‌جا قرار گرفتند و توسط دو کاربر جابه‌جا و عملیاتی می‌شد. طراحی این

رادار و در دو نوع «ام.کا-۱» و «ام.کا-بی-۲» با سرچنگی از نوع ماسوره انفجاری ضربتی و مکانیسم فیوز جرقه‌ای شیمیایی ساخته شده است. در موتور پیش‌رانه موشک این سامانه، از دو نوع موتور جامد استفاده شده است. تا پیش از ورود راپیر به ارتش بریتانیا، دفاع هوایی این جزیره با استفاده از توپ‌های ضد هوایی کوتاه‌برد و موشک‌های دور‌برد «اینگیلیش الکتریک تاندربرد»^۵ تأمین می‌شد. در آن

اجزای تشکیل‌دهنده سامانه راپیر

سامانه راپیر از یک لانچر چرخ‌دار، یک دستگاه تراکر اپتیکی، مولد برق، سز و چهار موشک تشکیل شده و رادار آن مجهز به «سامانه شناخت دوست از دشمن»^۶ با آنتن پارابولیک حساس و براساس روش پالس داپلر است.

از تجهیزات این سامانه، تعداد تقریبی ۲۵ هزار تیر موشک، ۶۰۰ دستگاه لانچر و ۳۵۰ دستگاه

پروژه در سال ۱۹۷۴ آغاز شد و اولین نمونه آن در سال ۱۹۷۷ در نمایشگاه هوایی پاریس به نمایش گذاشته شد. باتوجه به خروج شاه از ایران در سال ۱۹۷۸ و با وقوع انقلاب، این سفارش لغو و توسط ارتش بریتانیا خریداری شد و در سال ۱۹۸۳ به استعداد ۱۱ گردان عملیاتی تحویل گردان ۲۲ پدافند هوایی مستقر در نزدیکی شهر دورتموند شد. زمان بین حرکت تا استقرار و شلیک یک تیر موشک فقط ۳۰ ثانیه طول می کشید که اختلاف قابل ملاحظه‌ای با نمونه قبلی خود داشت؛ زیرا در نمونه یدک کش، حداقل به ۱۵ دقیقه زمان نیاز بود.

«بالیند فایر» بر روی این خودرو در نظر گرفته نشده و برای رادار مذکور یک خودرو مجزای «ام-۵۴۸» قرار داده شده که برای عملیاتی کردن آنها و انتقال ارتباط بین دو خودرو به زمان بیشتری نیاز است.

ارتقای سامانه راپیر متحرک و پایان کار آن

بعد از طراحی و ساخت راپیر متحرک، این سامانه چند بار مورد ارتقا و بهینه‌سازی قرار گرفت که این بهینه‌سازی هم در قسمت خودرو و هم در سامانه اصلی ایجاد شد. در آخرین نمونه ارتقا یافته آن، از یک نمونه

جهت کمک به فرمانده سایت، به منظور نشانه‌روی به سمت هدف و تسهیل در امر کشف اپتیکی بصری ارتقای رادار جست‌وجو به راداری که در صورت کشف موشک‌های ضدرادار خودبه‌خود خاموش شوند؛ تغییر در نوع هدایت موشک راپیر با استفاده از سامانه تابش امواج لیزری راداری به نام «لیدار»؛ تغییر در دستگاه تراکر اپتیک به سامانه تصویربرداری حرارتی جهت تقویت در توانایی آن به‌خصوص در شب؛ تجهیز موشک راپیر به فیوز مجاورتی جهت افزایش توانایی‌های آن در برابر اهداف کوچک با سرعت بالاتر؛ استفاده از سامانه خنک‌کنندگی حباب گاز فشرده جهت کنترل دمای دستگاه تصویربرداری؛ استفاده از یک کنسول کنترل تاکتیکی متمرکز جهت کنترل چهار لانچر راپیر؛ ارتقای قابلیت بارگیری ۶ تیر موشک به‌جای چهار تیر موشک جهت افزایش توانایی و ظرفیت آتش در هر لانچر؛ ارتقای رادار جست‌وجو به رادار جست‌وجوی دو بُعدی.

در طی جنگ اول خلیج فارس ۱۲ تا ۱۶ دستگاه راپیر متحرک مورد استفاده قرار گرفت و سرانجام در اواخر دهه ۱۹۹۰، سامانه راپیر قدیمی از خدمت بازنشسته شد. امروزه لانچرهای موشک «استار استریک»^۸ قرار گرفته شده بر روی خودرو «آلوپس استورمر»^۹ جایگزین سامانه راپیر متحرک شده است.

در سال ۱۹۹۶ «راپیر ۲۰۰۰» طراحی و ساخته شد که قابلیت شلیک هر دو نوع موشک «ام-کا-۱» و «ام-کا-۲» را داشت و رادار جست‌وجو از روی لانچر حذف و در دستگاه مجزای دیگری تعبیه شد و به‌جای آن توانایی بارگیری هشت تیر موشک افزوده شد. رادار جست‌وجو حذف و تبدیل به یک رادار پیشرفته پالس داپلر سه بُعدی شد. سامانه تراکر ۱ آن نیز به سامانه تراکر پیشرفته ارتقا یافت و در سامانه خنک‌کنندگی آن از چرخه استرلینگ به‌جای حباب گاز فشرده استفاده شد.

تفاوت بین راپیر متحرک و ثابت

تفاوت اصلی بین راپیر متحرک و ثابت در تعداد تیر موشک‌های بارگیری شده آن است. در راپیر یدک‌کش فقط چهار تیر موشک بارگیری می‌شود، اما راپیر متحرک قابلیت بارگیری ۳۰ تیر موشک را دارد. متأسفانه سرعت حرکت این خودرو بسیار آهسته بوده و فقط می‌توان با سرعت ۱۵ کیلومتر در ساعت حرکت کرد؛ ضمن اینکه محلی برای رادار

کلاه کاسکت استفاده می‌شد که به کاربر این امکان را می‌داد در صورتی که در بیرون از فضای کم‌حجم خودرو قرار دارد، بتواند کنترل تاکتیکی دستگاه را انجام دهد.

مدتی بعد از معرفی و ارائه سامانه راپیر و باتوجه به تجارب به‌دست آمده از جنگ فالکلند، تغییرهای اساسی در ساختار سامانه راپیر ایجاد شد. این تغییرها شامل این موارد بود: اضافه شدن دستگاه پوینتینگ اپتیک

شهادت ارتش

در گروه‌های تابعه به صورت پارک مشروط در زیر شیلتر نگهداری می‌شد. بیشتر کارکنان باتجربه این سامانه در قسمت‌های دیگر مشغول خدمت شدند و برخی نیز به گروه‌های فاقد سامانه راپیر منتقل شده و حتی برخی نیز به تخصص‌های دیگر (از جمله اس - ۲۰۰) تغییر تخصص دادند که این امر موجب شد کارکنان فنی و عملیاتی که دانش این سامانه را آموخته و در طی دفاع مقدس کسب تجربه کرده بودند، به فراموشی سپرده شوند.

بعد از اتمام جنگ، سامانه راپیر مورد بازسازی و بازآمداد قرار گرفت و پس از آن در نقاط حساس و حیاتی کشور گسترش داده شد. در یکی از بازدیدها تیمی متشکل از مسئولین رده بالای ارتش و سپاه از وضعیت کلی این سامانه بازدید به عمل آورده و نحوه عملکرد سامانه را مورد ارزیابی دقیق و میدانی قرار دادند که مورد تأیید تیم بازدیدکننده قرار گرفت.

بی‌نوشت‌ها:

Rapier
Royal Air Force
British Aircraft Corporation (ABC)
BAE Dynamics
MBDA (UK) Ltd
Identification friend or foe (IFF)
English Electric Thunderbird
Starstreak missile
Alvis Stormer

نقش سامانه راپیر در دوران دفاع مقدس

در دوران دفاع مقدس، سامانه راپیر در نقاط مختلفی گسترش داده شده بود. برخی از این گسترش‌ها مانند گسترش در شهر تهران، پالایشگاه‌ها، باند‌های فرودگاه و... به صورت دائمی و ثابت بودند و برخی دیگر به صورت موقت و جهت تقویت و پوشش ارتفاع کم عملیات‌ها انجام می‌شد. عملیات‌هایی که در آن، از این سامانه استفاده شد شامل: خیبر، بدر، والفجر ۸، عملیات کربلای ۵، حضور در سنندج، حضور در فاو و جزیره مجنون، دفاع از منظریه قم، پایگاه تبریز، پالایشگاه و نقاط حساس تهران، اصفهان، همدان، ارومیه، سومار، موسیان، آبدانان، جزیره خارک، طرح شمشیر (طرح مقابله با موشک‌های ساحل به دریای نیروی دریایی دشمن) و... است. در دومین روز جنگ، یک فروند هواپیمای شکاری بمبافکن عراقی در تبریز، یک فروند در منظریه قم و در عملیات خیبر نیز دو فروند توپولوف ۱۶ و ۲۲ توسط این سامانه منهدم شدند.

وضعیت سامانه راپیر پس از پایان جنگ

پس از پایان دفاع مقدس، به دلیل وضعیت سامانه و کمبود قطعه‌های یدکی، سامانه راپیر در قالب یک گردان تاکتیکی به استعداد پنج آتشبار (معادل ۲۰ سایت) در تهران سازماندهی شد و عملاً از چرخه (سیکل) عملیات خارج و

ورود سامانه راپیر به ایران

سامانه راپیر از سال ۱۳۵۲ به استعداد ۵۴ سایت با کلیه متعلقات و دستگاه‌های آزمایش (تستر) مربوطه خریداری و به صورت متناوب وارد کشور شد و در سال ۱۳۵۳ عملاً در خدمت پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت.

نقش سامانه راپیر

در نبردهای قبل از دفاع مقدس

خرید سامانه راپیر و ورود آن به ایران قبل از پیروزی انقلاب انجام شد. در آن زمان عملاً جنگی وجود نداشت، فقط هر از گاهی درگیری‌های جزئی در نوار مرزی بین ایران و عراق اتفاق می‌افتاد. آموزش‌های عملی و شفاهی آن در مراکز آموزشی و تیراندازی آن در میدان‌های تیر سلاح سنگین انجام می‌گرفت، تا اینکه برای اولین بار در سال ۱۳۵۴ این سامانه در درگیری‌های مرزی بین ایران و عراق مورد استفاده قرار گرفت و تعدادی تجهیزات زمین به هوای پدافندی از جمله سه سایت کامل سامانه راپیر به همراه کارکنان متخصص فنی و عملیاتی به منطقه کردستان مأمور شدند. در این عملیات‌ها، یک فروند توپولوف-۱۶ عراقی در منطقه پیرانشهر مورد اصابت موشک قرار گرفته و منهدم شد.

گامی دیگر در راستای جهاد تبیین از طریق آثار فرهنگی

ارسالی از اداره عقیدتی سیاسی نیروی زمینی ارتش

«سرگرد شهرام فرزانه» در بهمن ماه ۱۳۷۲ با مدرک تحصیلی سوم راهنمایی (سیکل) وارد ارتش شده و در حین خدمت موفق به طی مدارج علمی تا سطح کارشناسی شده است. وی تا به امروز که افتخار ۳۰ سال خدمت در ارتش را دارد، موفق به تألیف چند جلد کتاب کاربردی و ارزشمند شده که مهم ترین آنها کتاب «خاطرات شیرین» در چهار جلد، شامل مجموعه خاطرات، روایات و نقل قول‌ها در خصوص فرمانده نیروی زمینی ارتش، «امیر سرتیپ کیومرث حیدری» است. با این نویسنده نیروی زمینی ارتش در خصوص آثارش گفت‌وگویی مختصری انجام داده‌ایم که می‌خوانید.

■ جناب سرگرد، چه شد که به نویسندگی علاقه‌مند شده و آن را به صورت جدی پی گرفتید؟

بنده زمانی به نویسندگی علاقه‌مند شدم که مادرم برای رفع اختلاف و دعواهای من و خواهران و برادرانم در دوران کودکی، پیشنهاد داد مشکلات خود با یکدیگر را بر روی کاغذ بنویسیم. اکنون که به حکمت این کار مادرم فکر می‌کنم، متوجه می‌شوم مادرم می‌خواست هم نوشتن ما را تقویت کند و هم ما را به تأمل وادارد تا بفهمیم موضوع‌های مورد اختلاف ما بسیار پیش پا افتاده‌اند و لزومی به بحث و جدل در مورد آنها نیست. من به این ترتیب از زمان کودکی نوشتن را شروع کردم و به تدریج به موضوع‌های مختلف پرداختم. در دوران نوجوانی که همزمان با دوران دفاع مقدس بود، نوشتن در خصوص جنگ و موارد مرتبط با آن را آغاز کردم؛ از جمله خواندن و نوشتن نامه برای رزمندگان دفاع مقدس و خانواده‌های آنها.

در ادامه، با خدمت در بخش بازرسی، بنابر نیاز این بخش به گزارش‌نویسی، در این قالب دست به قلم شدم و گزارش‌های گوناگونی نوشته و سعی کردم خلاقیت ادبی و زبانی خود را در این چارچوب پرورش دهم. این مرحله را می‌توانم

شروع نگرش جدی‌تر خودم به زبان، ادبیات و نویسندگی بدانم.

■ تاکنون چه کتاب‌ها و در چه موضوع‌هایی تألیف کرده‌اید؟

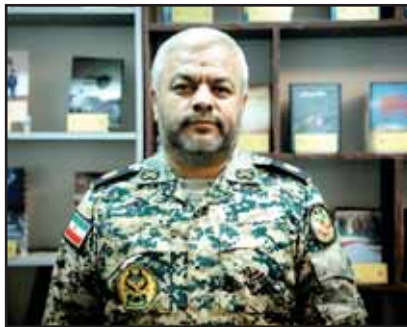
آثار اصلی بنده شامل کتاب‌های «خاطرات شیرین» و «جشنواره شعر لبیک نزاجا» هستند. «خاطرات شیرین» در چهار جلد مجموعه خاطرات، روایات و نقل قول‌ها در خصوص فرمانده نیروی زمینی ارتش، «امیر سرتیپ کیومرث حیدری» است و «جشنواره شعر نزاجا» نیز منتخب اشعار کارکنان نیروی زمینی است که در قالب طرح‌های لبیک امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) سروده شده‌اند.

دیگر آثار بنده عبارتند از: کتاب‌های «کار عاشقی»، «استمرار کار عاشقی»، «دیده شدن و شنیده شدن»، «جهاد تبیین»، «در مسیر ولایت»، «عضویایی نوین»، «شهید علمدار»، «سلام سربازی»، «نزاجا پیشگام در جهاد تبیین» و «نزاجا بر مدار ولایت»

■ کتاب «خاطرات شیرین» شما چهار جلد و در چندصد صفحه است؛ چه شد که به فکر نوشتن این کتاب افتادید و در آن به چه جنبه‌هایی از

فرمانده نیروی زمینی ارتش پرداخته شده است؟ از ابتکارات مهم امیر سرتیپ حیدری در آغاز کارشان به عنوان فرمانده جدید نیروی زمینی محوری، تشکیل دفتری به نام پیگیری و بازرسی ویژه نزاجا بود که امور خاص و ویژه به آن سپرده می‌شد؛ از جمله آنها، طرح لبیک ۲۰ بود که شامل بازدید فرماندهی نیروی زمینی ارتش از یکان‌های تحت امر خود بود. حضور بنده در دفتر مذکور و اجرای طرح لبیک ۲۰، باعث آشنایی بیشتر من با امیر سرتیپ حیدری شد. من از اواخر سال ۱۳۹۵ که ایشان از کم‌برخوردترین یکان یعنی تیپ ۲۸۸ خاش باز دیده‌های خود را آغاز کردند، تا سال ۱۳۹۶ در رکاب ایشان و شاهد منش و تدابیرشان و همچنین اتفاق‌های ریز و درشت بودم که تحت فرماندهی ایشان در پادگان‌های دور و نزدیک نیروی زمینی اتفاق می‌افتاد. طبیعتاً این موارد از نگاه عموم جامعه ارتش و غیرارتش دور بود و نیاز به روایتگری داشت که بنده سعی کردم این کار را به نحو مطلوب انجام دهم.

بنده چند بار از امیر حیدری خواهان اجازه نگارش چنین روایتی شدم که البته هر بار ایشان مانع شدند تا اینکه پس از اصرارهای مکرر، اجازه شروع کار را دادند و پس از مدتی جلد نخست

توسط مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، در آگاهسازی و بصیرت‌افزایی نیروی زمینی قدم برداشته باشند. «نزاجا بر مدار ولایت» به دنبال جشنواره لبیک نزاجا منتشر شد و بر اقدام‌های امیر حیدری در تحقق فرمایش‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) تأکید دارد؛ بخشی از آن به پیاده‌سازی طرح‌های لبیک اختصاص دارد؛ مثلاً تأکید بر معیشت کارکنان که با وجود افزایش همیشگی حقوق و مزایا، فشار تورم که معلول جنگ اقتصادی دشمن است و دشواری‌های زیادی برای معیشت کارکنان به وجود آورده است. با وجود این، ساخت خانه سازمانی و فعال کردن تعاونی‌های مسکن که مطابق تأکید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) بر خانه‌دار کردن کارکنان نیروی زمینی است، نمونه‌هایی از تحقق فرمایش‌های ایشان در قالب طرح‌های لبیک است. بخش دیگر کتاب هم به تدابیر نظامی امیر حیدری است که باز هم بر مبنای فرمایش‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) تمرکز دارد که از جمله آنها افزایش سرعت و تحرک یکان‌های متحرک هجومی است.

به‌طور کلی تمام تلاش‌های من در این راستا بود که قدم‌های کوچکی در راستای «جهاد تبیین» که مورد تأکید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) است، بردارم. در واقع تلاش برای منتقل کردن رفتار و منش امیر حیدری به ذهن فرماندهان رده میانی از طریق آثار فرهنگی است؛ چرا که شدت تأثیرگذاری و قدرت اقناع‌سازی آثار فرهنگی، از بخشنامه رسمی بیشتر است.

زمینی رسیده و پیشنهاد کردم جشنواره شعری در بهمن‌ماه ۱۴۰۰ با موضوع تغییرها و پوست‌اندازی نیروی زمینی تحت فرماندهی جدید، در قالب طرح‌های لبیک برگزار شود. الحمدلله این موضوع مورد موافقت قرار گرفت و مورد استقبال کارکنان نیز واقع شد. حدود ۸۵۰ عنوان شعر به دبیرخانه جشنواره رسید و با قضاوت هیئت داوران، حدود ۴۷ اثر در کتاب جشنواره شعر لبیک نزاجا تدوین و توسط انتشارات سوره سبز منتشر شد.

■ آثار «کار عاشقی»، «عضویابی نوین»، «دیده شدن و شنیده شدن» و «جهاد تبیین» شما در خصوص چه مواردی است؟

کتاب «کار عاشقی» نقشه راه ولایت‌محوری کارکنان نیروی زمینی ارتش را ترسیم می‌کند. کتاب «استمرار کار عاشقی» نیز توصیه‌هایی را به فرماندهان یکان‌های مختلف در اقصی نقاط کشور شامل می‌شود که بر توجه، درک و مساعدت جهت حل مشکلات کارکنان تأکید می‌کند. کتابچه «دیده شدن و شنیده شدن» در مورد نگاه فرماندهان به کارکنان خود است که مورد استقبال مخاطبان قرار گرفت. کتاب «در مسیر ولایت» نیز به‌عنوان عصاره کتابچه‌های پیشین است و مبانی اعتقادی، اصول فرماندهی و تجربیات مدیریتی امیر حیدری را بیان می‌کند. الحمدلله همه این آثار مورد استقبال مراکز علمی نیروی زمینی ارتش قرار گرفته و توسط استادان برای آموزش استفاده می‌شوند. کتاب «عضویابی نوین» مشتمل بر دیدگاه‌های امیر حیدری در خصوص معیارها و چگونگی کشف و جذب نیروی انسانی است که بنده پس از تهیه آن به معاونت نیروی انسانی ارائه کردم. کتاب «نزاجا پیشگام در جهاد تبیین» نیز از جمله دیگر آثار درون‌سازمانی است که چکیده جلساتی است که امیر حیدری به همراه معاونان خود در قرارگاه جهاد تبیین، در حضور کارکنان نیروی زمینی ارتش برگزار کرده‌اند تا بلافاصله پس از تبیین لزوم جهاد تبیین

خاطرات شیرین با هشت روایت مستند از امیر سرتیب حیدری، در سال ۱۳۹۷ منتشر شد. این امر مصادف شد با اعلام لزوم جهاد تبیین توسط مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) که فرمودند روایت‌ها از اتفاقات را منتشر کنید که در غیر این صورت دشمن روایت می‌کند؛ آن هم با ۱۸۰ درجه تفاوت!

فرمایش مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) علاوه بر اینکه مهر تأییدی بر لزوم انتشار آثاری چون «خاطرات شیرین» بود، ادامه دادن این مسیر را نیز تأکید می‌کرد؛ به این ترتیب جلد‌های دوم و سوم که هر یک شامل چهار خاطره بودند، طی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ چاپ شدند و جلد چهارم نیز که هشت خاطره را شامل می‌شد، در اردیبهشت‌ماه سال جاری به زیور طبع آراسته شد. لازم به ذکر است که این خاطرات، هم دوران حاضر را در بر می‌گیرد و هم شامل رشادت‌ها و روایت‌هایی از امیر سرتیب حیدری در دوران دفاع مقدس، در منطقه جنوب غرب است.

■ کتاب «جشنواره شعر لبیک نزاجا» در خصوص چیست و چه زمانی نوشتید و چاپ شد؟

امیر سرتیب حیدری همیشه پیروی از منویات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) را سرمشق خود قرار داده‌اند و زمانی که فرماندهی نیروی زمینی محوری را برعهده گرفتند، با تدوین طرح‌های لبیک یا امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، منویات ایشان را به سرمشقی مدون برای تمام نیروی زمینی تبدیل کردند؛ سرمشقی که از ارتقای معیشت کارکنان تا افزایش توان رزمی آنها را شامل می‌شود.

این طرح‌ها در بدنه نیروی زمینی جاری و ساری شدند و تحولاتی که به تبع آن به وجود آمدند، خون تازه‌ای در رگ‌های نیرو به جریان انداختند که موجب ذوق و شوق کارکنان شده و بسیاری از آنها این ذوق و امید تازه را در قالب هنر و شعر بیان کردند. بنده با مشاهده این وضعیت، به محضر ریاست اداره عقیدتی سیاسی نیروی

اینترنت اشیا، هوش مصنوعی و جنگ‌های آینده

محمد بیضی کارشناس رایانه

تانک‌ها و حتی حسگرهای بدن، که همه آنها حجم بی‌سابقه‌ای از این اطلاعات را بی‌وقفه به میدان جنگ ارسال می‌کنند.

هر گروه از ارتش (زمینی، هوایی، دریایی و ...)، ابتکارهای مربوط به اینترنت اشیا خود را دارد، برای نیروی هوایی، اینترنت اشیا جزوی از ضرورت‌های سامانه مدیریت پیشرفته در میدان نبرد است که در حال تکمیل شدن است. برای نیروی دریایی، طرح Overmatch⁷ تعریف شده است. هدف کلی JADC2 این است که این ابتکارها را به هم پیوند دهد و آنها را به‌عنوان یک نیروی واحد با موفقیت در میدان نبرد به کار بندد.

چالش‌های بزرگ پیش‌رو

موفقیت طرح بزرگ اینترنت اشیا به توانایی جمع‌آوری و ذخیره حجم بزرگی از جریان داده از هزاران حسگر در زمان واقعی بستگی دارد؛ با این حال، یک چالش بسیار بزرگ‌تر، گرفتن در لحظه، پردازش این اطلاعات و رساندن نتایج آن به سربازان در میدان جنگ است. پس انتقال داده‌ها به اندازه کافی باید سریع باشد که در این زمینه موانع فنی بسیاری وجود دارد از جمله:

- ادغام و به اشتراک‌گذاری حجم زیادی از جریان داده‌های اینترنت اشیا ارسال شده از دستگاه‌های مستقر در گروه‌های نظامی با تعداد زیادی قالب یا فرم گوناگون، با شبکه‌های ارتباطی مختلف. در حالت ایده‌آل، هدف یک قالب داده و ذخیره آن که باید به‌سرعت پردازش شود.
- تصمیم‌گیری در مورد یک شبکه مشترک با پهنای باند بالا و با تأخیر کم بین دستگاه‌های IoT نظامی و محیط‌های پردازش رایانش لبه^۸، رایانش ابری^۹ و هوش مصنوعی. روش‌های متعدد ارتباطی در این زمینه وجود دارد، از جمله روش ارتباط‌های ماهواره‌ای و شبکه‌های نظامی اختصاصی، اما «G5»^{۱۰} (نسل پنجم ارتباط‌های سیار با سرعت بالا شبکه تلفن همراه) به‌عنوان راه حل نهایی این نوع ارتباط‌ها تصور می‌شود.
- تقسیم پردازش و ذخیره‌سازی داده‌ها به‌صورت هوشمند بین یک محیط متمرکز با

در درگیری‌های آینده نیازمند تصمیم‌گیری‌های حیاتی، تجزیه و تحلیل داده‌های محیط عملیاتی و صدور فرمان در عرض چند ساعت، دقیقه یا ثانیه است، نه چند روز.

JADC2، داده‌ها را از هزاران دستگاه در میدان جنگ، از جمله حسگرهای محیطی و سایر دستگاه‌های هوشمند در هر نیروی نظامی جمع‌آوری کرده، سپس با استفاده از هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی (ML)^۵ برای ارائه اطلاعات مرتبط، شناسایی اهداف نظامی و توصیه استفاده از سلاح‌های بهینه برای درگیری در میدان جنگ و امکان تصمیم‌گیری سریع در خطوط مقدم استفاده می‌کند.

اینترنت اشیا نظامی، شامل داده‌های مختلفی از حسگرهای گوناگون در میدان نبرد است از سامانه‌های تسلیحاتی گرفته تا دستگاه‌های ردیابی، تجهیزات ارتباطی، پوشیدنی‌ها، هواپیماهای بدون سرنشین، کشتی‌ها، هواپیماها،

وزیر دفاع آمریکا، هوش مصنوعی را کلید برتری در صحنه آینده جهان دانست. آمریکا در سال ۲۰۱۸ واحد جدیدی به نام فرماندهی آینده ارتش (Army Futures Command) یا AFC تأسیس کرد که قرار است نقش هوش مصنوعی و فناوری را در توسعه سلاح‌ها تعیین کند. دولت چین قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ میلادی به کشور پیشرو در فناوری هوش مصنوعی تبدیل شود. به گفته «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهور روسیه، هوش مصنوعی آینده دنیا را تحت تأثیر قرار خواهد داد و هر کشوری که بتواند در این زمینه پیشرو باشد، می‌تواند بر دنیا حکمرانی کند.

یکی از راه‌هایی که وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا (DoD) برای سرعت بخشیدن و خودمختاری تصمیم‌گیری‌ها در میدان جنگ در نظر دارد، اینترنت اشیا نظامی بزرگ (IoT)^۲ و هوش مصنوعی (AI)^۳ است. بر این اساس، فرماندهی و کنترل مشترک همه‌جانبه (JADC2)^۴

مقیاس پذیری انبوه (میزان آمادگی سامانه را برای افزایش بار کاری نشان می‌دهد) مانند رایانش ابر در صورت امکان و سامانه‌های با عملکرد سریع واقع در لبه شبکه. این روش سامانه‌ها را بسیار به میدان جنگ نزدیک‌تر می‌کنند، جایی که ارتباط‌های داده‌ها می‌توانند عملکرد سریع شبکه، با تأخیر کم و در دسترس بودن اطلاعات را برای تصمیم‌گیری سریع در خط مقدم ارائه دهند.

- ذخیره‌سازی، ارتباط‌ها، همگام‌سازی و پردازش انعطاف‌پذیر داده در لبه شبکه، حتی در مکان‌های دور یا در مواقعی که قابلیت‌های ارتباطی سنتی مانند «G5» بیشتر برای هفته‌ها در دسترس نیست. کاربران در میدان جنگ را نمی‌توان مجبور به ارتباط‌های رایانش ابری خیلی دور کرد، به‌علاوه، داده‌های حیاتی را نمی‌توان به دلیل اتصال یا قطع برق از دست داد، حتی اگر فقط برای چند دقیقه باشد.

- پیشگیری، شناسایی و محافظت در برابر حمله‌های سایبری همه این نوع ارتباط‌ها و ذخیره‌سازی داده‌ها.

موارد استفاده از اینترنت اشیا نظامی

وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا در مراحل اولیه برنامه‌ریزی و پیاده‌سازی JADC2 و IoT است و بسیاری از این تصمیم‌ها هنوز گرفته نشده و تنها چند نمونه کوچک از ظرفیت اینترنت اشیا تا به امروز آشکار شده است. با فرض اینکه بتوان بیشتر چالش‌های اینترنت اشیا را حل کرد، موارد استفاده از این برنامه کاربردی برای هواپیماهای سرنشین‌دار و بدون سرنشین بسیار زیاد است که در ادامه چند نمونه آورده شده است.

- سامانه‌های تسلیحاتی خودمختار: انسان‌ها همچنان عامل اصلی در میدان نبرد و عوامل موفقیت هستند. با این حال، سامانه‌های نظارتی مستقل و تسلیحاتی مانند پهپادهای نظامی، موشک‌های هوشمند و وسایل نقلیه زمینی بدون سرنشین می‌توانند نظارت پیشرفته و بهتری در میدان نبرد انجام دهند، اطلاعات نبرد را تقویت کنند و حتی برای حفظ جان سربازان با اهدافی

فراتر از میدان (دید) در جنگ درگیر شوند. آنها همچنین می‌توانند از طریق هوش مصنوعی و فناوری‌هایی مانند تشخیص چهره، سربازان دشمن را با دقت بیشتری نسبت به انسان‌ها هدف قرار دهند و از تلفات غیرنظامیان جلوگیری کنند. تصمیم‌گیری در مورد تقسیم وظایف بین عامل انسانی و خودمختاری یکی از چالش‌های اخلاقی و فنی بزرگ مربوط به این طرح خواهد بود.

- حسگرها و تجهیزات همراه سرباز: شبکه‌ای از حسگرهای بدنی جمع‌آوری اطلاعات و بیومتریک که در یونیفرم‌های رزمی، کلاه ایمنی، سامانه‌های تسلیحاتی و وسایل نقلیه سربازان تعبیه شده‌اند، می‌توانند اطلاعات ارزشمند میدان جنگ را همراه با موقعیت سرباز و وضعیت سلامتی سربازان منتقل کند. همچنین می‌توان برای تصمیم‌گیری در مورد زمان خروج سربازان از میدان نبرد در شرایط نامطلوب یا آمار و وضعیت روانی آنها و ارائه کمک‌های پزشکی و به‌موقع برای کاهش تلفات استفاده کرد.

- آگاهی از موقعیت: برای تصمیم‌گیری سریع و مؤثر در میدان جنگ حیاتی است، ادغام اینترنت اشیا با هوش مصنوعی؛ نه تنها راهی است برای افزایش خودمختاری، آگاهی موقعیتی از میدان نبرد، شناسایی مکان‌های که تیم دشمن در آنجا حضور دارند، بلکه این امکان را ایجاد می‌کند که این اطلاعات سریع‌تر از همیشه و بدون نیاز به تکیه بر فرماندهی متمرکز ارائه شود. با استفاده از ارتباط‌ها و قدرت پردازش محاسبه‌های لبه‌ای شبکه، سامانه‌های بدون سرنشین و سایر دستگاه‌های نظارتی (IoT) داده‌ها را ادغام و آنها را به اشتراک می‌گذارند و اطلاعات نظارتی و شناسایی را مستقیماً به خط مقدم ارسال می‌کنند. هوش مصنوعی برای کمک و خودمختاری بسیاری از عملکردهای نظارتی استرس‌زا و کم کردن بار کاری سربازان در میدان نبرد نقش دارد. متصل شدن پهپادها، حسگرها و سایر دستگاه‌ها به پایگاه داده لبه محلی/سرورهای AI/ML از طریق فناوری‌های ارتباط بی‌سیم، مانند G5 یا شبکه

یکپارچه دیگر، این اطلاعات زمانی در دسترس قرار می‌گیرد که رایانش ابری در دسترس نباشد یا خیلی دور باشد تا اطلاعات را به سرعت ارائه کند. هنگامی که ارتباط‌های رایانش ابری امکان‌پذیر باشد، اینترنت اشیا می‌تواند از مقیاس‌پذیری و قدرت پردازش بزرگ ابر استفاده کند.

حتی در محیط‌های دور که G5 در دسترس نیست یا حمله‌های سایبری آن را غیرممکن می‌کند، شبکه‌های هم‌تا به هم‌تای جایگزین موجود مانند وای‌فای، بلوتوث یا راه‌حل‌های ارتباطی اختصاصی خصوصی می‌توانند پایگاه‌های داده توزیع‌شده را همگام‌سازی کنند و شبکه و انعطاف‌پذیری داده‌های مورد نیاز در میدان جنگ را فراهم کنند. راه‌حلی برای استفاده از ارتباط‌های هم‌تا به هم‌تا و همگام‌سازی داده‌ها در سراسر آنها، سپس اتصال و همگام‌سازی داده‌ها با سرورهای محلی، منطقه‌ای و ابری در صورت در دسترس بودن موجود است.

موارد متعدد دیگری برای استفاده از اینترنت اشیا وجود دارد، مانند نظارت بر وسایل خودرو، امنیت پایگاه نظامی، نگهداری پیشگیرانه در میدان جنگ و حتی مدیریت موجودی. همان‌طور که میدان جنگ پیچیده‌تر و غیرقابل پیش‌بینی می‌شود، اینترنت اشیا و هوش مصنوعی به یک راهبرد با ارزش فزاینده برای تسریع و خودکارسازی تصمیم‌گیری‌های حیاتی، دوراندیشی از دشمن و به‌حداقل رساندن تلفات جنگی و غیرنظامی تبدیل خواهند شد.

پی‌نوشت‌ها:

United States Department of Defense یا DOD, DOD or DoD

1- Defense

2- Internet of things

3- Artificial intelligence

4- Joint All-Domain Command and Control

4- Machine learning

5- Machine Learning

۷- ABMS، تطابق بیش از حد مفهومی در تفکر نظامی پیشرفته است که دارای مزیت‌های فوق‌العاده‌ای نسبت به حریف و میزان قابل توجهی

نسبت به جنگ سنتی است که مربوط به برتری نظامی است

۸- رایانش لبه‌ای، یکی از الگوهای جدید محاسباتی است

۹- رایانش ابری، به معنای ارائه سرویس‌های محاسباتی است.

منبع:

Military Embedded systems

تاریخ موسیقی نظامی ایران

(صفویان و قاجاریان)

جواد ابراهیمی‌راد، کارشناس ارشد نوازندگی موسیقی جهانی

این وضع نابسامان در آن دوره نیز اشاره‌هایی کرده‌اند. «نگلبرت کمپفر» از سیاحت‌گرانی است که در دوره صفوی به ایران سفر کرده است. او موسیقی نظامی در آن دوره را در ایجاد هیجان در جنگاوران و تحریک آنان به ستیز، ناتوان می‌داند. او می‌نویسد: «نوازندگان موسیقی نظامی، نظام «علمی هماهنگی را آن‌طور که گوش ما به آن عادت دارد، نیاموخته‌اند.» همچنین او از دو نوع شیپور یاد می‌کند و درباره آنها می‌نویسد: «با یکی از این سازها، صدای گوش‌خراش‌خشنی ایجاد می‌کنند و با آن دیگر، سر و صدای زیر که به عرعر خر می‌ماند.» (کمپفر، ۱۳۶۳: ۹۳-۹۴) او در زمینه سازهای کوبه‌ای به کاربرد انواع طبل‌های دستی در اندازه‌های مختلف و سنج‌های بزرگ و پهن اشاره می‌کند و می‌نویسد: «طبل‌ها را با دست‌هایی کارناآمخته و بدون این که حرکت یا فرمانی را با این نواختن توأم کنند،

در شماره‌های گذشته اشاره مختصری به تاریخچه موسیقی نظامی در دوره هخامنشیان، سلوکیان، اشکانیان، ساسانیان، سلجوقیان و تیموریان داشتیم. در این شماره به بررسی موسیقی نظامی در دوره صفویان و قاجاریان می‌پردازیم.

صفویان

و در کتاب «تاریخ سلطانی» نیز طبل فرار (استرآبادی، ۱۳۶۶: ۱۶۲) ذکر شده است که همه موارد مذکور کاربرد نظامی داشته‌اند. از دست دادن نقاره‌خانه نیز در اصل به مفهوم از دست دادن امکان فراخوانی سربازان بود؛ زیرا با نواختن فرامین صوتی، سپاه دوباره آرایش خود را به‌دست آورده و از حالت پراکندگی خارج می‌شد. (بی‌نام، ۱۳۶۳: ۴۹۴) به‌عبارت دیگر، با از دست دادن نقاره‌خانه، احتمال شکست نیز افزایش می‌یافت. شاید به همین سبب بود که با وجود شکست قزلباشان در جنگ چالدران، آنان تلاش کردند که نقاره‌خانه به دست سپاه عثمانی نیفتد. (همان: ۴۹۶) باتوجه به این موارد می‌توان به اهمیت موسیقی نظامی در این دوره و نقاره‌خانه‌ها در جنگ‌ها پی برد که تا چه اندازه در پیروزی یا شکست سپاهیان مؤثر بوده‌اند.

در متون دوره صفوی، گزارش‌های متعددی درباره حضور فعال نقاره‌چیان در جنگ‌ها آمده است. اگرچه نقاره‌چیان سازهای متفاوتی از گروه‌های خودصدا، پوست‌صدا و هواصدا را می‌نواختند، ولی بیشتر به‌عنوان نقاره‌چیان نامیده می‌شدند. (میثمی، ۱۳۸۹: ۱۴۳)

براساس شواهد تاریخی، نقاره‌چیان را در چادر مخصوصی جای می‌دادند که در کنار آنها موسیقی‌دانان مجلسی نیز در این چادرها حضور داشتند تا در هنگام استراحت و تفریح برای شاه بنوازند. (دللاواله، ۱۳۴۸: ۳۶۳) همچنین نقاره‌چیان در میدان جنگ موظف بودند با ایجاد سر و صدای زیاد، سربازان خودی را تهییج کرده و از سوی دیگر در دل دشمن رعب و وحشت بیفکنند. (آنجلولو، ۱۳۴۹: ۳۲۵)

بنابراین وجود نقاره‌خانه در جنگ‌ها، عامل مهمی جهت ترساندن، وحدت، فراخوانی و دیگر پیام‌ها بوده است. در کتاب «تاریخ عالم‌آرای صفوی» تعدادی از فرامین صوتی طبل را تحت عناوین طبل اعلان جنگ، طبل اعلان شکست، طبل بشارت، طبل بازگشتن (بی‌نام، ۱۳۶۳: ۱۴۵، ۳۸۲، ۵۴۳)

گفتنی است موسیقی نظامی از دوره صفوی تا زمان سلطنت ناصرالدین‌شاه، وضعی نابسامان و شکلی سنتی داشته است. جهانگردانی که در آن دوره تاریخی به ایران سفر کرده‌اند، در سفرنامه‌های خود به‌طور جسته و گریخته به

ایران را سامان دادند. در سال ۱۳۳۵ قمری افسران بریتانیایی، واحد تفنگداران جنوب را تشکیل دادند. واحد تفنگداران به چند تیپ، متشکل از افسران و سربازان انگلیسی و هندی که از هندوستان آمده بودند و سربازان ایرانی تقسیم شده بود. این واحد تا ۱۳۴۰ قمری یعنی سال انحلالش، حفظ نظم در مناطق ایلاتی را برعهده داشت. (کالمار، ۱۳۶۹: ۳۳-۳۵؛ ریشار، ۱۳۶۹: ۶۵)

خالقی به دسته موسیقی قشون جنوب نیز که از سربازان خارجی تشکیل داده بودند، اشاره می‌کند و آن را دسته‌ای آبرومند و با سازهای نوتر از سازهای گروه موسیقی مظالمی سربازخانه شیراز و نقاط دیگر می‌داند. او می‌گوید نوازندگان این دسته، هندی بودند و زیر نظر افسران انگلیسی اداره می‌شدند. سازهای موسیقی آنان مانند اسلحه و دیگر لوازمشان برعکس سربازهای خودمان از نوبی و خوبی برق می‌زد. این دسته موسیقی در روزهای سلام مقابل والی فارس از جلوی تمثال احمدشاه رژه می‌رفت. (خالقی، ۱۳۹۰: ۱۳۷)

موسیقی نظامی پیش از دوره ناصری

در آغاز دوره پادشاهی سلسله قاجار، در قشون، نظم و نسق انضباط نظامی، آن گونه که از یک تشکیلات نظامی انتظار می‌فت، وجود نداشت. قشون صورتی غیرمتشکل داشت و واحدهای آن، از جمله واحد موسیقی، آشفته بودند و سازمانی نداشتند. نوازندگان دسته موسیقی از افراد ایلی و محلی و قشرهای پایین جامعه و بیشتر عامی و بی‌سواد بودند. هر یک از این افراد با یکی دو ساز سنتی کوبه‌ای و بادی آشنایی داشتند. این افراد موسیقی را نسل به نسل از راه تقلید شفاهی آموخته بودند و در تشکیلات نظام سنتی ایران در دسته‌های موسیقی واحدهای نظامی با درجه‌های پایین نظامی خدمت می‌کردند. سازهایی که در

کردند. (کرزن، ۱۳۶۲: ۷۳۹؛ سپهر، ۱۳۵۳: ۱۹۹-۲۰۰) بیتون در سال ۱۲۱۵ شمسی در راه بازگشت از انگلستان به ایران، دو دست کامل از سازهایی که در دسته‌های موسیقی نظامی آن زمان اروپا معمول بود، خرید و با خود برای قشون ایران آورد. (Wright ۱۹۷۷: ۵۸)

در آغاز دهه دوم سلطنت ناصرالدین‌شاه، در سال ۱۲۷۵ قمری یک هیئت فرانسوی مرکب از چهار افسر، چهار درجه‌دار، یک کارشناس فنی زرادخانه و یک موزیکانچی به ریاست «سرگرد برونیار» برای آموزش دسته‌های نظامی به ایران آمد و پس از یک‌سال این هیئت به کشور خود بازگشت. (بلوکباشی و شهیدی، ۱۳۸۱: ۳۷)

«میرزا حسین خان سپهسالار» (وزیر جنگ و صدراعظم ایران) نیز به نوسازی تشکیلات نظامی همت گمارد. در سال ۱۲۹۷ قمری واحد قزاق سواره‌نظام ایران به فرماندهی افسران روسی تشکیل شد. این واحد از یک تیپ و چندین هنگ از افسران ایرانی و روسی تشکیل شده بود. در میان سربازان، افرادی از ایل‌های مختلف ایران و مهاجران روسی و اهل قفقاز بودند. واحدهای قزاق نیز دسته‌های موزیک مخصوص خود را داشتند. (ریشار، ۱۳۶۹: ۶۵) پس از برکناری استاروسلسکی، واحد قزاق به فرمان احمدشاه در سال ۱۳۳۹ قمری از میان رفت. افسران اتریشی نیز که به ایران آمده بودند، در سال ۱۲۹۶ قمری یک نیروی نظامی مخصوص به همراه واحد موزیک پدید آوردند که پیش از مرگ ناصرالدین‌شاه از میان رفت. (صفایی، ۱۳۵۳: ۴۰)

بنابر گزارشی، در جماعت کارشناسان نظامی خارجی در ایران در سال ۱۳۱۶ قمری و در زمان پادشاهی مظفرالدین‌شاه، سه کارشناس موزیک نیز بودند که به سپاهیان آموزش موزیک می‌دادند. این کارشناسان عبارت بودند از یک ژنرال فرانسوی سردهسته موسیقی نظامی، یک مربی ایتالیایی موسیقی و یک بلغاری. (کرزن، ۱۳۶۲: ۷۴۳-۷۴۴)

در زمان احمدشاه، افسران سوئدی، ژاندارمری

قاجاریان

در دوره قاجار شاهد تحول‌های زیادی نسبت به ادوار گذشته در موسیقی نظامی ایران هستیم و این تحول‌ها به‌طور کلی حاصل ورود مدرنیته غربی به ایران بود. گسترش روابط میان ایران و کشورهای اروپایی در زمان فتحعلی‌شاه و تصمیم عباس‌میرزا (پسر فتحعلی‌شاه) به نوسازی قشون زیر فرمان خود برای مقابله با تهدیدهای روسیه تزاری، نخستین گام‌ها در بهره‌گیری از فرهنگ نظامی غرب در ایران بود. عباس‌میرزا آموزش عملی در نظام را با کمک افسران روسی فراری یا اسیر که ظاهراً از اوایل قرن هجدهم میلادی به ایران آمده بودند، آغاز کرد. چندی بعد، نوسازی نظام را در رسته‌های توپخانه و پیاده‌نظام به آموزشوران فرانسوی و هیئت ژنرال گاردان که در ایران بودند، سپرد. «ژنرال گاردان» و افسران همراه او به سامان دادن قشون و آموزش سربازان پرداختند و در مدت اقامت خود در ایران چند دسته پیاده‌نظام منظم و کارآموده همراه با دسته‌های موزیک تربیت کردند. پس از این هیئت فرانسوی، افسران انگلیسی و چند افسر فرانسوی دیگر از جمله «گاسپار درویل» به آموزش رسته‌های نظامی و نظم بخشیدن به سپاه پرداختند. (فنلاندرن، ۱۳۵۶: ۱۴۸-۱۴۹؛ کالمار، ۱۳۶۹: ۲۲، ۲۹)

پس از مرگ فتحعلی‌شاه، «هنری لیندسی بیتون» انگلیسی مأموریت یافت که به فرماندهی یک هیئت نظامی انگلیسی، محمدمیرزا (پسر عباس‌میرزا) را از تبریز به تهران ببرد تا بر تخت بنشیند. به «لیندسی بیتون» ۲۸۰۰ لیره جهت از نو برپا کردن کارخانه باروت‌سازی و ۴۰۰ لیره برای خرید سازهای موسیقی غربی نیز پرداخت

دسته‌های موسیقی نظام به کار می‌رفتند، از نوع سازهای بادی و کوبه‌ای و از مجموعه سازهای سنتی و ملی ایران یا همان آلات و ادوات نقاره بودند که در نقاره‌خانه‌ها به کار می‌رفتند. این سازها عبارت بودند از سُرنا، کرنا، دهل، نقاره و چند ساز دیگر مانند شیپور، طبل و گُورگه. همه آهنگ‌ها و نغمه‌های نظامی، از جمله فرمان‌ها، پیام‌ها، آهنگ‌های جنگ و مارش‌های نظامی، معمولاً با یک نوع ساز بادی مانند شیپور یا کرنا و همراه با طبل، دُهل یا نقاره و گاهی به تنهایی و با بافت یا تک‌صدایی یا همراهی کننده نواخته می‌شدند. (بلوکباشی و شهیدی، ۱۳۸۱: ۳۸)

از نقاره‌خانه تا ارکستر نظامی

نقاره‌خانه تا پیش از سلسله تیموری صرفاً جنبه موسیقی نظامی داشته است، اما به نظر می‌رسد از دوره امیر تیمور گورکانی (۷۷۱-۸۰۷ قمری) نقاره‌خانه از بُعد نظامی صرف خارج شد و در تشریفات دولتی و مراسم خصوصی یا درباری نیز مورد استفاده قرار گرفت. (عل شاطری، ۱۳۹۳: ۷۱) اوج این تغییر کاربری در دوره صفویه بود. علاوه بر گزارش‌های گوناگون منابع درباره حضور نقاره‌چیان در صفوف جنگ (شاردن، ۱۳۷۴: ۹۷۸؛ دلاواله، ۱۳۴۸: ۳۶۳؛ آنجللو، ۱۳۴۹: ۳۲۵)، گزارش‌های زیادی نیز از شرکت آنها در مراسمی چون ورود شاهان، امرا و سفیران به پایتخت یا شهرهای بزرگ (الناریوس، ۱۳۶۳: ۵۷؛ کارری، ۱۳۴۸: ۸۳؛ کاتف، ۱۳۵۶: ۷۲)، تفریح‌های عمومی و خصوصی همچون اعیاد، جشن تاج‌گذاری، آتش‌بازی، ورزش‌های دسته‌جمعی از جمله چوگان، جشن عروسی و تولد در دست است. (تاورنیه، ۱۳۶۳: ۶۳۴؛ شرلی، ۱۳۵۷: ۱۷۰؛ کاتف، ۱۳۵۶: ۷۴، ۷۷)

در دوره صفوی، نقاره‌خانه‌ها یا در میدان اصلی پایتخت یا در نزدیکی کاخ شاه قرار داشتند. (Loeb ۱۹۷۲: ۵) برای دسترسی سریع، به تعدادی از نوازندگان نقاره‌خانه در مواقع ضروری گفته شده بود که در نقاره‌خانه‌های داخل و خارج

قصر اقامت داشته باشند. (کمپفر، ۱۳۶۳: ۴۹؛ سانسون، ۱۳۴۶: ۷۱-۷۲) تعداد اعضای نقاره‌خانه زیاد بود و هر تعداد گروهی را تشکیل می‌دادند و برای مراسمی مشخصی در نظر گرفته می‌شدند. گفتنی است که این نوازندگان در دوره‌های افشاریه و زندیه همچنان مشغول به نقاره‌نوازی بودند.

نقاره‌خانه‌ها در دوره قاجار نیز همچنان دایر بودند، اما به سبب تغییر شیوه حکومت و تحول‌های سیاسی و اجتماعی، با تغییرهای مختصری در موارد استفاده مواجه شدند. «ژان دیولافوا» زنی فرانسوی و باستان‌شناس بود که از سوی دولت فرانسه برای انجام کاوش‌های باستان‌شناسی، سه مرتبه به ایران به همراه همسرش فرستاده شد. اولین سفر آنها در سال ۱۸۸۱ میلادی انجام پذیرفت و یادداشت‌های او از این سفرها، از منابع مهم و مفید دوره قاجار، به‌ویژه دوره ناصری است. او در یکی از سفرنامه‌هایش نوشته است: «نقره‌چیان با آن کرناهای بلند، قبل از طلوع آفتاب و بعد از غروب آن، در بالای عمارت نقاره‌خانه به رسم نیاکان باستانی خود به آفتاب که بزرگ‌ترین نماینده قوای زنده طبیعت است سلام می‌دهند.» (دیولافوا، ۱۳۶۱: ۲۸۹)

«عبدالله مستوفی» در کتاب شرح زندگانی من، اطلاعات بسیار مهمی از عهد قاجار در اختیار ما قرار داده است. او نوشته: «در ایران از زمان قدیم معمول بوده است که در طلوع و غروب آفتاب، نوازندگان این موسیقی وطنی در محل مرتفعی به دور هم گرد می‌آمدند و بوق، کوس، کرنا و دهل خود را به صدا درمی‌آوردند و با نوازندگی خود، خورشید و روشنایی آن را استقبال و بدرقه می‌کردند. در مواقع رزم هم با آلات موسیقی خود که سنگین‌های آن را به پشت شتر می‌بستند، در میدان‌های جنگ با نواهای مهیج خود، سلحشوران را به شجاعت می‌آوردند و در کوچ‌های منزل به منزل، اسباب سرگرمی پیاده‌گان و سواران بودند. در زمان جنگی، آلات موسیقی اروپایی معمول شده بود، نقاره‌خانه از شغل اصلی خود افتاده و جنبه تجمل به خود گرفته بود [و] فقط در اعیاد و صبح و عصر، کار سابق خود را انجام می‌دادند. در مسافرت‌ها هم البته عده‌ای از آنها همیشه با اردوی ناصرالدین‌شاه بودند و صبح و عصر، نوازندگی خود را در استقبال و بدرقه خورشید معمول می‌داشتند.» (مستوفی، ۱۳۴۲: ۵۶۲)

سازمان
فرهنگی اجتماعی
عاشقانه سبک

خالواده

بابوا لفضل العباس

بیش از هفتاد عنوان قهرمانی دارم

گفت‌وگو با یکی از ورزشکاران حرفه‌ای ارتش

محمدحسین چراغی، کارشناسی ارشد الهیات

سطح کشور و ارتش بوده‌ام.
■ موفقیت‌های خود را مدیون و مرهون چه کسانی می‌دانید؟

در مسیر رسیدن به موفقیت هر شخصی، قطعاً افراد زیادی تأثیرگذار هستند. من هم از این قاعده مستثنی نیستم، ولی مهم‌تر از هر چیزی، در مرحله اول حمایت‌های پدر و مادرم که همیشه به من انگیزه و امید می‌دادند و بعد هم زحمات مربیانم بوده است که توانست‌ام موفقیت‌های خوبی در زمینه ورزش به‌دست آورم. ضمن اینکه من هیچ وقت ناامید نشدم و اگر در میدان مسابقه‌ای شکست خوردم، سعی کردم با توکل به خدا، تمرین مستمر و تحمل سختی‌های بیشتر، برای رسیدن به هدف و موفقیت تلاش کنم.

■ چه برنامه‌ها و راهکارهایی را برای ترویج ورزش در بین کارکنان ارتش پیشنهاد می‌کنید؟

به نظر من انجام حرکت‌های ورزشی مستمر و برگزاری مسابقه‌ها و رقابت‌های ورزشی در سطوح مختلف تأثیر بسیار زیادی در افزایش روحیه، انگیزه و بالا بردن آمادگی

«ستوان یکم محمدامین شیش‌کانی» جمعی منطقه پدافند هوایی جنوب غرب و اهل کرمانشاه، از جمله ورزشکاران حرفه‌ای ارتش جمهوری اسلامی ایران است که در رشته‌های مرتبط با آمادگی جسمانی، علاوه بر پیشرفت و کسب عناوین قهرمانی، مسئولیت تربیت و آموزش سایر کارکنان ارتش را برعهده گرفته و تاکنون تعداد زیادی از هم‌زمانش زیر نظر وی آموزش‌های لازم را فرا گرفته‌اند. با این ورزشکار حرفه‌ای شایسته ارتش گفت‌وگوی مختصری انجام داده‌ایم که می‌خوانید.

تاکنون در چه مسابقه‌های ورزشی شرکت کرده و چه مقام‌هایی کسب کرده‌اید؟

در طول دوران ورزش قهرمانی خود در مسابقه‌های مختلف استانی، کشوری، انتخابی سیزم، قهرمانی ارتش و نیروهای مسلح شرکت کرده و بیش از هفتاد عنوان قهرمانی در سطوح مختلف مسابقه‌های استانی، کشوری، نیروی پدافند هوایی، ارتش و نیروهای مسلح کسب کرده‌ام که مهم‌ترین آن عبارتند از: مقام اول در رشته آمادگی جسمانی انتخابی مسابقات سیزم سال ۱۳۹۵ در کاشان، مقام دوم مسابقه‌های لیگ جهانی پاورلیفتینگ در کشور ایران و مقام اول مسابقه‌های پاورلیفتینگ قهرمانی کشور. از سال ۱۳۹۰ به بعد همواره جزو افراد برتر مسابقه‌های آمادگی جسمانی و پاورلیفتینگ در

■ لطفاً ابتدا درخصوص نحوه ورودتان به ارتش و فعالیت ورزشی و قهرمانی خود توضیحاتی بیان کنید.

من ورزش حرفه‌ای را از سال ۱۳۷۶ و قبل از استخدام در ارتش جمهوری اسلامی ایران، زیر نظر استاد ابراهیم ترک، در رشته کاراته شروع کردم و پس از آن در رشته ووشو، سبک ساندا به فعالیت خود ادامه دادم؛ ولی به‌علت آسیب‌دیدگی شدید از ناحیه قفسه سینه، این رشته را کنار گذاشتم.

بعد از ورود به ارتش، در سال ۱۳۸۹ فعالیت ورزشی خود را در رشته‌های آمادگی جسمانی و پاورلیفتینگ ادامه دادم و در کنار انجام فعالیت‌های ورزشی، مسئولیت‌های ورزشی همچون مسئول فیتنس نیروهای مسلح، دبیر کمیته کراسفیت نیروهای مسلح، مربی باشگاه رعد در مسابقه‌های لیگ برتر کشور در رشته کراسفیت و وزنه‌برداری و همچنین مسئول پاورلیفتینگ و آمادگی جسمانی نیروی پدافند هوایی را برعهده گرفتم که هنوز هم در این مسئولیت‌ها فعالیت می‌کنم.

می‌کنم، یکی ادامه تحصیل و گرفتن مدرک دکتری است و دیگری کسب آمادگی لازم جهت حضور در مسابقات کشورهای و بین‌المللی.

■ **چه توصیه‌هایی برای ورزشکاران دارید؟**
اولین توصیه‌ای که برای ورزشکاران عزیز دارم، داشتن نظم و انضباط است. ورزشکار بی‌نظم نمی‌تواند برنامه‌ریزی درست و صحیحی داشته باشد و هیچ‌وقت به موفقیت دست پیدا نخواهد کرد. توصیه دوم من به جوانان، داشتن امید و انگیزه است؛ ورزشکار ناامید یا بی‌انگیزه نمی‌تواند بر سکوی قهرمانی پا بگذارد. نکته آخر اینکه ناپرده رنج، گنج میسر نمی‌شود.

■ **خاطره ورزشی هم دارید؟**
چند سال قبل به‌همراه تیم همدان و به‌عنوان مربی در مسابقات پاورلیفتینگ کشوری شرکت کرده بودیم. قبل از اینکه مسابقه شروع شود، یکی از اعضای تیم به‌علت آسیب‌دیدگی شدید موفق به شرکت در مسابقه نشد. با هماهنگی‌هایی که انجام شد، من به‌جای او در مسابقه شرکت کردم و باتوجه به اینکه تمرین هم نکرده بودم، توانستم مقام اول را کسب کنم و یک عنوان قهرمانی برای تیم همدان کسب کنم.

طبیعت‌گردی، ورزش، نحوه اجرای صحیح حرکت‌های ورزشی، شناخت آسیب‌های ورزشی، آناتومی و فیزیولوژی بدن که مرتبط با رشته تحصیلی‌ام است، مطالعه می‌کنم. به همه عزیزانی که به دنبال رسیدن به موفقیت هستند و راه‌کارهای جدید در این زمینه هستند، توصیه می‌کنم کتاب «اثر مرکب، تألیف دارن هاردی» را مطالعه کنند. علاوه بر این به آشپزی هم علاقه‌مند هستم و اگر فرصتی پیش بیاید، این کار را انجام می‌دهم.

■ **گفتید به آشپزی هم علاقه دارید، در پخت چه نوع غذایی تبحر دارید؟**
همان‌طور که می‌دانید تغذیه مناسب در رسیدن به موفقیت برای ورزشکاران حرفه‌ای نقش بسیاری دارد و سوخت و ساز بدن با تغذیه مناسب انجام می‌گیرد. بیشتر غذاهایی درست می‌کنم که مناسب برای ورزشکاران باشد، یعنی غذاهایی است که میزان کالری آن محاسبه شود، میزان مصرف سبزیجات، گوشت، حبوبات و... باید به‌اندازه و به‌جا باشد، چون رعایت این نکته برای ورزشکاران خیلی مهم است.

■ **برنامه شما برای آینده چیست؟**
در حال حاضر هدفی که برای خودم مشخص کرده‌ام و برای رسیدن به آن تلاش

جسمی و رزمی در بین کارکنان پایور و وظیفه دارد. برای رسیدن به این مهم، اولین کاری که می‌توان انجام داد، فرهنگ‌سازی است. باید محاسن انجام فعالیت‌های ورزشی و تأثیر آن در صحت و سلامتی جسم و روح و همچنین معایب عدم انجام فعالیت‌های ورزشی و آسیب‌هایی را که می‌تواند بر جسم و روح انسان وارد کند، برای کارکنان بیان کرد. در این زمینه، ورزش صبحگاهی با حضور همه کارکنان بسیار تأثیرگذار است. همچنین برگزاری مسابقات ورزشی در مناسبت‌های مختلف و زمینه‌سازی برای انجام فعالیت‌های ورزشی در ساعت‌های غیراداری برای کارکنان و خانواده‌ها در سلامتی جسم و شادابی روح آنان مؤثر است. ضمن اینکه فراهم کردن زیرساخت، وجود سالن خوب و مجهز و امکانات و وسایل ورزشی به‌روز و مناسب در پیشرفت ورزشکاران و ترویج فرهنگ ورزش در بین کارکنان و خانواده‌های آنان نقش مهمی دارد. متأسفانه امروزه هزینه‌های بالای خرید وسایل ورزشی باعث شده که در بعضی از موارد ورزشکاران با وسایل نامناسب به تمرین‌های ورزشی خود ادامه دهند که این امر علاوه بر اینکه ممکن است باعث آسیب‌دیدگی ورزشکاران شود، انگیزه آنان را نسبت به ورزش کم می‌کند. از طرفی، مقام معظم رهبری (مدظله العالی) همواره نسبت به ورزش توصیه و تأکید می‌کنند. اگر مسئولان و دست‌اندرکاران ورزش در ارتش منویات معظم‌له را سرلوحه خود قرار دهند و به آن جامه عمل ببوشانند، قطعاً در ترویج فرهنگ ورزش مؤثر خواهد بود.

■ **غیر از انجام فعالیت‌های ورزشی، به چه کارهای دیگری علاقه‌مند هستید؟**
در کنار ورزش، سعی می‌کنم اوقاتم فراغتم را صرف مطالعه کنم. کتاب‌هایی با موضوع‌های راه‌های رسیدن به موفقیت،

بعد از آسز هم نضرت...

مرضیه ممتاز

سخن گفتن از رنج و سختی زندگی خود کار آسانی نیست. خیل بی شماری از انسان‌ها به جای بازگو کردن زوایای تاریک زندگی، در مستور نگه داشتن گذشته خود استناد هستند. در واقع بیشتر ما انسان‌ها سعی می‌کنیم رنج‌ها و سختی‌های زندگی خود را پشت پرده القابمان بپوشانیم، اما وقتی پای زندگی مشترک و دوست داشتن در میان باشد، یعنی هر دو نفر، نه تنها شریک غم و شادی، بلکه شریک نیمی از قلب یکدیگر باشند و حتی با یک شاخه گل کوچک یا جمله دوستت دارم، در کنار هم تلاش کنند، بازگو کردن سختی‌ها و رنج‌های گذشته دلنشین است.

هوا گرگ و میش بود و روشنایی هنوز به‌طور کامل بر تاریکی چیره نشده بود. به جز صدای خش خش جاروی رفتگری پیر که در انتهای کوچه مشغول جارو کشیدن بود و صدای گنجشکان سحرخیز، صدای دیگری به گوش نمی‌رسید. سعی کردم زودتر آماده شوم تا بتوانم سر موعد مقرر به کارخانه برسم و قرارداد جدیدی را که قرار بود با مدیر کارخانه ببندم، با موفقیت انجام دهم. می‌خواستم به هر نحو که شده دست پر برگردم تا بلکه در این اوضاع نابسامان، زندگی‌مان وضعیت بهتری پیدا کند. بنابراین حمید را برای خوردن صبحانه مختصر و آماده شدن بیدار کردم.

وقتی سر سفره نشستیم بودیم، حمید استرس من را دید و گفت: «خانم عزیزم، من می‌دونم که از پس این کار برمیای و منم همه‌جوره کنارتم؛ نگران چیزی نباش

و الآن صبحانه‌ات رو کامل بخور تا فشارت پایین نیاد. هر دو از پس این کار برمی‌ایم.» بعد هم لبخند اطمینان‌بخشی زد که باعث شد من کمی آرام بشوم.

حوالی ساعت هفت و نیم صبح جلوی کارخانه رسیدیم و نگهبان ما را به سمت دفتر مدیریت هدایت کرد. با هماهنگی منشی وارد دفتر مدیر شدیم. مردی میان‌سال که ابهت و جذبه خاصی داشت، پشت میز نشسته بود. سلام کردیم و روی صندلی نشستیم. حمید سر صحبت را باز کرد و گفت‌وگوی ما شروع شد. من و حمید از سابقه کاری خودمان و اینکه برای چند کارخانه دیگر هم غذا تهیه می‌کنیم صحبت کردیم. سرانجام هم قرار شد به‌عنوان نمونه، آن روز دو نوع غذا آماده کنیم تا خیال مدیر از جهت کیفیت غذا راحت باشد.

به سمت آشپزخانه رفتیم و به‌اتفاق حمید، دو نوع خورشت درست کردیم. خدا را شکر مدیر خیلی از غذا خوشش آمد و ما هم قرارداد را بسته و خوشحال با حمید روانه خانه شدیم تا از فردا کار را شروع کنیم. تصمیم گرفتیم حقوقی که دریافت می‌کنیم، نصفش را پس‌انداز و مابقی آن را صرف مایحتاج زندگی کنیم. در همان روز در راه خانه، یک خرید جزئی کردیم؛ البته گوشت نتوانستیم بخریم و قرار شد وقتی اولین حقوقمان را گرفتیم، گوشت تهیه کنیم.

حمید شرمند بود و من برای اینکه احساس سرخوردگی و شکست نکنم، با خنده گفتم: «ای بابا، آخه مرد حالا نشد گوشت بخریم، می‌تونیم در ازای آن سویا

بخوریم؛ باور کن اتفاق بدی نمیفته؛ خودتم می‌دونی که این بیکاری اخیر باعث شد ما عقب بیفتیم.» حمید گفت: «اما افسانه از اینکه تو هر روز غذا درست می‌کردی و داخل سبد بزرگ همراه خودت می‌پردی تا به مردم بفروشی و خرج روزمره زندگیمون رو دربیاری و هیچ‌گاه اجازه ندادی غرور من تخریب بشه، ممنونم. امیدوارم روزی برسه که بتونم کاری بکنم تا نیاز نباشه تو کار کنی.» دستش را گرفتم و دوباره با لحن شوخی گفتم: «حتماً بعد که آدم معروفی شدی، دیگه ما رو تحویل نمی‌گیری و زدیم زیر خنده.»

فردای آن روز هر دو با هم، با اراده قوی و مصمم برای چند صد نفر غذا تهیه کردیم و قرار شد از غذاهایی که درست می‌کنیم، برای هر دو نفرمان برداریم. این کار برای من خیلی خوب بود و دیگر نیازی نبود که برای خودمان هم چیزی تدارک ببینم.

ماه‌ها به همین منوال گذشت و هر بار نصف مبلغ حقوق را پس‌انداز و بقیه را صرف مایحتاج زندگی می‌کردیم؛ تا اینکه توانستیم خودروی بهتری بخریم و پیکان را به سمند تغییر بدهیم. این برای ما تغییر چشم‌نوازی بود، اما همچنان پولی که پس‌انداز می‌کردیم، برای تهیه یک خانه در مکان مناسب کافی نبود. بنابراین من و حمید امیدمان را از دست ندادیم و چندسالی را سخت کار کردیم. حتی بعضی از شب‌ها به‌محض اینکه به خانه می‌رسیدیم، بدون اینکه شام بخوریم، سرمان به بالشت نرسیده بی‌هوش می‌شدیم.

من و حمید همیشه مکمل یکدیگر بودیم و تا جایی که امکان داشت از هزینه‌های متفرقه دوری می‌کردیم؛ همه سختی‌ها را به دوش می‌کشیدیم تا آینده‌ای روشن در پیش داشته باشیم. خیلی از افراد فامیل به ما متلک می‌گفتند و حتی بعضی‌ها ما را مسخره می‌کردند که این همه دوندگی می‌کنید، نتیجه که عوض نمی‌شود؛ شما

پیشرفت چشمگیری خواهد کرد. همسرت حمید از ضریب هوشی بالایی برخوردار است و من نیاز به یک مدیر توانمند دارم. از طرفی خودت هم که سرآشپز خوبی هستی و بهتر است دیگر تجربه کاریات را با نیروهای جدید به اشتراک بگذاری.» در این لحظه گوشی تلفن همراه مهندس زنگ خورد و من دوباره از او تشکر کرده و پیش حمید رفتم. وقتی نگاهمان به هم گره خورد، هر دو از ته دل بلند قهقهه زدیم.

پنج سال بعد
سوفیا مامان بیدار شو، دیرت میشه‌ها. صبحانتم آماده کردم، زود بیا دختر قشنگم. حمید هم از سروصدای ما بیدار شد و گفت: «دختر قشنگ بابا امروز جشن الفبا داره و من می‌خوام برای دختر زرتنگ و باهوشم، عصر که از سر کار برگشتم، با مامان، سه نفری بریم اون دو چرخه دلخواهت را بخریم.» سوفیا فریاد خوشحالی کشید و پدرش را محکم بغل کرد. اکنون بعد از آن همه سختی کشیدن و نیش و کنایه شنیدن از دیگران، چشیدن طعم خوشبختی در کنار همسر و فرزندم برایم زیباست و چقدر عاشقانه، بدون اینکه من و همسرم کم بیاوریم، زندگی زیبایی ساختیم.

غذایی کارخانه را برعهده بگیرم.»
حس خوب و صفا ناشدنی داشتیم و از خوشحالی روی پای خود بند نبودم. ناخودآگاه به سمت دفتر آقای مهندس رفتم و وقتی وارد شدم، دقیق‌تر نگاهش کردم. سرش پایین بود و در حال نوشتن یادداشتی بود، درست مثل چند سال قبل، با ابهت تمام پشت میز نشسته بود، ولی کمی شکسته‌تر و موهای سرش سفیدتر شده بودند. در همین حین متوجه شدم که من خیلی خیره به مهندس نگاه می‌کنم؛ هول شدم و سریع خودم را جمع کردم و به دعوت مهندس روی صندلی نشستم. بغض نامحسوسی وجودم را فرا گرفت و گفتم: «آقای مهندس نمی‌دونم چطور از شما تشکر کنم، برای این حجم از بزرگواری و محبتی که نسبت به ما و بقیه همکاران دارید؛ قول می‌دم تمام تلاشم را بکنم که اوضاع و شرایط به‌خوبی پیش بره.» مهندس خندید و گفت: «دخترم، لیاقت تو و همسرت بیشتر از اینهاست؛ من در این چند سال شاهد سخت‌کوشی شما بودم که چطور در سختی‌ها در کنار یکدیگر بودید و این بهترین فرصت برای رسیدن به پله‌های موفقیت است. دلم روشن است که کارخانه

فکر می‌کنید چون توانستید پول پس‌انداز کنید و خودرویتان را عوض کنید، حتماً می‌توانید خانه مناسب هم تهیه کنید. چه خیال‌بافی‌های می‌کنید و خودتان را الکی گول می‌زنید. اما من و حمید با اینکه خیلی از جاها کم می‌آوردیم و در ذهن خود، از این همه تلاطم، دوندگی و ناراحتی از حرف دیگران خسته بودیم، مثل کوه ایستاده و از یأس و ناامیدی دوری می‌کردیم و خوشحال و امیدوار به آینده بودیم.

به هر حال همه چیز با شرایطی که گفتم پیش می‌رفت تا اینکه یک روز وقتی در دفتر مهندس اسدی بودم، گفت می‌خواهم حمید را ببینم. استرس وجود من را گرفت؛ پیش خودم گفتم حتماً اتفاق بدی رخ داده و شاید این پایان کار کردن ما در کارخانه است. از دفتر مدیر بیرون آمدم و در داخل سالن، تمام لحظه‌های زندگی با تمام سختی‌هایش مثل یک فیلم، به سرعت از جلوی چشمانم گذشتند. وقتی به خودم آمدم، صورتم غرق در اشک بود و همکارانم نگاهم می‌کردند.

به سمت دستشویی رفتم و آبی به صورتم زدم. دقایقی بعد حمید را دیدم که با حالت گیج و هیجانی، در انتهای سالن ایستاده است. جلوتر رفتم، حمید گفت: «افسانه، حالت خوبه؟ چرا رنگت پریده!» من اجازه سؤال بعدی را ندادم و گفتم: «چی شده، جون به لب شدم، آقای مهندس باهات چه کار داشت؟» حمید خنده‌ای بلند کرد و گفت: «افسانه باورت میشه که خدا داره جواب دعاها و تحمل سختی‌های این چند سال زندگیمون رو میده؛ دیگه وقتشه طعم واقعی زندگی را بچشیم.» من هنوز گیج و مبهوت به حمید نگاه می‌کردم که او دوباره خندید و ادامه داد: «افسانه، آقای اسدی به من پیشنهاد داد که مدیریت کارخانه را به‌عهده بگیرم، علاوه‌بر آن برای تو هم پیشنهاد خوبی داد که از امروز به بعد مدیریت کامل بخش آشپزی و تهیه مواد

بایگاه کرامت انسانی در حقوق بشر اسلامی

فائزه کیارستمی، کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل

آزادی و کرامت انسانی ودیعه الهی است که به‌عنوان یک اصل باید مورد توجه همگان قرار گیرد. در این میان حقوق بشر اسلامی و کرامت انسانی یکی از ارزشمندترین و مهم‌ترین گفتمان‌های جهان معاصر به‌ویژه در میان کشورهای اسلامی محسوب می‌شود. سازمان همکاری اسلامی در سال ۱۳۶۹ شمسی، اعلامیه اسلامی حقوق بشر را در سطح دولت‌های اسلامی به تصویب رساند. این سازمان در سال ۱۳۸۷ شمسی بنا به پیشنهاد جمهوری اسلامی ایران، سالروز تصویب اعلامیه اسلامی حقوق بشر مصادف با ۱۴ مرداد، (پنجم اوت) را به‌عنوان «روز حقوق بشر اسلامی و کرامت انسانی» تصویب کرد و کشورهای اسلامی این روز را در تقویم ملی مناسبت‌های خود درج کردند تا به این وسیله هر ساله توجه لازم نسبت به ابتکار کشورهای اسلامی در تدوین سندی در زمینه حقوق بشر و راهکارهای ارتقا و اجرایی کردن این مفاهیم فراهم آید. (حسین‌پور، ۱۳۸۳: ۳۴۶)

درواقع، شرایط حاکم بر عرصه بین‌المللی و ضرورت تقویت همکاری و هماهنگی فعال میان کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی به‌منظور دستیابی به ابزار و راهکارهای نشر، ارتقا و حفظ تعالی و ارزش‌های اسلامی در حوزه حقوق بشر و همچنین به‌منظور حمایت و دفاع از تصویر واقعی اسلام، تشویق گفت‌وگو و تعامل میان مذاهب ایجاد می‌کند که این روز در تقویم کشورهای اسلامی آورده شده تا در آن روز فرصتی برای امت اسلامی فراهم شود و مسلمانان بتوانند در خلال آن، حقوق بشر در اسلام را به جامعه جهانی معرفی کنند. (فیرحی، بی تا، ۴۳۲)

حقوق بشر اسلامی در قرآن کریم

«وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا» (اسراء/۱۷) «ما فرزندان آدم را گرمی داشتیم و آنان را در خشکی و دریا برنشانده‌ایم و از پاکیزه‌ها روزیشان داده و آنان را بر بسیاری از آفریده‌های خویش برتری خاصی داده‌ایم.»

خداوند سبحان به‌صراحت اعلام فرموده است: «همه انسان‌های این کره خاکی را که از نسل آدم ابوالبشرند، کرامت ذاتی بخشیده است و خشکی و دریا را در اختیار همه آدمیان قرار داده تا رزقی پاکیزه از آن به‌دست آورند. همچنین انسان‌ها علاوه بر آنکه به داشتن ویژگی‌های ذاتی مانند روح الهی و عقل، مکرم هستند، می‌توانند به‌واسطه علم، ایمان و سایر کمال‌هایی که در پرتو عقل و ایمان کسب می‌شود، بر بسیاری از موجودها برتری پیدا کنند. نتیجه اینکه کرامت و

شرافت آدمیان به نژاد، ملیت و مانند اینها نیست، بلکه به تقوای الهی و پرهیز از ظلم، ستم و تجاوز در مقابل زیندگی به ایمان، ایثار، عفو و گذشت در حق هم‌نوعان است تا جهانی زیباتر از آنچه که هست؛ جهانی امن مبتنی بر عدل و ایثار ساخته شود.» (طباطبایی مؤتمنی، ۱۳۹۴: ۱۰۶)

انسان برگزیده و خلیفه خداوند است

از نگاه جهان‌بینی اسلامی چنین نیست که یک سلسله عوامل طبیعی به‌طور تصادفی موجب پیدایش موجودی متکامل‌تر از انواع پیشین خود به نام انسان شده باشد، بلکه انسان به‌عنوان خلیفه‌الله در زمین قرار داده شده است. چنان‌که خداوند سبحان خطاب به فرشتگان می‌فرماید: «وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً...» (بقره/۳۰)

«آیت‌الله جوادی آملی» در این باره می‌نویسد: «کرامت انسان طبق دلیل عقلی و نقلی پذیرفته

شده است و سند تام کرامت وی همانا خلافت او است؛ یعنی چون وی خلیفه‌خداوند کریم است، از کرامت بهره‌مند است.» (جوادی آملی و خلیلی، ۱۳۸۴: ۲۸۷)

بهره‌مندی از قوه عقل و خرد

از منظر فلسفه اسلامی، انسان موجودی خردمند و اندیشمند است که این صفت، فصل‌متمیز انسان از سایر موجودهای دارای حیات در زمین بوده و همین خصیصه است که حکیم نامدار اسلام صدرالمثلهین (ملاصدرا) او را تراز عالم خلقت می‌نامد. (صدرالدین شیرازی، ۱۳۶۰: ۹۵) و بالاتر اینکه امیرالمؤمنین حضرت علی(ع) انسان را با عقلش معرفی می‌کند و می‌فرماید: «الإنسان بعقله» (حکیمی، ۱۳۸۳، ج ۱: ۸۳) و به‌فرموده امام موسی کاظم(ع) عقل حجت باطنی خدا برای مردم در کنار حجت ظاهری، یعنی انبیا و اوصیای اوست. (کلینی، ۱۳۹۰، ج ۱: ۱۴)

فروردین ۱۳۵۸ به مناسبت تأسیس جمهوری اسلامی ایران در پیامی به ملت فرمودند: «من به همه اقشار ملت - به تمام - عرض می‌کنم که در اسلام هیچ امتیازی بین اشخاص غنی و غیرغنی، اشخاص سفید و سیاه، اشخاص [و] گروه‌های مختلف، سنی و شیعه، عرب و عجم، ترک و غیر ترک - به هیچ وجه - وجود ندارند. قرآن کریم امتیاز را به عدالت و تقوا دانسته است. کسی که تقوا دارد، امتیاز دارد، کسی که روحیه‌های خوب دارد امتیاز دارد، اما امتیاز به مادیات نیست، امتیاز به دارایی‌ها نیست؛ باید این امتیازها از بین برود و همه مردم علی‌السواء هستند با هم، حقوق همه اقشار به آنها داده می‌شود و همه در حقوق مساوی هستند، اقلیت‌های مذهبی حقوقشان رعایت می‌شود... ما با اهل سنت برادر هستیم و ما نباید بعضی‌مان بر بعضی آقایی کنیم، نباید حقوق بعضی‌ها را ملاحظه نکنیم، ما در حقوق علی‌السواء هستیم.» (موسوی الخمینی، ۱۳۷۸، ج ۶: ۴۶۱)

منابع:

۱. قرآن کریم
۲. اسلامی، رضا، آیا حقوق بشر؟ راهنمای هنجاری حقوق مدنی سیاسی برای مطالبات جامعه مدنی، تهران، انتشارات مجد، ۱۳۹۵
۳. جوادی آملی، عبدالله، خلیلی، مصطفی، حق و تکلیف در اسلام، قم، انتشارات اسراء، ۱۳۸۵
۴. حسین پور، پری، نظام حقوق بین‌الملل حقوق بشر، تهران، انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۳
۵. حکیمی، محمدرضا، علی و محمد، الحیاء، تهران، نشر دلیل ما، جلد اول، ۱۳۸۳
۶. صدرالدین شیرازی، محمدابراهیم، الشواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه، تهران، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۰
۷. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، جلد اول، تهران نشر دارالفتاوی، ۱۳۹۰
۸. طباطبایی مؤتمنی، منوچهر، آزادی‌های عمومی و حقوق بشر، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۹۴
۹. الموسوی الخمینی، سید روح‌الله، صحیفه امام خمینی (ره)، تهران، انتشارات مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، ۱۳۷۸

به مدال لَقَدْ كَرَّمْنَا ست؛ چرا که او تنها موجودی است که در عالم صاحب تعقل، اختیار، فطرت الهی، کمال‌خواه، حقیقت‌جو، بی‌نهایت‌طلب و خواهان زندگی اجتماعی است. مجموعه این ویژگی‌ها تنها در انسان جمع شده و به جهت این ویژگی‌هاست که استعداد کسب فضایل عالی انسانی و برتری از بسیاری از مخلوق‌ها را دارد. (فیرحی، بی‌تا: ۴۳۳)

برابری همه انسان‌ها از نگاه

حقوق بشر اسلامی

اگر می‌بینیم پس از گذشت نیم قرن از تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر، نتایج به‌دست آمده توسط سازمان ملل متحد در اجرای مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر از سوی دولت‌ها و گروه‌های حاکم بر سرنوشته جوامع، ضعیف بوده است، باید ریشه‌های آن را در اینجا جست‌وجو کنیم که طراحان حقوق بشر اگرچه براساس کلیات تعالیم مشترک انبیا (که بر سراسر جهان سایه افکنده) و عقل جمعی از خردمندان مفاد خوبی را به تصویب رسانده‌اند، اما آن را بر بنیان‌های آشکار توحید و اعتقاد به معاد و اخلاق کریمه استوار نکرده‌اند و تنها اراده ملت‌ها و حکومت‌ها را پشتوانه آن قرار داده‌اند. در اینجاست که مفاد این اعلامیه توسط خود حکومت‌ها و دولت‌های امضاکننده و گاه به‌وسیله ملت‌هایی که گرفتار تعصب‌های نژادی و قومی هستند، نقض می‌شود؛ نمونه آن را در فلسطین اشغالی، جنوب لبنان، بوسنی و هرزگوین و کوزوو در یوگسلاوی سابق از سوی نژادپرستان اسرائیلی و صرب و در عراق و افغانستان از طرف آمریکایی‌ها دیده‌ایم و می‌بینیم اراده جهانی نیز نتوانسته آن‌گونه که شایسته کرامت انسانی است از حقوق ستم‌دیدگان جهان دفاع کند. (اسلامی، ۱۳۹۵: ۷۱)

به هر حال، یکی از حقوق اساسی انسان‌ها که لازمه کرامت انسانی است، برخورداری از امتیازهای اجتماعی به‌طور مساوی است. این حقوق، خود پایه حقوق دیگری است. حضرت امام خمینی (ره) نیز در این راستا در دوازدهم

از نگاه حکمت اسلامی، عقل حجت خدا در کنار کتاب و سنت است. پس همان‌گونه که وحی الهی و فعل و سخن معصوم، منبع استنباط احکام، حقوق و تکالیف انسان‌ها هستند؛ عقل هم منبع تشخیص حقوق، احکام و وظایف انسان در برابر خدا، خود و خلق خداست. از اینجا است که قاعده حُسن و قبح عقلی - که در کلام اسلامی از آن بحث می‌شود - قاعده‌ای پذیرفته شده در نزد شرع و عقلای عالم است؛ چراکه همان‌گونه که نقل معصوم (ع)، کاشف از اراده الهی است، عقل برهانی هم کاشف از اراده الهی است. (جوادی آملی و خلیلی، ۱۳۸۴: ۴۱)

بهره‌مندی از فطرت الهی

خداوند کمال مطلق است. پس همه انسان‌ها در درون ذاتشان جوینده او هستند، پس انسان عاشق خداست و پرستش یعنی عشق‌ورزی به آنچه که محبوب اوست. در واقع خداپرستی امری اصیل و ذاتی انسان است، یعنی انسان در ذاتش دین‌دار است و این حقیقتی است که قرآن کریم نیز بیان داشته است: «فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَیْمُ؛...» (روم/۳۰) ای رسول ما، توجه تو تنها به آیین پاک و فطری اسلام باشد و همواره از دین الهی که فطرت آدمیان به آن معطوف است، پیروی کن که در خلقت الهی تغییر و تبدیل راه ندارد و آیین استوار حق همین است.

فطرت مشترک خداگرایی در انسان‌ها، همه افراد بشر را صاحب کرامت ذاتی می‌کند و بر مبنای فطرت مشترک کمال‌خواهی و عشق به سعادت جاودانی و حقیقی است که انسان‌ها می‌توانند فارغ از هر نوع تفکر مذهبی و نژادی دور هم بنشینند و حقوق بشر بنویسند و این مبتنی بر این ایده است که انسان‌ها چون در اصل خلقت مشترک هستند، از کرامت ذاتی برخوردارند. حقوق انسان‌ها در فلسفه اسلامی، مبتنی بر دیدگاه آن درباره انسان است و آن اینکه انسان تنها موجودی است که در عالم طبیعت مفتخر

علائم گرماگرفتگی معمولاً شامل تعریق شدید، خستگی، تشنگی و کرامپ یا گرفتگی عضله‌هاست.

درمان سریع نیز معمولاً از پیشرفت علائم آن جلوگیری می‌کند. گرماگرفتگی را می‌توان با نوشیدن مایعات یا نوشیدنی‌های ورزشی حاوی الکترولیت‌ها، رفتن به مکان خنک‌تر مانند اتاق با تهویه مطبوع یا زیر سایه و استراحت درمان کرد.

برخی از عوامل که باعث افزایش حساسیت به گرما می‌شوند:

سن بالا یا کم

خطر گرمازدگی در نوزادان و کودکان زیر چهار سال و بزرگسالان بالای ۶۵ سال بیشتر است. توانایی بدن در تنظیم درجه حرارت در افراد کم‌سن و سال کاملاً تکامل نیافته است. در افراد مسن نیز ممکن است به دلیل بیماری، داروها و یا سایر عوامل، این توانایی کاهش یابد.

داروهای خاص

داروهایی که توانایی بدن در هیدراته ماندن و واکنش مناسب به گرما را تحت تأثیر قرار می‌دهند، شامل داروهای مورد استفاده برای درمان فشار خون بالا و مشکل‌های قلبی، کاهش علائم حساسیت، مسکن‌ها یا داروهای کاهشنده علائم روان‌پزشکی و به‌علاوه برخی از داروهای غیرقانونی مانند کوکائین و آمفتامین نیز می‌توانند دمای بدن را افزایش دهند.

چاقی

وزن اضافی بر توانایی بدن در تنظیم درجه حرارت تأثیر به‌سزایی دارد و موجب حفظ گرمای بیشتری می‌شود.

تغییرهای ناگهانی دما

اگر به گرما عادت نداشته باشید، مستعد ابتلا به بیماری‌های مرتبط با گرما مانند گرمازدگی هستید. سفر از یک منطقه با آب و هوای سرد به مکانی با آب و هوای گرم یا زندگی در

گرمازدگی؛ علائم، پیشگیری و درمان

دکتر امیرحسین محمدی، ارسالی از بهداری امام سجاده(ع)

گرمازدگی، عبارت از تعریق شدید، ضربان قلب سریع و در نتیجه گرم شدن بیش از حد بدن است. این حالت یکی از سه سندرم مربوط به گرماست. در واقع، گرمازدگی خفیف‌ترین و گرماگرفتگی (گرفتگی عضله‌ها بر اثر گرما) شدیدترین حالت آن است. علت اصلی گرمازدگی قرار گرفتن در معرض دمای بالا، به‌ویژه هنگامی که بارطوبت زیاد و فعالیت بدنی شدید همراه باشد، است.

علائم گرمازدگی

علائم و نشانه‌های احتمالی گرمازدگی عبارتند از: تعریق شدید؛ ضعف؛ سرگیجه؛ خستگی؛ نبض ضعیف و سریع؛ فشار خون پایین هنگام ایستادن؛ گرفتگی عضله‌ها؛ حالت تهوع؛ سردرد

علل گرمازدگی

ترکیب گرمای بدن با گرمای محیط، دمای مرکزی نامیده می‌شود. این به‌معنای دمای داخلی بدن است. بدن برای حفظ درجه حرارت مرکزی طبیعی که تقریباً ۹۸٫۶ فارنهایت (۳۷) درجه سانتیگراد است، نیاز به دریافت گرما از

محیط و یا از دست دادن گرما دارد. در صورت بروز مشکل و عدم توانایی بدن در خنک کردن دمای مرکزی خود، گرمازدگی اتفاق می‌افتد.

بخوابید و پاهای خود را بالاتر از سطح قلب قرار دهید؛

۳- نوشیدن مایع‌های خنک. آب یا نوشیدنی‌های ورزشی بهترین انتخاب هستند. از مصرف نوشیدنی‌های الکلی بپرهیزید، زیرا کمبود آب بدن را به دنبال خواهند داشت؛

۴- اعمال خنک کننده. در صورت امکان دوش آب سرد بگیرید، در وان حاوی آب سرد بنشینید و یا حوله آغشته به آب خنک را روی پوست خود قرار دهید. اگر در فضای باز هستید، غوطه‌ور شدن در یک برکه یا جریان آب خنک می‌تواند به کاهش درجه حرارت کمک کند؛

۵- پوشیدن لباس‌های سبک. هرگونه لباس غیرضروری را کنار گذاشته و اطمینان حاصل کنید که لباستان سبک و غیرچسبان است؛

۶- غوطه‌ور شدن در آب سرد. ثابت شده است که حمام آب سرد یا یخ مؤثرترین روش برای کاهش سریع دمای بدن است. هرچه سریع‌تر این اتفاق بیفتد، خطر مرگ و آسیب به بدن کاهش می‌یابد؛

۷- استفاده از روش‌های خنک کننده تبخیری. اگر دمای بدن در محدوده گرماگرفتگی نیست و حمام آب سرد در دسترس نباشد، کارکنان مراقبت‌های بهداشتی ممکن است دمای بدن را با استفاده از روش تبخیر کاهش دهند؛

۸- استفاده از یخ و پتوهای خنک کننده. روش دیگر این است که فرد را در یک پتوی خنک کننده مخصوص بپیچند و کیسه‌های یخ را در کشاله ران، گردن، پشت و زیر بغل قرار دهند تا درجه حرارت پایین بیاید؛

۹- داروهای بی‌اثر برای جلوگیری از لرز. اگر روش‌های درمانی برای کاهش دما باعث لرز شود. پزشک داروی شل کننده عضله مانند بنزودیازپین تجویز می‌کند. زیرا لرز، دمای بدن را افزایش داده و درمان را بی‌اثر می‌کند.

۴- در مصرف داروهای خاص احتیاط کنید. اگر داروی مصرفی شما اختلالی در میزان آب بدن یا دفع گرما به وجود می‌آورد، مراقب مشکل‌های مربوط به گرما باشید؛

۵- داخل خودرویی که پارک شده است، ننشینید. این یکی از دلایل عمده مرگ‌های ناشی از گرما در کودکان است. دمای خودرویی که زیر آفتاب پارک شده می‌تواند در عرض ۱۰ دقیقه، ۲۰ درجه فارنهایت (بیش از ۶/۷ درجه سانتی‌گراد) افزایش یابد. نشستن داخل خودروی پارک شده در هوای گرم، حتی اگر شیشه‌ها پایین یا خودرو زیر سایه باشد، ایمن نیست؛

۶- در ساعت‌های گرم روز به خود استراحت دهید. اگر مجبور به انجام فعالیت شدید در روز گرم هستید، مایعات بنوشید و به‌طور مرتب در یک مکان خنک استراحت کنید. ورزش یا فعالیت بدنی را در ساعت‌های خنک روز مانند صبح زود یا عصر انجام دهید؛

۷- به آب و هوای جدید خو بگیرید. زمان کار یا ورزش در گرما را تا زمانی که به آن خو می‌گیرید، محدود کنید. افرادی که به هوای گرم عادت ندارند، مستعد ابتلا به بیماری‌های مربوط به گرما هستند. چند هفته طول می‌کشد تا بدن با هوای گرم سازگار شود؛

۸- در صورت مصرف دارو یا وجود شرایطی که احتمال بروز مشکل‌های مربوط به گرما را افزایش می‌دهد، مانند سابقه بیماری گرمایی قبلی، از گرما بپرهیزید. هنگام مشاهده علائم گرمازدگی نیز به‌سرعت اقدام‌های لازم را انجام دهید؛

۹- اگر در یک رویداد ورزشی بزرگ در هوای گرم شرکت می‌کنید، اطمینان حاصل کنید که در موارد اضطراری خدمات پزشکی در دسترس است.

درمان علائم گرمازدگی

در بیشتر موارد، با انجام موارد زیر خودتان می‌توانید گرمازدگی را درمان کنید:

- ۱- استراحت در محل خنک؛
- ۲- ورود به یک ساختمان با تهویه مطبوع بهترین راه است، اما حداقل یک مکان سایه‌دار پیدا کنید و یا در مقابل پنکه بنشینید. به پشت

منطقه‌ای که موج گرمای اولیه داشته باشد، فرد را در معرض خطر بیماری مرتبط با گرما قرار می‌دهد. زیرا بدن فرصتی برای عادت به دمای بالاتر نداشته است.

شاخص حرارت بالا

شاخص گرما یک مقدار درجه حرارت واحد است که احساسی را که دمای خارج از منزل و رطوبت به فرد می‌دهد، در نظر می‌گیرد. وقتی رطوبت زیاد است، عرق به‌راحتی تبخیر نمی‌شود و بدن در خنک‌سازی با مشکل مواجه شده و فرد را مستعد گرمازدگی و گرماگرفتگی می‌کند. هنگامی که شاخص گرما ۹۱ درجه فارنهایت (۳۳ درجه سانتی‌گراد) یا بالاتر است، باید احتیاط کرد و بدن را خنک نگه داشت.

عوارض گرمازدگی

در صورت عدم درمان، گرمازدگی می‌تواند منجر به گرماگرفتگی شود. در چنین شرایطی، یک وضعیت خطرناک رخ می‌دهد که با رسیدن درجه حرارت بدن به ۱۰۴ درجه فارنهایت (۴۰ درجه سانتی‌گراد) یا بالاتر همراه است. گرماگرفتگی نیاز به عملیات فوری پزشکی دارد تا از وارد شدن آسیب دائمی به مغز و سایر اندام‌های حیاتی که منجر به مرگ می‌شوند، جلوگیری کند.

پیشگیری از گرمازدگی

برای جلوگیری از گرمازدگی و سایر بیماری‌های مرتبط با گرما، می‌توانید اقدام‌های احتیاطی انجام دهید. هنگام افزایش دما به یاد داشته باشید که:

- ۱- لباس‌های سبک و گشاد بپوشید؛
- ۲- مواظب آفتاب‌سوختگی باشید. آفتاب‌سوختگی بر توانایی خنک شدن بدن تأثیر می‌گذارد. بنابراین در فضای باز از کلاه لبه‌دار، عینک آفتابی و کرم ضدآفتاب با SPF حداقل هر دو ساعت یک‌بار استفاده کنید؛
- ۳- مایعات فراوان بنوشید. هیدراته ماندن به تعریق و حفظ دمای بدن کمک می‌کند؛

هتل ثامن الحجج (ع)، جایی در شأن کارکنان و خانواده آنان

گفت‌وگو با ناخداایمک آماد مهدی صفایی، مدیر مراکز اقامتی نیروی دریایی ارتش در مشهد

تحریریه صف

با خبر شدیم که نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران اقدام به خرید یک هتل اقامتی بسیار خوب و در شأن کارکنان نیرو و خانواده محترم آنان در شهر مشهد مقدس کرده است. این هتل که از حدود یک سال قبل اقدام به پذیرش میهمانان و زائران امام رضا(ع) می‌کند، توانسته است رضایت افراد مراجعه‌کننده را جلب کرده و زبازد کارکنان و خانواده‌های این نیرو و سایر کارکنان ارتش شود. در سفرمان به مشهد مقدس با مدیر این هتل و سایر مجموعه‌های اقامتی نیروی دریایی ارتش گفت‌وگوی مختصری انجام دادیم که در ادامه می‌خوانید.

رضاع) این هتل رسماً افتتاح شد و به همین دلیل نام آن را «ثامن الحجج» گذاشته شد. در مراسم افتتاحیه هتل، امیر دریایی ایران تشریف داشتند و مهمان‌هایی هم دعوت شده بودند که مهم‌ترین آنها، چند خانواده شهید و همچنین تعدادی از جانبازان و ایثارگران نیروی دریایی ارتش در حدود ۲۰ خانواده بودند. دو گروه دریایی از مناطق دوم و سوم نیروی دریایی ارتش و چند خانواده قرآنی نیز به دعوت امیر دریادار ایرانی فرمانده نیروی دریایی ارتش در مراسم افتتاحیه حضور داشتند و با دستان

سکان هدایت نیروی دریایی ارتش، در همان اولین سفری که به مشهد تشریف آوردند، از این محل، یعنی هتل ثامن الحجج (ع) نیروی دریایی ارتش در مشهد بازدید و خیلی سریع دستور خریداری آن را صادر کردند. این عمل حرکت خیلی خوبی بود. این مکان در زمانی که تصمیم به خرید آن گرفته شد، به صورت کامل آماده نبود و تقریباً ۹۰ درصد آن آماده بود و بعد از اینکه قرارداد خرید آن تنظیم شد، پیمانکار بقیه کارها را انجام داد و در تاریخ ۲۱ خردادماه ۱۴۰۱ همزمان با ولادت امام

■ جناب ناخدا، لطفاً ابتدا در خصوص نحوه خرید این هتل توسط نیروی دریایی ارتش و به‌کارگیری آن در راستای خدمت‌رسانی بهتر به کارکنان این نیرو و سایر کارکنان ارتش توضیحاتی بیان کنید.

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم، باتوجه به اینکه نیروی دریایی ارتش طی سال‌های گذشته از نظر پذیرش کارکنان این نیرو و خانواده‌هایشان در مشهد مقدس و درواقع زائران حرم مطهر امام رضا(ع) شکل داشت و امکانات مهمان‌سرای آن بسیار محدود و با فاصله زیاد از حرم بود؛ فرمانده و سایر مسئولان نیروی دریایی ارتش تصمیم گرفتند یک مکان با ظرفیت بیشتر و مطابق با شرایط اقامتی جدید در مشهد تهیه کنند. درواقع قصد بر این شد که یک جای مناسب که هم در شأن کارکنان نیرو و خانواده‌هایشان باشد و هم جوابگوی نیاز سایر کارکنان مجموعه ارتش یا بازنشستگان ارتش باشد و بتواند خدمات رفاهی مناسب و شایسته ارائه کند، تهیه شود.

به این منظور چند راهکار مانند ساختن هتل و یا خریداری آن مورد بررسی قرار گرفت، تا اینکه امیر دریادار ایرانی بزرگوار با گرفتن

کارکنان نیروی دریایی، دانشجویان و کارکنان وظیفه متأهل به همراه خانواده‌هایشان در اینجا برگزار شده است. یکی از برنامه‌هایی که در سال جاری در دستور کار داریم، ایجاد موبک در مسیر پیاده‌روی زائران حرم رضوی در اربعین و ۲۸ صفر است. مهم‌ترین هدف ما فرهنگ‌سازی و ارائه خدمات مطلوب به زائران امام رضا (ع) است. امیدواریم بتوانیم خدمتگزار و میزبان شایسته‌ای برای این عزیزان باشیم.

■ **در پایان، چنانچه صحبتی دارید، بیان کنید.**
اول اینکه خدمت به زائران امام رضا (ع) را وظیفه بدون منت و افتخاری بزرگ برای خود می‌دانیم. انتظار ما از همکاران عزیز این است که همان‌طور که وقتی وارد حرم مطهر می‌شوند، حرمت این مکان پاک و مقدس را نگه می‌دارند، این مکان را هم که برای استفاده زائران امام رضا (ع) تهیه شده است، مانند خانه خودشان استفاده و نگهداری کنند تا نسل‌های آینده نیز بتوانند از این فضا و امکانات استفاده کرده و میراث ماندگاری برای نیروی دریایی ارتش باشد. ما دفتر نظرسنجی در ورودی هتل گذاشته‌ایم و از همه میهمانان عزیز تقاضا داریم با نوشتن دیدگاه‌ها، پیشنهادهای و انتقادهای سازنده خودشان، ما را برای ارائه خدمات بهتر و مطلوب‌تری یاری کنند.

همان‌گونه که مستحضرد خدمات رفاهی ارتش در قالب یک طرحی به نام «نشاط» به همه کارکنان ارائه می‌شود که در قالب این طرح همه کارکنان ارتش، چه شاغل و چه بازنشسته می‌توانند به‌صورت تخفیف ویژه از مجموعه خدماتی رفاهی ارتش استفاده کنند. تلاش ما بر این است که سامانه برخط (آنلاین) طرح منزلت را نیز از شالله برقرار کنیم که در این زمینه اقدام‌های خیلی خوبی از طرف فناوری اطلاعات و ارتباطات نیروی دریایی ارتش انجام شده است. اکنون در قالب دستورالعمل طرح نشاط ما پذیرای مهمانان هستیم. مهمانی که امریه معاونت نیروی انسانی را داشته باشد، با هزینه امریه‌ای از خدمات استفاده می‌کنند. هزینه امریه‌ای افراد در زمان شلوغی شبی ۱۵ هزار تومان برای هر اتاق و در زمان غیرشلوغی شبی ۳۰ هزار تومان است. قیمت خوراک نیز قیمت تمام شده برای تهیه آن است؛ یعنی ما هیچ سودی بابت خوراک افراد در قالب امریه از آنها دریافت نمی‌کنیم. شاید اکنون یکان‌های ارتش در قسمت‌ها و شهرهای مختلف، طرح نشاط را با توجه به اینکه برای آنها از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نیست، اجرا نکنند، ولی ما در مجموعه نیروی دریایی این افتخار را داریم که برای زائران امام رضا (ع) دقیقاً در قالب طرح نشاط خدمات‌رسانی می‌کنیم؛ اگر همکاری هم امریه نداشته باشد، باز در قالب طرح نشاط و با هماهنگی مبادی مربوطه، در صورت وجود ظرفیت افراد را پذیرش می‌کنیم.

■ **به‌طور کلی از زمان شروع به کار این هتل تاکنون که حدود یک‌سال می‌شود، چه تعداد مهمان پذیرش شده‌اند؟**

از زمانی که هتل ثامن‌الحجج (ع) مورد بهره‌برداری قرار گرفته است، تاکنون حدود ۶۰ هزار نفر در هتل و سایر مراکز اقامتی نیروی دریایی ارتش در مشهد مقدس پذیرش شده‌اند. همچنین حدود ۵۰ تا ۶۰ برنامه گروهی از جمله جشنواره زوج‌های جوان، فرزند اولی‌ها، مسابقه‌های قرآن خانواده‌ها و مسابقه‌های سرود

همسر یکی از شهدای نیروی دریایی ارتش، هتل به‌صورت رسمی افتتاح شد.

■ **میزان فضا و امکانات این هتل در چه حدی است؟**

این هتل حدود ۳۶۰۰ مترمربع زیربنا دارد که شامل هفت طبقه اقامتی و یک طبقه لابی است و در مجموع هشت طبقه می‌شود. دو طبقه منفی آن هم به پارکینگ اختصاص دارد. در هر طبقه ۱۰ اتاق وجود دارد که در مجموع ۷۰ اتاق می‌شود. ظرفیت اولیه هتل ۱۵۴ تخت بود که سپس با انجام اقدام‌های خاص؛ مثلاً اضافه کردن تخت دیواری به تعدادی از اتاق‌ها و یا قرار دادن مبیل تختخواب‌شو در آنها، اکنون ۱۸۷ تخت ظرفیت واقعی این هتل است.

■ **آیا در حال حاضر امکانات اقامتی نیروی دریایی ارتش در مشهد فقط همین هتل است؟**

در زمان خرید این هتل برنامه این بود که ما مجموعه‌های اقامتی نیروی دریایی ارتش در مناطق قاسم‌آباد و میلاد مشهد را بفروشیم و این هتل را بخریم که خوشبختانه با حمایت و تدبیر امیر ایرانی این اتفاق رخ نداد و اکنون آن دو مجموعه اقامتی هم در اختیار نیروی دریایی ارتش قرار دارند و در واقع این نیرو اکنون حدود ۴۲۰ تخت اقامتی در مشهد مقدس برای پذیرایی از زائران در اختیار دارد. ما مجموعه قاسم‌آباد را از زمانی که این هتل افتتاح شد، با توجه به اینکه امکان تردد اتوبوس و خودروهای سنگین به محل این هتل نیست، برای پذیرش افرادی که در قالب تور از مناطق و پایگاه‌های مختلف نیروی دریایی ارتش به مشهد می‌آیند اختصاص داده‌ایم. جشنواره‌های نیرو نیز با محوریت عقیدتی سیاسی در مجموعه قاسم‌آباد برگزار می‌شوند و مجموعه میلاد را هم برای پذیرش مهمان‌هایی اختصاص داده‌ایم که به‌صورت شخصی به مشهد تشریف می‌آورند.

■ **کارکنان و خانواده‌های نیرو با چه شرایطی می‌توانند از این هتل استفاده کنند؟**

سعید موحدی نیا، ارسالی از انجمن ادبی ارتش

اسرار علیک یا ابا عبد الله

دلخوش به مستحبی که جوابش واجب است

باز این چه شورش است که در خلق آدم است...

ورود حماسه کربلا به حیطه شعر، یقیناً یکی از عوامل ماندگاری و پایایی نهضت عاشورا است؛ چرا که حضور پرنگ شعر در روایت ماجرا و قالب نافذ مرثیه در سوگداشت آن، از سویی پیونددهنده میان عواطف و دل‌های سوخته و حقیقت ماجرای ظهر عاشورا است و از سوی دیگر، به نوبه خود باعث غنا و اعتلای اشعار و مرثی می‌شود. ادبیات عاشورایی، از غنی‌ترین و حماسی‌ترین ذخایر فکری و احساسی شیعی است و برخی از شاعران نیز تمامت شهرت خویش را مدیون همین ذخیره فکری - احساسی شیعی هستند که مشخص‌ترین آنان «محتشم کاشانی» است که با به تصویر کشیدن و توصیف واقعه عاشورا و سرایش ترکیب‌بند معروف «باز این چه شورش است...» امروزه معروف‌ترین شاعر شعر عاشورایی از ابتدا تا زمان حال است. گزیده‌ای از زیباترین اشعار عاشورایی از شاعران معاصر و گذشته را با هم می‌خوانیم.

پیچیده شمیمت همه جا، ای تن بی سرا

چون شیشه عطری که درش گم شده باشد

سعید بیابانکی

مشک برداشت که سیراب کند دریا را

مشک برداشت که سیراب کند دریا را

رفت تا تشنگی‌اش آب کند دریا را

آب روشن شد و عکس قمر افتاد در آب

ماه می‌خواست که مهتاب کند دریا را

تشنه می‌خواست ببیند لب او را دریا

پس ننوشید که سیراب کند دریا را

کوفه شد، علقمه شق القمری دیگر دید

ماه افتاد که محراب کند دریا را

تا خجالت بکشد، سرخ شود چهره آب

زخم می‌خورد که خوناب کند دریا را

پیچیده شمیمت همه جا، ای تن بی سرا

بگذار که این باغ، درش گم شده باشد

گل‌های ترش، برگ و برش، گم شده باشد

جز چشم به راهی، به چه دل خوش کند این باغ؟

گر قاصدک نامه برش گم شده باشد

باغ شب من کاش درش بسته بماند

ای کاش کلید سحرش گم شده باشد

بی اختر و ماه است دلم؛ مثل کسی که

صندوقچه سیم و زرش گم شده باشد

شب تیره و تار است و بلا دیده و خاموش

انگار که قرص قمرش گم شده باشد

چاهی ست همه ناله و دشتی ست همه گرگ

خواب پدیری که پسرش گم شده باشد

آن روز تو را یافتم افتاده و تنها

در هیبت نخلی که سرش گم شده باشد

باید سکوت کرد و صدای تو را شنید

باید سکوت کرد و صدای تو را شنید
 خاموش ماند و زمزمه‌های تو را شنید
 مثل پرندۀ از قفس تنگ نیزه‌ها
 پرواز کرد و حال و هوای تو را شنید
 در بندبند خنجر خونین قتلگاه
 خون نامه بریدن نای تو را شنید
 آن قدر مؤمنانه شکستی که آسمان
 دست تو را گرفت و دعای تو را شنید
 ای خون بی‌گناه خدا! ریختی و خاک
 تا صبح چکه چکه صدای تو را شنید

عبدالجبار کاکائی**طلوع می‌کند اکنون به روی نیزه سری**

نشسته سایه‌ای از آفتاب بر رویش
 به روی شانه طوفان رهاست گیسویش
 کجاست یوسف مجروح پیرهن چاکم
 که باد از دل صحرا می‌آورد بویش
 کسی بزرگ‌تر از امتحان ابراهیم
 کسی چنان که به مذبح برید چاقویش
 نشسته است کنارش کسی که می‌گرید
 کسی که دست گرفته به روی پهلوش
 هزار مرتبه پرسیده‌ام ز خود او کیست
 که این غریب نهاده است سر به زانویش؟
 کسی در آن طرف دشت‌ها نه معلوم است
 کجای حادثه افتاده است بازویش
 کسی که با لب خشک و ترک شده‌اش
 نشسته تیر به زیر کمان ابرویش
 کسی است وارث این دردها که چون کوه است
 عجب که کوه، ز ماتم سپید شد مویش
 عجب که کوه شده چون نسیم سرگردان
 که عشق می‌کشد از هر طرف به هر سویش
 طلوع می‌کند اکنون به روی نیزه سری
 که روی شانه طوفان رهاست گیسویش

فاضل نظری

ناگهان موج برآمد که رسید اقیانوس

تا در آغوش خودش خواب کند دریا را
 آب مهریه گُل بود و الاّ خورشید
 در توان داشت که مرداب کند دریا را
 روی دست تو ندیده است کسی دریادل
 چون خدا خواست که نایاب کند دریا را

سید حمیدرضا برقی**بر لب دریا، لب دریادلان خشکیده است**

بر لب دریا، لب دریادلان خشکیده است
 از عطش دل‌ها کباب است و زبان خشکیده است
 کربلا بستان عشق است و شهامت، ای دریغ
 کز سموم تشنگی این بوستان خشکیده است
 سوز بی‌آبی اثر کرده است بر اهل حرم
 هر طرف بینی لب پیر و جوان خشکیده است
 آه از مهمان‌نوازی که در دشت بلا
 میزبان سیراب و کام میهمان خشکیده است
 دامن مادر چو دریا اصغر ش(ع) چون ماهی است
 کام ماهی بر لب آب روان خشکیده است
 نازم این همت که عباس(ع) آید از دریا ولی
 آب بر دوش است و لب‌ها همچنان خشکیده است
 گر ندارد اشک تا آبی به لب‌هایش زند
 چشمه چشم رباب از سوز جان خشکیده است

سیدفضل الله قدسی**ابتدای کربلا مدینه نیست، ابتدای کربلا غدیر بود**

ابتدای کربلا مدینه نیست، ابتدای کربلا غدیر بود
 ابرهای خون‌فشان نینوا، اشک‌های حضرت امیر بود
 بعد از آن فتوت همیشه سبز، برکت از حجاز و از عراق رفت
 هر چه دانه داشتند سنگ شد، پشت هر بهار، صد کویر بود
 بعد مکه و مدینه، دام شد، کوفه صرف عیش و نوش شام شد
 آفتاب سربلند سایه‌سوز، در حصار نیزه‌ها اسیر بود
 الامان ز شام، الامان ز شام، الامان ز درد و غربت امام
 شام بی‌مروت غریب‌کش، کاش کوفه بهانه‌گیر بود
 هان! هبا شدید، هان! هدر شدید، مردم مدینه! بی‌پدر شدید
 این صدای غربت مدینه بود، این صدای زخمی بشیر بود
 کربلا به اصل خود رسیدن است، هر چه می‌روم به خود نمی‌رسم!
 چشم تا به هم زدم چه دور شد، تا به خویش آمدم چه دیر بود!

علیرضا قزوه

پسرت که بزرگ شد این گردنبند را به گردنش بینداز...

گفت‌وگو با «اسدالله حیدری فخر» از پیشکسوتان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

محمدناصر بیاتی

«اسدالله حیدری فخر» یکی از پیشکسوتان نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است که علاوه بر مدال پرافتخار ۳۰ سال خدمت در ارتش جمهوری اسلامی ایران، در زمینه شعر، خطاطی، نقاشی و ورزش هم تبحر و مهارت خاصی دارد. او از نحوه استخدامش در ارتش، حضورش در جبهه‌های جنگ دوران دفاع مقدس و سرانجام نائل شدن به درجه جانبازی و قریحه شاعری خود برای ما گفت که در ادامه می‌خوانید.

به همین دلیل تصمیم گرفتم برای شمولیت بیشتر اشعارم، به زبان فارسی هم شعر بگویم. بحمدالله در حال حاضر ۱۱ عنوان مجموعه شعر و یک رمان به زبان فارسی دارم.

■ **آیا اشعار شما چاپ هم شده است؟**
خوشبختانه تعدادی از آثارم از جمله «جام تهی از آتش»، «دنیا و دیوار جدایی»، «ترانه شب‌های تنهایی من» و «فریاد و دختر خورشید» تدوین و به چاپ رسیده‌اند. تعدادی از مجموعه اشعارم نیز به دلیل مسائل و مشکل مالی چاپ نشده‌اند و نگران سرنوشت این آثار هستم.

■ **شما در زمان جنگ کجا خدمت می‌کردید؟ از آن زمان خاطره‌ای هم دارید که برای خوانندگان مجله جالب باشد؟**
پس از پیروزی انقلاب اسلامی و شروع جنگ تحمیلی، از بندرانزلی به صورت داوطلب به بندر امام اعزام شدم. شهر آبادان که محاصره شد، درخواست کردم برای کمک به هم‌زمانم به آبادان منتقل شوم، ولی به من گفتند باتوجه

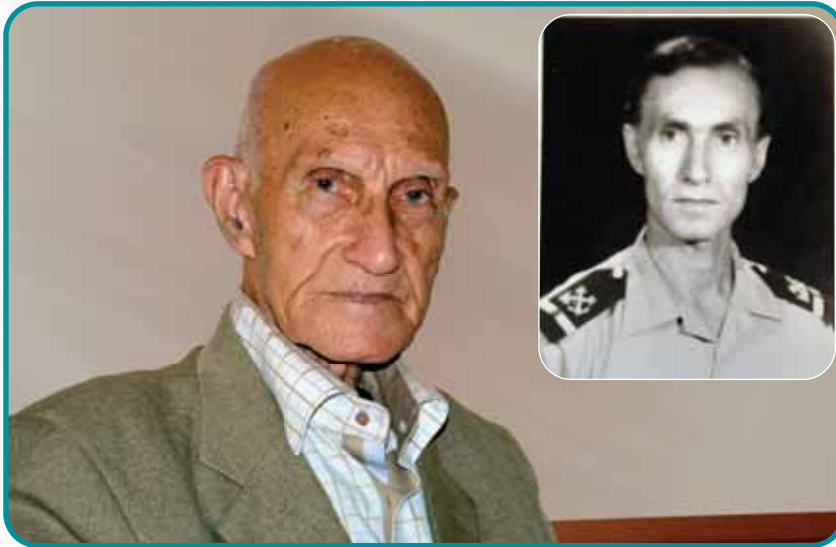
اینکه خط خوبی داشتم و قریحه شاعری هم داشتم، همیشه مورد توجه فرماندهان بودم و بیشتر مطالب سخنرانی فرماندهان و همچنین طرح‌ها و نمودارهای بازرسی را تهیه می‌کردم. در سال ۱۳۶۶ به افتخار بازنشستگی نائل شدم و اکنون بیشتر مشغول نقاشی و سرودن شعر هستم. سعی می‌کنم وقتم را به بطالت نگذرانم و از این استعدادی که خداوند در وجود من قرار داده است، به‌نحو شایسته استفاده کنم.

■ **اشعارتان بیشتر در چه زمینه‌هایی است؟**
در نوجوانی شعرهایی که می‌سرودم به زبان گیلکی بودند. خاطرم هست ناوچه‌ای به نام رامسر داشتیم که برنامه‌ای با عنوان «سپیدرود هم راز می‌گوید» از طریق بی‌سیم پخش می‌کرد؛ در آن زمان هنوز رادیو و تلویزیون وجود نداشت. بیشتر وقت‌ها اشعار من نیز به زبان گیلکی از این برنامه پخش می‌شد. روزی شخصی به نام سرهنگ شاهنازی به من گفت: پسر جان شما که استعداد خوبی در زمینه شعر داری، شعر فارسی بگو که همه بفهمند.

■ **لطفاً خودتان را برای خوانندگان نشریه معرفی کنید و به طور کوتاه دوران خدمتتان را شرح دهید.**

بسم‌الله الرحمن الرحیم، اسدالله حیدری فخر، متولد سال ۱۳۱۴ در بندر انزلی هستم. پس از اتمام دوره خدمت سربازی، در سال ۱۳۳۶ به استخدام نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران درآمدم و پس از طی دوره آموزش مقدماتی در آموزشگاه نیروی دریایی، در سال ۱۳۳۸ با رسته تخصصی تدارکات دریایی مشغول خدمت شدم. در طول دوران خدمت، در مناطقی همچون بوشهر، خرمشهر و بندر انزلی خدمت کرده‌ام. هم‌زمان با نظامی‌گری، به کارهای ادبی و هنری هم علاقه‌مند بودم و در زمینه شعر، نقاشی و خطاطی فعالیت می‌کردم. ضمن اینکه به ورزش هم علاقه‌مند بودم و عنوان قهرمانی رشته ۸۰۰ متر شنا را دارم. همچنین چند مأموریت دریایی به پاکستان و آذربایجان داشته‌ام و سرپرست تیم والیبال نیروی دریایی ارتش در مسابقاته‌های باکو نیز بوده‌ام. در طول دوران خدمت به دلیل

■ به نظر می‌رسد شما از دوران جنگ یک یادگاری هم در بدن خود دارید، در این خصوص هم توضیح دهید.

در بندر امام (ره) مشغول جابه‌جایی وسایل بودم که ناگهان صدای انفجار مهیبی بلند شد. نگاه کردم و دیدیم از اسکله شهر دود بلند می‌شود. آنجا یک منبع آمونیاک بود و عراقی‌ها می‌خواستند آن را منفجر کنند، اما موشک به انباری که نزدیک آن منبع بود، برخورد کرده و دود زیادی به آسمان بلند شده بود. دو عدد کپسول آتش‌نشانی برداشتم، یکی از آنها را بر دوش و دیگری را به دست گرفتم. از اسکله پایین آمدم و پس از عبور از نیزار و باتلاق، به سمت انبار حرکت کردم و خوشبختانه توانستم آتش را خاموش کنم. در حال برگشت بودم که ناگهان چیزی به سرم برخورد کرد و بی‌هوش شدم. بعدها متوجه شدم یک تیرچه سوخته به سرم من خورده است. ابتدا من را به پتروشیمی رازی منتقل و پس از پانسمان کردن سرم به بوشهر و از آنجا هم با هواپیما به بیمارستان گلستان نیروی دریایی در تهران اعزام کردند. در آنجا به پسر من خبر داده بودند که پدرت مجروح شده است و وقتی این خبر را به مادرش داده بود، مادرش سکته کرده و متأسفانه یک خلاً بزرگ در زندگی‌ام به‌وجود آمد؛

همراه تو می‌آیم و قبل از رفتن، به بازار شهر رفتیم تا هدیه‌ای بگیریم. آن زمان رسم بود انگشتر و گردنبند به‌عنوان هدیه می‌گرفتند و معمولاً نام فرد هدیه‌دهنده را پشت آن می‌نوشتند. دوستم یک انگشتر خرید و من هم یک گردنبند خریدم و پشت گردنبند نام خودم اسدالله حیدری فخر را نوشتم. سپس با موتورسیکلت به سمت بوشهر راه افتادیم.

حدود سه ساعت طی مسافت، در کنار جاده زنی را دیدیم که نوزادی را در آغوش داشت. به نظر می‌رسید حال خوبی ندارد. توقف کردیم تا اگر به کمک نیاز دارد کمکش کنیم. ولی گویا از دیدن ما خیلی ترسید. رشید گفت: نترس ما اهل همین محل هستیم و آن زن گفت من برای وضع حمل می‌خواستم به خانه پدرم بروم که در بین راه درد زایمان گرفتم و وضع حمل کرده‌ام.

من با دیدن این وضعیت، گردنبندی را که خریده بودم به او دادم و گفتم پسر که بزرگ شد این گردنبند را به گردنش بینداز. رشید هم انگشترش را به او داد و گفت این هدیه را هم از طرف من به پسرش بده. داستان گردنبند این است و این پسر در جبهه شهید شده و گردنبند با اسم من در گردنش بوده است.

به اینکه تخصص شما تدارکات دریایی است، در قسمت هوادریا که کمک‌های مردمی مانند لباس و خواروبار توزیع می‌شود، به کمک شما نیاز داریم. تا اینکه روزی به من خبر رسید یکی از همشهریانم به نام «ناواستوار سهراب وظیفه‌دان» در آبادان شهید شده است. به خلبان بالگرد شینوک که اقلام و کمک‌های مردمی را به آبادان منتقل می‌کرد، گفتم من هم می‌خواهم با شما به آبادان بیایم. خلبان گفت: بدون دستور نمی‌توانی بیایی، اگر بخواهی بیایی مسئولیتش با خودت است. من هم قبول کردم. به آبادان که رسیدیم، با فردی به نام سید رسول آشنا شدم که انسانی بسیار شریف و با معرفت و به‌معنای واقعی کلمه یک فرشته بود. او استاد دانشگاه بود که دو فرزند، برادرزاده و خواهرزاده‌اش شهید شده بودند و خودش هم برای امدادسانی به جبهه آمده بود.

همین‌طور که دنبال شهید وظیفه‌دان می‌گشتم، یک دستگاه خودروی کانتینردار در مقابل ما توقف کرد و مردی سبزپوش از خودرو پیاده شد. او گفت: آقا سید یک شهید از دارخوین آوردیم به نام اسدالله حیدری فخر. تعجب کردم! گفتم اسدالله حیدری فخر من هستم، این هم کارت شناسایی من. گفت نه آقا! شهیدی که آورده‌ایم نامش اسدالله حیدری فخر است، این هم چفیه و وسایلبش. گردنبندی هم دارد که پشت آن نام اسدالله حیدری فخر نوشته شده است. گردنبند را که دیدیم، گفتم این گردنبند برای من است. با تعجب گفتند، چه‌طور می‌شود؟ گفتم موضوع به چند سال قبل برمی‌گردد. روزی در خرمشهر، کنار اسکله در حال ماهی‌گیری بودم، یکی از دوستانم به نام رشید با موتورسیکلت پیش من آمد. گفت پدرش می‌خواهد دوباره ازدواج کند و جشن عروسی بگیرد؛ می‌خواهم برای جشن عروسی به دشتستان بوشهر بروم. گفتم من هم

مسابقه شماره ۵۰۰

به پنج نفر از خوانندگانی که به پرسش‌ها پاسخ صحیح بدهند، جوایزی به قید قرعه اهدا خواهد شد.

- ۱- برابر حکمت ۲۵ نهج البلاغه منظور از «عذاب استدراجی» برای گنهکاران چیست؟
    - ۱- گرفتن لطف و رحمت خدا
    - ۲- سلب توفیق
    - ۳- اعطای نعمت‌های بیشتر
    - ۴- همه موارد
  - ۲- مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) کدام عامل را منشأ فسادهای بزرگ می‌دانند؟
    - ۱- فساد در درون قوه قضائیه
    - ۲- فساد در سیستم اداری
    - ۳- سلب اعتبار از معاملات غیررسمی در اموال غیرمنقول
    - ۴- فساد اقتصادی
  - ۳- عبارت «...رهبری را توصیف می‌کند که به کارکنان خود آزادی کامل داده تا تصمیم بگیرند و ...» از ویژگی‌های کدام سبک مدیریتی است؟
    - ۱- مردم‌سالارانه
    - ۲- تحول‌آفرین
    - ۳- آزادمنشانه
    - ۴- تعاملی
  - ۴- پناه دادن دولت آلبانی به گروهک منافقین با چه هدفی انجام شد؟
    - ۱- دریافت کمک مالی و حمایت سیاسی از آمریکا و اروپا
    - ۲- تلاش برای عضویت در اتحادیه اروپا
    - ۳- مقابله با ایران
    - ۴- گزینه‌های ۱ و ۲
  - ۵- مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در تبیین دستاوردهای انقلاب از کدام مورد به‌عنوان هنر اصلی انقلاب یاد کردند؟
    - ۱- خودباوری علمی
    - ۲- نفوذ در منطقه
    - ۳- حضور مردم
    - ۴- استقلال اقتصادی
  - ۶- فلسفه اصلی و نهایی نهضت امام حسین(ع) کدام مورد بود؟
    - ۱- مبارزه با ستمگران اموی
    - ۲- اصلاح و بهبودی وضع شهروندان
    - ۳- برپایی نماز و پرداخت زکات
    - ۴- احیای فرهنگ اصیل و ناب محمدی(ص) و زدودن زنگارهای تحریف و بدعت
  - ۷- شهید حسین نمک‌شناس در چه تاریخی و در کجا به شهادت رسید؟
    - ۱- ۱۳۶۱/۶/۶ - شلمچه
    - ۲- ۱۳۶۲/۵/۲۹ - خرمشهر
    - ۳- ۱۳۶۱/۵/۲۹ - دارخوین
    - ۴- ۱۳۶۶/۲/۷ - دهلاویه
  - ۸- از نظر آیت‌الله جوادی آملی سند تام کرامت انسان چیست؟
    - ۱- عقل و اندیشه
    - ۲- خلافت
    - ۳- ایمان
    - ۴- علم و عمل
  - ۹- تفاوت اصلی رایپر متحرک و ثابت در چیست؟
    - ۱- تعداد تیر
    - ۲- وزن
    - ۳- نوع موشک
    - ۴- نوع موتور
  - ۱۰- مسئولیت شاخه نظامی گروه «بی‌نام» بر عهده چه کسی بود؟
    - ۱- شهید حسن آیت
    - ۲- شهید یوسف کلاهدوز
    - ۳- شهید حسن آقارب‌پرست
    - ۴- شهید محمدرضا رحیمی
- *خوانندگان عزیز، پاسخ صحیح را در قالب یک عدد ۱۳ رقمی، شامل: شماره مسابقه، پاسخ پرسش‌های ۱ تا ۱۰ (از چپ به راست)، نام و نام خانوادگی و نشانی خود را به سامانه پیام کوتاه ۱۰۰۰۰۵۹۴۳ ارسال کنید.
- *برندگان عزیز که نام آنها در این صفحه درج شده است، می‌بایست شماره حساب بانک سپه خود را طی تماس تلفنی به شماره ۸۸۴۴۱۰۸۶ اعلام کنند تا جایزه به حساب آنها واریز شود.

برگ اشتراک مجله صف

نام: _____ شهرت: _____
 وضعیت خدمت متقاضی: _____ شغل: _____
 اشتراک برای مدت: _____ دائم □
 نحوه واریز حق اشتراک: برگه حقوقی □ پرداخت اینترنتی □
 نحوه ارسال مجله: ارسال به یگان خدمتی □
 ۱- یگان خدمتی: _____ کد حقوقی یگان: _____
 ۲- نشانی محل سکونت: استان/شهرستان: _____
 کدپستی: _____ تلفن ثابت: _____
 تلفن همراه: _____
 شماره کارگزینی(برای نظامیان): _____
 بارنشته □ یکساله □
 غیرنظامی □ شش ماهه □
 فیش بانکی □
 ارسال به نشانی محل سکونت □
 تلفن محل کار: _____

اطلاعیه

- حق اشتراک و هزینه ارسال نشریه برای مشترکان نظامی ۱۸۰ هزار ریال خواهد بود که با اعمال ۵۰ درصد یارانه، مبلغ ۹۰ هزار ریال برای هر ماه کسر خواهد شد.
- لازم است متقاضیان اشتراک ضمن تکمیل برگه تقاضای اشتراک، سایر مدارک خود را، شامل اصل برگه حقوقی و یا برگه پرداخت هزینه اشتراک (شماره حساب ۰۶۰۹۰۲۱۰۶۱۵۸۸۰۰ بانک سپه، به نشانی اینترنتی saff@aja.ir ارسال کنند.
- متقاضیان همچنین می‌توانند با مراجعه به پایگاه اطلاع‌رسانی ارتش به نشانی www.aja.ir نسبت به ثبت تقاضا و پرداخت هزینه اشتراک به صورت الکترونیک اقدام کنند.

شعر دفاع مقدس و مقاومت

پنجمین کنگره سراسری بیست و یکمین

محور های کنگره

- . بخش عمومی شعر دفاع مقدس و مقاومت (شهید، رزمندگان، آزادگان، جانبازان، خانواده ها و ...)
- . دفاع مقدس و شعر مقاومت بین المللی اسلامی
- . شعر دفاع مقدس، ولایت محوری و جهاد تبیین (پرچم، ایمان و امید، ایران قوی، هویت ملی، محرومیت زدایی، حرکت ها جهادی و ...)
- . شعر دفاع مقدس و شهدای مدافع امنیت
- . شعر دفاع مقدس و جنگ نرم
- . شعر دفاع مقدس، کودک و نوجوان
- . شعر دفاع مقدس و نقش زنان
- . شعر دفاع مقدس و مضامین عاشورایی
- . شعر دفاع مقدس و شهدای روحانی
- . شعر دفاع مقدس، دانشجو و دانش آموز
- . طنز در شعر دفاع مقدس
- . دفاع مقدس و سرود و ترانه

بیست و پنجمین کنگره سراسری شعر دفاع مقدس و مقاومت

♦ فراخوان ارسال آثار ♦

مهلت ارسال آثار تا پایان شهریور ماه ۱۴۰۲

نحوه ارسال آثار: ارسال فایل Word اشعار از طریق

پیام رسان ایستا به شماره تماس ۰۹۹۰۵۵۶۷۷۶۲

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس

آدرس دبیرخانه مرکزی: تهران، خیابان مطهری، خیابان میرعماد، نیش کوچه یکم، پلاک ۰۴ طبقه پنجم // تلفن: ۰۲۱۸۸۵۰۶۰۰۷ - ۰۲۱۸۸۵۰۶۰۰۹ % % % % % %

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، معاونت فرهنگی و روابط عمومی، اداره فرهنگی و انتشارات، مدیریت آفرینش های ادبی، تلفن: ۰۲۱-۸۶۰۲۴۶۸۹

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
با همکاری مرکز مطالعات راهبردی آجا
برگزار می‌کند:

روز جوان

تو کی جوان جمعیت و قدرت نظام

فراخوان اولین همایش ملی

مهلت ارسال چکیده مقالات:
۳۰ آذر ماه ۱۴۰۲

نحوه ارسال مقالات:
پست الکترونیکی: hamayesh.javani@aja.ir
ارسال در پیام رسان سروش و ای‌تا: ۰۹۹۱۲۷۰۱۷۴۷
زمان برگزاری همایش: ۱۶ بهمن ماه ۱۴۰۲

محورهای همایش:

- مبانی جوانی جمعیت (چپستی، چرایی، چگونگی و کارکردها)
- تأثیرات جوانی جمعیت بر قدرت نظامی
- راهبردها و راهکارهای جوانی جمعیت
- نقش جهاد تبیین در جوانی جمعیت
- نقش جوانی جمعیت در تحقق تمدن نوین اسلامی
- آینده پژوهی و آینده نگاری جوانی جمعیت و قدرت نظامی

جهت کسب اطلاعات بیشتر به نشانی WWW.AJA.IR مراجعه فرمایید

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
دبیرخانه نظام امور فرهنگی خانواده‌های آجا